

VOORSCHRIFT KONINKLIJKE MARINE

003

**UNIFORMEN VOOR MILITAIREN VAN DE KONINKLIJKE MARINE
(uitgave 2008)**

(VKM 003)

WIJZIGINGENSTAAT

Datum vastst./wijz.	Bron	Nummer	Wijz. t.o.v. vorige Versie	Datum inwerkingtr	Verwerkte correcties
11 JUNI 2008		020775-5.3.		11 JUNI 2008	

INHOUDSOPGAVE

AFDELING 1. ALGEMENE BEPALINGEN	6
HOOFDSTUK 1 Voorafgaande bepalingen	6
HOOFDSTUK 2 Algemene bepalingen betreffende het uniform	7
HOOFDSTUK 3 Toevoegingen aan het uniform.....	8
AFDELING 2. DE TENUES, SCHOUDERTRESSEN, NESTELS EN ANDERE BIJZONDERE KENTEKENEN, OVERKLEDING.....	12
HOOFDSTUK 4 Algemeen	12
HOOFDSTUK 5 SCHOUDERTRESSEN VOOR VLAGOFFICIEREN, SCHOUDERTRESSEN, NESTELS EN ANDERE KENTEKENEN VOOR OFFICIEREN BELAST MET EEN BIJZONDERE FUNCTIE 15	
HOOFDSTUK 6 Overkleding.....	17
AFDELING 3. HET DRAGEN VAN VERSCHILLENDE TENUES.....	18
HOOFDSTUK 7 Het dragen van de Europese tenues	18
HOOFDSTUK 8 HET DRAGEN VAN DE TROPENTENUES.....	21
HOOFDSTUK 9 HET DRAGEN VAN BIJZONDERE TENUES	23
AFDELING 4. EUROPESE TENUES	24
HOOFDSTUK 10 het Grote TENUE (tenue 1).....	24
HOOFDSTUK 11 het blauwe ceremoniele TENUE (tenue 2)	25
HOOFDSTUK 12 het kleine ceremoniele TENUE (tenue 3)	32
HOOFDSTUK 13 het blauwe grote avondTENUE (tenue 4).....	36
HOOFDSTUK 14 het blauwe kleine avondTENUE (tenue 5)	37
HOOFDSTUK 15 het blauwe daagse TENUE (tenue 6).....	40
HOOFDSTUK 16 het blauwe daagse TENUE met trui (tenue 6a).....	45
HOOFDSTUK 17 het boordTENUE (tenue 7)	47
HOOFDSTUK 18 het kazerneTENUE (Tenue 8)	47
HOOFDSTUK 19 het veldTENUE (Tenue 9)	48
HOOFDSTUK 20 het zomerTENUE (tenue 10).....	49

AFDELING 5. TROPENTENUES	52
HOOFDSTUK 21 het witte ceremoniële TENUE (tenue 12)	52
HOOFDSTUK 22 Het witte geklede TENUE (tenue 13)	56
HOOFDSTUK 23 het witte grote avondTENUE (tenue 14).....	58
HOOFDSTUK 24 het witte kleine avondTENUE (tenue 15)	59
HOOFDSTUK 25 het witte daagse TENUE (tenue 16).....	61
HOOFDSTUK 26 het kaki daagse TENUE (tenue 16a).....	62
AFDELING 6. BIJZONDERE TENUES	64
HOOFDSTUK 27 GALATENUES VOOR MILITAIREN VAN HET KORPS MARINIERS (tenue 20)	64
HOOFDSTUK 28 CONCERTTENUE VOOR MILITAIREN, LID VAN DE MARINIERSKAPEL (tenue 21) 65	65
AFDELING 7. ONDERSCHIEDINGSTEKENEN VAN RANGEN, KLASSEN, KORPSEN, DIENSTGROEPEN EN BREVETTEN. OVERIGE ONDERSCHIEDINGSTEKENEN EN UITMONSTERINGEN, GARNERING EN EMBLEMEN VAN DE HOOFDDEKSELS.....	67
HOOFDSTUK 29 RANG- EN KLASSE-ONDERSCHIEDINGSTEKENEN.....	67
HOOFDSTUK 30 KORPS-, DIENSTGROEP- EN BREVETONDERSCHIEDINGS-TEKENEN.....	70
HOOFDSTUK 31 OVERIGE ONDERSCHIEDINGSTEKENEN EN UITMONSTERINGEN.....	74
HOOFDSTUK 32 GARNERING EN EMBLEMEN VAN HOOFDDEKSELS.....	80
AFDELING 8. OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN	82
HOOFDSTUK 33 OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN, IN HOOFDZAAK VOOR MANNELIJKE MILITAIREN VAN HET VLOOTPERSONEEL, UITGEZONDERD ADELBORSTEN.....	82
HOOFDSTUK 34 OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN, IN HOOFDZAAK VOOR MILITAIREN VAN HET KORPS MARINIERS.....	86
HOOFDSTUK 35 OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN VOOR VROUWELIJKE MILITAIREN	89
HOOFDSTUK 36 OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN VOOR ADELBORSTEN.....	90
BIJLAGE 1 VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE HET DRAGEN VAN BURGERKLEDING.....	92

BIJLAGE 2 VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE HET DRAGEN VAN RIDDERORDEN, ERETEKENEN EN MEDAILLES DOOR MILITAIREN DER ZEEMACHT.....	95
BIJLAGE 3 VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE HET DRAGEN VAN PERSOONLIJKE UITRUSTINGSARTIKELEN	105
BIJLAGE 4 TOEVOEGINGEN AAN HET UNIFORM (ART 26, VKM003).....	114
BIJLAGE 5 EMBLEEM VOOR HET KORPS MARINIERS.....	116
BIJLAGE 6 BEVESTIGEN VAN DE SABELKWASTEN	117
BIJLAGE 7 AANWIJZINGEN VOOR HET VERVAARDIGEN VAN KLEDINGSTUKKEN	119
BIJLAGE 8 TENUES CHAUFFEURS.....	121

AFDELING 1. ALGEMENE BEPALINGEN

HOOFDSTUK 1 VOORAFGAANDE BEPALINGEN

Artikel 1. Betekenis van enige uitdrukkingen

1. In dit voorschrift wordt verstaan onder:
 - a. C-ZSK: de Commandant Zeestrijdkrachten;
 - b. militairen: militairen van de Koninklijke Marine;
 - c. officieren: de militairen die de rang van luitenant-ter-zee der 3e klasse, een daarmee gelijkgestelde rang of een hogere rang bekleden;
 - d. schepelingen: de militairen die geen officier zijn;
 - e. adelborst: militair aangewezen voor een initiële officiersopleiding die langer duurt dan 1 jaar.
 - f. onderofficieren: de schepelingen die een rang bekleden;
 - g. manschappen: de schepelingen die geen rang bekleden;
 - h. manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht: manschappen die zes jaar werkelijke dienst bij de Koninklijke Marine hebben volbracht en nog in werkelijke dienst zijn;
 - i. militairen van het Korps Mariniers: de militairen, behorende tot een van de volgende categorieën:
 - a. officieren van het korps officieren der mariniers;
 - b. officieren van het korps officieren der marinierskapel;
 - c. schepelingen, behorende tot de dienstgroep mariniers of tot de onderdelen tamboer, pijper en muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten;
 - j. vlootpersoneel: militairen, niet vallende onder h) en met uitzondering van adelborsten;
 - k. eenheid van CZSK: een schip, een vliegtuig of verbanden van die eenheden, een inrichting der zeemacht, een zelfstandige formatie mariniers of een marinedetachement;
 - l. buitenland: buiten Nederland en buiten de Nederlandse Antillen en Aruba.
2. In dit voorschrift wordt ook verstaan onder:
 - a. kledingstuk: de koppel, sabel en ponjaard;
 - b. begrafenis: crematie.

Artikel 2. Doelstelling

De doelstelling van dit voorschrift is het geven van regels met betrekking tot uniformen van militairen van de Koninklijke Marine.

Artikel 3. Toepasselijkheid op en enige afwijkende bepalingen voor de geestelijk verzorgers, de humanistische raadslieden en de rabbijnen

1. Deze aanwijzing is van toepassing op alle militairen der zeemacht.
2. De bepalingen, opgenomen in dit voorschrift, zijn - voor zover niet het tegendeel blijkt - van overeenkomstige toepassing op de geestelijk verzorgers, humanistische raadslieden en rabbijnen.
3. Bij de toepassing, bedoeld in het tweede lid, moet - voor zover de geestelijk verzorgers, humanistische raadslieden en rabbijnen in de betrokken bepalingen niet afzonderlijk zijn genoemd - worden gelezen voor: militair, officier en officier van het vlootpersoneel: geestelijk verzorger, humanistische raadsman of rabbijn;
4. In afwijking van de betrokken bepalingen geldt, dat de geestelijk verzorgers, humanistische raadslieden en rabbijnen geen koppel en sabel dragen en dat de vlootaalmoezeniers in plaats van het witte overhemd en de das een collaar mogen dragen.

Artikel 4. Intrekking bestaand voorschrift

Het Voorschrift betreffende de uniformen voor de militairen der zeemacht (VKM003, uitgave 2007), vastgesteld bij besluit van de Commandant Zee strijdkrachten van 29 mei 2007, 021505-26.1, is met de vaststelling van dit voorschrift, ingetrokken.

Artikel 5. Inwerkingtreding

Dit voorschrift treedt in werking met ingang van 11 juni 2008.

Artikel 6. Aanhaling van dit voorschrift

Dit voorschrift wordt aangehaald als: Voorschrift betreffende uniformen voor militairen van de Koninklijke Marine (uitgave 2008).

Artikel 7. Custodian

Custodian van dit voorschrift is het hoofd van het Bureau Intendancezaken, ressort Faciliteren van de directie operationele ondersteuning.

Artikel 8. Geldigheidsduur en evaluatie

Dit voorschrift is onbeperkt geldig en wordt geëvalueerd door Bureau Intendancezaken, ressort Faciliteren van de directie operationele ondersteuning.

HOOFDSTUK 2 ALGEMENE BEPALINGEN BETREFFENDE HET UNIFORM

Artikel 9. Dragen van het uniform

De militair in werkelijke dienst is als gevolg van artikel 134 van het Algemeen militair ambtenarenreglement verplicht tijdens de voor hem vastgestelde werktijden het voor hem vastgestelde uniform te dragen. In afwijking van het vorenstaande geldt voor de militair in werkelijke dienst in de gevallen, genoemd in bijlage 1, dat hij verplicht is of dat hem kan worden toegestaan tijdens de voor hem vastgestelde werktijden burgerkleding te dragen.

Artikel 10. Verbodsbepalingen

1. Het is de militair die in uniform is gekleed, verboden:
 - a. voor zover uit dit voorschrift niet anders blijkt dan wel C-ZSK hiertoe niet uitdrukkelijk vergunning heeft verleend, iets aan zijn uniform toe te voegen;
 - b. horloge- of sleutelkettingen, dasklemmen of -speldjes, clips van schrijfgerei en andere soortgelijke voorwerpen zichtbaar te dragen;
 - c. anders dan op medisch advies een wandelstok te gebruiken;
 - d. armbanden - anders dan die met ingegraveerd naamplaatje -, andere sieraden, opvallende sierkammen en dergelijke te dragen, met uitzondering van ringen en oorversierselen van bescheiden afmeting;
 - e. bij ceremoniële gelegenheden een zonnebril te dragen;
 - f. voor zover niet uitdrukkelijk anders is bepaald, kledingstukken, onderscheidingstekenen of uitmonsteringen te dragen, die afwijken van de modellen, vastgesteld bij of op grond van dit voorschrift;
 - g. voor zover niet uitdrukkelijk anders is bepaald, kleding te dragen, waarvan de jas van kleur of stof verschilt met die van de broek of rok.
2. Met betrekking tot de versierselen, bedoeld in het eerste lid, onder d, ziet de commandant erop toe:

- a. dat zij gemakkelijk kunnen worden afgedaan;
 - b. dat het dragen uit overwegingen van bedrijfsveiligheid of om redenen van representatieve aard zo nodig wordt beperkt of verboden;
 - c. dat in het buitenland de daar geldende normen in acht worden genomen.
3. Ten aanzien van een militair die bij een internationale staf is geplaatst, zijn de daar ter zake geldende bepalingen van toepassing.

HOOFDSTUK 3 TOEVOEGINGEN AAN HET UNIFORM

Artikel 11. Ridderorden, eretekenen en medailles

In overeenstemming met de hiervoor geldende voorschriften worden aan het uniform de ridderorden, eretekenen en medailles toegevoegd, welke de militair gerechtigd is te dragen.¹

Artikel 12. Persoonlijke uitrustingsartikelen

Bij ceremoniële gelegenheden, wachtdiensten, gevechtsacties, oefeningen of andere bijzondere diensten kunnen aan het uniform van de militairen die eraan deelnemen, persoonlijke uitrustingsartikelen worden toegevoegd naar regelen, te stellen door C-ZSK.²

Artikel 13. Naamplaatje

Aan het blauwe daagse tenue, het witte daagse tenue en het kaki daagse tenue moet en op het witte overhemd mag een naamplaatje worden toegevoegd. Het naamplaatje, wordt gedragen op de rechterborst ter hoogte van de oksel of, op een kledingstuk voorzien van borstzakken, boven de rechterborstzak.

Artikel 14. Naamlint

1. Het boordtenuehemd en het camouflagehemd moeten zijn voorzien van een naamlint. Op de blauwe/groene trui mag het naamlint worden gedragen.
2. Het naamlint wordt op het camouflagehemd aangebracht direct boven de linkerborstzak. Het naamlint op de blauwe/groene trui wordt aan de onderzijde van het linker schouderstuk aangebracht. Het naamlint wordt op het boordtenuehemd aangebracht direct boven de rechterborstzak.

Artikel 15. Eenheidsemblemen

1. Het boord- veldtenue moet zijn voorzien van een eenheidseembleem.
2. Het eenheidseembleem wordt op het boordtenuehemd aangebracht boven de linkerborstzak.
3. Het eenheids embleem wordt op het veldtenuehemd aangebracht boven de rechterborstzak.

Artikel 16. Weersomstandigheden

Wanneer de weersomstandigheden hiertoe aanleiding geven, mag de militair bij het uniform:

1. zwarte overschoenen of zwarte hoge schoenen zonder versiering dragen en, bij strenge vorst, oorbeschermers in de kleurstelling van het uniform, echter niet bij ceremoniële gelegenheden en met dien verstande, dat de commandant dit in troepenverband slechts zal toestaan indien eenheid van tenue zal bestaan;
2. een regenbroek, in de kleurstelling van het uniform, te dragen, echter niet bij ceremoniële gelegenheden of in militair groepsverband.

¹ Zie bijlage 2

² Zie bijlage 3

3. bij het te voet gaan een paraplu in de kleurstelling van het uniform gebruiken, echter niet bij ceremoniële gelegenheden of in militair groepsverband.

Artikel 17. Het onderscheidingsteken commandotraining

Een militair van het Korps Mariniers, die een opleiding bij het korps commandotroepen van de Koninklijke Landmacht met gunstige uitslag heeft doorlopen, mag het borstonderscheidingsteken "commandotraining", vastgesteld voor de militairen van dat deel van de krijgsmacht, dragen bij alle tenues met uitzondering van het kazernetenue, het veldtenue, het zomertenuue, het avondtenue en de overkleding.

Artikel 18. Het buitenlandse commandobrevet

Een militair van het Korps Mariniers, die in het bezit is van een buitenlands commandobrevet, waaraan de opleidingscode van commando is toegekend, is gerechtigd het buitenlandse onderscheidingsteken op het uniform te dragen, indien het betrokken land daartoe toestemming heeft gegeven. Het onderscheidingsteken wordt in overeenstemming met de draagvoorschriften van het betrokken land gedragen op die tenues waarop het Nederlandse onderscheidingsteken "commandotraining" mag worden gedragen, waarbij geldt dat:

1. slechts één onderscheidingsteken "commandotraining" mag worden gedragen, waarbij het Nederlandse onderscheidingsteken voorrang heeft;
2. een ander Nederlands onderscheidingsteken voorrang heeft, indien dat op dezelfde plaats moet worden gedragen als het buitenlandse onderscheidingsteken "commandotraining".

Artikel 19. Het onderscheidingsteken militair parachutist

Een militair die bij de Koninklijke Landmacht of bij het Korps Mariniers hetzij reeds een opleiding voor militair parachutist met goed gevolg heeft doorlopen en op grond daarvan het brevet militair parachutist A of B heeft verworven, hetzij als militair parachutist aan een of meer actiesprongen heeft deelgenomen, is gerechtigd het daarvoor geldende borstonderscheidingsteken te dragen bij alle tenues, met uitzondering van het boordtenue, het veldtenue, het zomertenuue en de overkleding. Het dragen van een borstonderscheidingsteken overeenkomende met de uitvoering van het brevetonderscheidingsteken militair parachutist B, is - mits met goedkeuring van de commandant - eveneens vergund aan een militair die in het bezit is van de aantekening van geoefendheid A, B, C of D, afgegeven door of namens de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart (KNVvL) of de Rijksluchtvaartdienst (RLD).

Artikel 20. Het onderscheidingsteken koudweertraining

Een militair aan wie de opleidingscode "koudweergetraind" of een daarmee overeenkomende aantekening is toegekend, mag het borstonderscheidingsteken "koudweertraining" dragen bij alle tenues met uitzondering van het veldtenue, het zomertenuue, het avondtenue en de overkleding.

Artikel 21. Het onderscheidingsteken mountainleader

Een militair van het Korps Mariniers, aan wie de opleidingscode "mountainleader-1" of "mountainleader-2" is toegekend, mag het bij de opleidingscode behorende onderscheidingsteken dragen bij alle tenues, met uitzondering van het veldtenue, het zomertenuue, het avondtenue en de overkleding.

Artikel 22. Het onderscheidingsteken scherpschutter

Een schepeling van het vlootpersoneel en van het Korps Mariniers, die in het bezit is van een kwalificatie van scherpschutter, mag het daaraan verbonden onderscheidingsteken dragen bij de voor

hem geldende Europese tenues, met uitzondering van het boordtenue, het kazernetenue, het veldtenue, het zomertenuue en de overkleding.

Artikel 23. Het onderscheidingsteken marineluchtvaartdienst

Gerechtigd tot het dragen van het onderscheidingsteken van de marineluchtvaartdienst bij alle tenues – met uitzondering van het zomertenuue en de overkleding - zijn:

1. officieren, werkzaam in de onderhoudssector van de marineluchtvaartdienst, die:
 - a. met goed gevolg een luchtvaarttechnische opleiding hebben doorlopen op grond waarvan de titel ir. of ing. mag worden gevoerd, dan wel met goed gevolg de Air Engineering Application Course aan het Royal Navy Engineering College te Manadon of een gelijkwaardige opleiding hebben doorlopen;
 - b. behoren tot een categorie officieren, afkomstig uit de subdienstgroep vliegtuigtechniek van de dienstgroepen wapentechnische en technische dienst en uit de onderdelen hulpvliegtuigmaker, systeemtechnicus algemeen marineluchtvaartdienst, systeemtechnicus wapens marineluchtvaartdienst, vliegtuigmakerbekleder-parachutepakker, vliegtuigmaker-elektromonteur, vliegtuigmaker-instrumentmaker, vliegtuigmaker-konstabel, vliegtuigmaker-metaalbewerker, vliegverkeersleider en vliegtuigtelegrafist van de dienstgroep bijzondere diensten; of
 - c. bevoegd zijn of geweest zijn tot het aftekenen van het certificaat van luchtwaardigheid voor vliegtuigen van de marineluchtvaartdienst; of
 - d. niet behoren tot de categorieën, bedoeld onder ten a), b) en c), doch tenminste drie jaar een technische functie hebben vervuld bij de marineluchtvaartdienst, waaronder niet begrepen het volgen van een opleiding;
2. schepelingen, ingedeeld in een van de subdienstgroepen of onderdelen, genoemd onder 1 b.

Artikel 24. Het onderscheidingsteken vliegerarts

Een officier van het korps officierenarts die in het bezit is van de aantekening van bekwaamheid vliegerarts, mag het borstonderscheidingsteken vliegerarts van het model van de Koninklijke Luchtmacht dragen.

Artikel 25. Het insigne onderzeedienst

Een militair aan wie een aantekening van geoefendheid "afgeoefend aan boord van een onderzeeboot" is toegekend ³, mag op zijn uniform het insigne van de onderzeedienst dragen. Met betrekking tot het dragen van het insigne geldt het volgende.

1. De bevoegdheid tot het dragen van het insigne ontstaat voor officieren bij het voor de eerste maal toekennen van de aantekening "uitgebreid afgeoefend als LTZ2" en voor schepelingen bij de eerste maal toekennen van een aantekening hoger dan "afgeoefend als matroos der eerste klasse".
2. De bevoegdheid tot het blijven dragen van het insigne staat los van enige intrekking of toekenning van aantekeningen van geoefendheid nadat de bevoegdheid genoemd in het vorige lid is ontstaan. Indien de militair de aantekening wordt ontnomen nadat hij in totaal zes jaar of langer, in het bezit van de aantekening, bij de onderzeedienst heeft gediend, mag hij het insigne gedurende zijn verdere diensttijd op het uniform blijven dragen.
3. De groepsoudste van de onderzeedienst kan de militair de bevoegdheid tot het dragen van het insigne ontnemen indien betrokken militair afbreuk doet aan de goede naam van de onderzeedienst.
4. Het insigne mag worden gedragen bij alle tenues – met uitzondering van het zomertenuue en de overkleding - op de linkerborst, midden onder de onderscheidingen of de linten daarvan, dan wel op de plaats welke voor die linten is voorgeschreven; op kledingstukken welke zijn voorzien van

³ Zie ACZSK/DOST 261 (Brevetten, bevoegdheden en bekwaamheden)

borstzakken, boven de linkerborstzak. Op de blauwe trui wordt het insigne gedragen op het linkerschouderstuk halverwege de onder- en de bovenzijde.

Artikel 26. Hardheidsclausule

C-ZSK is bevoegd om - onverminderd de vorige artikelen - vergunning te verlenen tot toevoeging aan het uniform van emblemen, speldjes en andere kentekenen welke daarvoor naar zijn oordeel in aanmerking komen.⁴

⁴ Zie bijlage 4 (toevoegingen aan het uniform)

AFDELING 2. DE TENUES, SCHOUDERTRESSSEN, NESTELS EN ANDERE BIJZONDERE KENTEKENEN, OVERKLEDING.

HOOFDSTUK 4 ALGEMEEN

Artikel 27. Onderscheid in tenues

1. De tenues worden onderscheiden in Europese, tropen- en bijzondere tenues. Zij dragen, behalve de benaming, een nummer, waarmee zij eveneens kunnen worden aangeduid.
2. De verschillende tenues worden gedragen in de gevallen en in de samenstelling, voorgeschreven in de derde onderscheidenlijk de vierde afdeling. C-ZSK kan, bij gebeurtenissen waarbij ook militairen van een andere deel der krijgsmacht tegenwoordig zullen zijn, afwijken van hetgeen in die afdelingen is bepaald.⁵

Artikel 28. Nummering en benaming van de tenues

De nummering en de benaming van de verschillende tenues luiden als volgt.

Tenue nr.	Benaming:	Geldende voor:
a. Europese tenues		
1	Grote tenue	alle officieren
2	Blauwe ceremoniële tenue	alle militairen
3	Kleine ceremoniële tenue	Alle militairen
4	Blauwe grote avondtenue	alle officieren
5	Blauwe kleine avondtenue	officieren, adelborsten en onderofficieren
6	Blauwe daagse tenue	alle militairen
6A	Blauwe daagse tenue met trui	alle militairen
7	Boordtenue	militairen van het vlootpersoneel
8	Kazernetenue	militairen van het Korps Mariniers
9	Veldtenue	militairen van het Korps Mariniers, niet behorende tot de Marinierskapel
10	Zomertenu	alle militairen

⁵ Zie DP 20-10, Ceremonieel & Protocol, hoofdstuk 6, interservicestaats tenues

Tenue nr.	Benaming:	Geldende voor:
b. Tropentenues		
12	Witte ceremoniële tenue	alle militairen
13	Witte geklede tenue	alle militairen
14	Witte grote avondtenue	alle officieren
15	Witte kleine avondtenue	officieren en adelborsten
16	Witte daagse tenue	officieren, adelborsten en schepelingen van het vlootpersoneel
16A	Kaki daagse tenue	militairen van het Korps Mariniers
c. Bijzondere tenues		
20	Galatenue Korps Mariniers	militairen van het Korps Mariniers
21	Concerttenue voor leden van de Marinierskapel	militairen, lid van de Marinierskapel

Artikel 29. Waar de Europese- en de tropentenues worden gedragen

1. De Europese tenues worden gedragen in gebieden, gelegen buiten de keerkringen, de tropentenues in gebieden, gelegen binnen de keerkringen.
2. Onverminderd het eerste lid kan de commandant of - bij een verband van schepen of van andere eenheden de commandant van dat verband -, wanneer voor dienst buiten de keerkringen wordt verbleven in een gebied buiten Nederland gedurende een periode met hogere temperaturen, het dragen van een tropentenue voorschrijven, mits de betrokken militairen voor de aanvang van de dienst(reis) met de mogelijkheid daarvan in kennis zijn gesteld.

Artikel 30. Tenues bij verblijf in het buitenland

Tijdens een verblijf in het buitenland houdt de commandant of - bij voorkomende gevallen - de oudste commandant bij het voorschrijven van het tenue die bij een bepaalde gelegenheid moet worden gedragen, rekening met de plaatselijke gewoonten en omstandigheden, indien daarvoor naar zijn oordeel redenen aanwezig zijn.

Artikel 31. Tenues bij ontvangsten ten Hove enz.

1. Bij een ontvangst ten Hove alsook bij een ontvangst door een buitenlands staatshoofd of een (ander) lid van een buitenlands vorstenhuis wordt het tenue gedragen, dat op de uitnodiging is vermeld. Dit geldt eveneens voor alle andere openbare en niet-openbare gelegenheden, waarvoor men is uitgenodigd en waarbij Hare Majesteit de Koningin of een ander lid van het Koninklijk huis, dan wel een buitenlands staatshoofd of een (ander) lid van een buitenlands vorstenhuis aanwezig is.
2. Indien een uitnodiging als bedoeld in het eerste lid het te dragen tenue niet vermeldt, bepaalt C-ZSK welk tenue zal worden gedragen. Hij dient hiertoe inlichtingen in te winnen bij de betrokken

adjutant of kamerheer van dienst. Bij individuele uitnodigingen en bij gelegenheden in besloten kring zullen echter de betrokken militairen zich zelf van het te dragen tenue op de hoogte stellen.

Artikel 32. Ruiter- en sportkleding

1. De militair die in uniform gekleed in het openbaar deelneemt aan oefeningen, wedstrijden of demonstraties in het paardrijden, draagt ten tijde daarvan buiten de keerkringen het blauwe daagse tenue en binnen de keerkringen het witte geklede tenue, in beide gevallen met een blauwe rijbroek - voor een militair van het Korps Mariniers met rode bies - en zwarte rijlaarzen.
2. Ten aanzien van de sportkleding welke moet worden gedragen bij deelneming aan oefeningen, wedstrijden, demonstraties of andere sportevenementen kan de bevelhebber of een daartoe door hem aan te wijzen autoriteit nadere regels stellen voor de gevallen waarin daaraan naar zijn oordeel behoefte bestaat.

Artikel 33. Hoofddekseksels

1. Bij het daagse blauwe tenue, het daagse blauwe tenue met trui en het zomertenuue mogen de baret en de witte pet/zwarte hoed met wit hoedkapje/witte muts beide worden gedragen.
2. De witte pet, de zwarte hoed met wit hoedkapje of de witte muts moeten worden gedragen:
 - a. Bij ceremonieel;
 - b. In incidentele gevallen waarbij de commandant/het hoofd van de eenheid het dragen van de witte pet noodzakelijk acht.
3. De hoofddekseksels, behorende bij de verschillende tenues, worden recht op het hoofd gedragen, waarbij de volgende regels in acht moeten worden genomen.
 - a. De helm (tenue 20) wordt zodanig gedragen, dat de frontplaat zich midden boven het voorhoofd bevindt.
 - b. De pet wordt zodanig gedragen, dat het petembleem zich midden boven het voorhoofd bevindt.
 - c. De muts wordt zodanig gedragen, dat de derde letter "K" van de woorden "Koninklijke Marine", voorkomende op het lint, zich recht boven de neus bevindt.
 - d. De baret wordt zodanig gedragen, dat het anker zich ongeveer ter hoogte van het linkeroog bevindt. De bol wordt iets naar rechts overgehaald.
 - e. De hoed wordt zodanig gedragen, dat het hoedembleem zich midden boven het voorhoofd bevindt.
4. De helmband en de stormband van de pet, de muts en de hoed worden onder de ronding van de kin gedragen:
 - a. door militairen, ingedeeld bij een gewapende troep;
 - b. wanneer de wind of een andere omstandigheid dat noodzakelijk maakt.
5. Indien militaire verplichtingen dat noodzakelijk maken dragen de bestuurder en de passagiers in een motorvoertuig het hoofddekseksel.

Artikel 34. Handschoenen ⁶

1. Voor zover tot een tenue handschoenen behoren, is het aanhebben van die handschoenen verplicht:
 - a. bij het dragen van de sabel;
 - b. bij ceremoniële gelegenheden;
 - c. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.
2. Bij de toepassing van het eerste lid geldt, dat:
 - a. wanneer de militair het hoofddekseksel afzet en bij zich houdt - in de regel door het onder de linkerarm te nemen - hij de handschoenen uitdoet en in de linkerhand houdt, behalve:
 - wanneer hij de sabel draagt;

⁶ Zie ook DP 20-10 (Ceremonieel & Protocol)

- wanneer hij het hoofd ontbloot bij een gebed of op grond van het Voorschrift betreffende de eerbewijzen en het ceremonieel (DP 20-10 Ceremonieel & Protocol),
 - b. wanneer de militair het hoofddekseel afzet en niet bij zich houdt, hij de handschoenen uitdoet en wegbergt, behalve wanneer hij de sabel draagt, in welk geval hij de handschoenen uitdoet en in de linkerhand houdt;
 - c. wanneer een officier de eed afneemt of een militair de eed aflegt, hij de rechterhandschoen of, indien hij de eed op een vaandel aflegt, beide handschoenen uitdoet.
3. Het dragen van handschoenen bij overkleding is toegestaan.

Artikel 35. Schoudertas

Bij het grote avondtenue, het kleine avondtenue, het blauwe daagse tenue, het blauwe daagse tenue met trui, het zomertenu, het witte geklede tenue, het witte grote avondtenue, het witte kleine avondtenue en het witte daagse tenue mag, door vrouwelijke militairen, de zwarte schoudertas worden gedragen.

Artikel 36. Sjaal

1. Binnen een defensie-eenheid mag bij werkzaamheden in de buitenlucht bij koud weer, zulks naar het oordeel van de commandant, een sjaal worden gedragen en wel:
 - a. bij overkleding van donkerblauwe stof: een sjaal van effen zwarte of effen donkerblauwe stof;
 - b. bij overkleding van groene stof: een sjaal van olijfgroene of kaki stof.
2. Aan de wal, behalve in de gevallen, genoemd in het vierde lid, mag bij koud of regenachtig weer een sjaal worden gedragen en wel:
 - a. bij overkleding van donkerblauwe stof: een sjaal van effen zwarte of effen donkerblauwe stof;
 - b. bij overkleding van groene stof: een sjaal van olijfgroene of kaki stof.
3. Bij de overkleding van donkerblauwe stof mag een sjaal van witte stof worden gedragen door officieren, onderofficieren en door manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht.
4. Ten aanzien van het dragen van de sjaal bij de overkleding geldt, dat de sjaal onder die kleding wordt gedragen en wel zodanig, dat de uiteinden ervan afhangen aan de voorzijde van het lichaam en niet uitsteken aan de onderzijde van de overkleding. De sjaal mag niet om de hals worden geknoopt.
5. Het dragen een sjaal is verboden bij ceremoniële gelegenheden.

HOOFDSTUK 5 SCHOUDERTRESSEN VOOR VLAGOFFICIEREN, SCHOUDERTRESSEN, NESTELS EN ANDERE KENTEKENEN VOOR OFFICIEREN BELAST MET EEN BIJZONDERE FUNCTIE

Artikel 37. Schoudertrassen

2. Vlagofficieren en adjudanten van Hare Majesteit de Koningin, evenals adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin dragen, indien zij behoren tot de officieren van het vlootpersoneel, op beide schouders van de lange jas een schoudertrass. De schoudertrassen worden aangebracht over de schouderpassanten van de jas.
3. Adjudanten van Hare Majesteit de Koningin, evenals adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin dragen voorts een schoudertrass als bedoeld in het eerste lid op beide schouders van het blauwe avondbaadje en op de rechterschouder van de korte jas en de open uniformjas in de gevallen waarin zij de nestel dragen.

Artikel 38. Nestels

1. Een officier die is belast met een der hierna te noemen functies is gerechtigd bij een tenue, waartoe de lange of de korte jas, de gala-, de gesloten of de open uniformjas, het avondbaadje of de witte gesloten jas behoort, een nestel te dragen.
2. De functies, bedoeld in het eerste lid, zijn:
 - a. adjudant van Hare Majesteit de Koningin;
 - b. adjudant in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin;
 - c. adjudant van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen of van Aruba;
 - d. adjudant van de Minister van Defensie of van de Staatssecretaris van Defensie;
 - e. adjudant van de chef defensiestaf, van C-ZSK, van de commandant der zeemacht in het Caraïbisch gebied, van de commandant van het Korps Mariniers of van de commandant NLMARFOR;
 - f. marine-attaché of adjunct-marine-attaché; en
 - g. officier, toegevoegd aan een bondgenootschappelijke bevelhebber.
3. Een officier draagt de nestel, indien hij is belast met een van de functies, genoemd in het tweede lid, onder a en b:
 - a. steeds wanneer hij dienst doet of buiten dienst leden van de Koninklijke familie kan ontmoeten;
 - b. steeds wanneer hij onderscheidingen draagt van model formaat of klein formaat en voorts bij alle gelegenheden van ceremoniële aard, waaronder ook officiële recepties en ontvangsten.
4. Hij kan het dragen van de nestel achterwege laten bij zijn dagelijkse dienst in de nevenfunctie bij het deel van de krijgsmacht waartoe hij behoort, evenals wanneer dat bij werkzaamheden ten behoeve van het Militaire Huis van Hare Majesteit de Koningin nader is aangegeven.
5. Een officier, belast met de functie, bedoeld in het tweede lid, onder c, draagt de nestel in dienst altijd en buiten dienst in de gevallen waarin dat naar zijn oordeel passend is.
6. Een officier, belast met een der functies, genoemd in het tweede lid, onder d en e, draagt de nestel in dienst en, bij gelegenheden van officiële aard, buiten dienst, doch alleen wanneer de autoriteit aan wie hij is toegevoegd dat bepaalt.
7. Een officier, belast met een der functies, genoemd in het tweede lid, onder f, draagt de nestel wanneer dat naar zijn oordeel passend is.
8. Een officier, belast met de functie, genoemd in het tweede lid, onder g, draagt de nestel wanneer hij in die functie optreedt bij inspecties en soortgelijke diensten.
9. De nestel wordt op het betrokken kledingstuk aangebracht:
 - a. door de adjudanten, genoemd in het tweede lid, onder a, b en c, op de rechterschouder;
 - b. door de adjudanten en andere functionarissen, genoemd in het tweede lid, onder d, e, f en g, op de linkerschouder.

De ondereinden van de vlechten worden bij een kledingstuk met revers bevestigd op de rechter- of de linkerborst, schuin naast de bovenste knoop en zo mogelijk onder de revers, bij een kledingstuk met een staande kraag onder de tweede knoop, gerekend van boven af.

Artikel 39. Bijzondere kentekenen van enkele functies

1. Adjudanten van Hare Majesteit de Koningin en adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin dragen op het midden van elke schoudertres een zilveren B, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal.
2. De adjudanten, bedoeld in het eerste lid, dragen op de donkerblauwe schouderbedekkingen van de pijjekker, midden op de rangonderscheidingstekenen, een zilveren B, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal.
3. In afwijking van het eerste en tweede lid blijven adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin, die nog als zodanig zijn benoemd door Koningin Juliana, de gekroonde J dragen.

HOOFDSTUK 6 OVERKLEDING

Artikel 40. Waaruit de overkleding bestaat en wanneer zij wordt gedragen

1. De overkleding bestaat uit: de mantel, de pijjekker en de groene/blauwe parka.
2. De overkleding wordt, afhankelijk van het jaargetijde of de weersomstandigheden en - voor zover op grond van het vierde lid niet anders wordt bepaald - naar keuze van de militair gedragen als volgt:
 - a. De mantel: in plaats van de pijjekker mag de mantel worden gedragen door officieren, tenzij anders wordt bepaald (bijvoorbeeld bij ceremonieel). De mantel wordt uitsluitend aan de wal gedragen, uitgezonderd in troepenverband. Het dragen van de mantel is eveneens toegestaan voor militairen, behorende tot de Marinierskapel en de tamboers en pijpers van het Korps Mariniers indien in troepenverband wordt opgetreden.
 - b. De pijjekker: bij alle blauwe Europese tenues, met uitzondering van het boordtenue.
 - c. De groene parka: bij het kazernetenue voor militairen van het Korps Mariniers, niet behorende tot de Marinierskapel.
 - d. De donkerblauwe parka: het blauwe daagse tenue, het blauwe daagse tenue met trui en bij het boordtenue.
3. Voor zover uit dit voorschrift niet anders blijkt, is het bezit van de mantel niet verplicht. Het bezit van de pijjekker is niet verplicht voor manschappen van het Korps Mariniers, die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht.
4. De commandant kan, met inachtneming van het tweede en het derde lid, bepalen of en zo ja, welke overkleding bij de eenheid van CZSK en bij bepaalde gelegenheden wordt gedragen. Bij ceremoniële gelegenheden kan uitsluitend de pijjekker worden gedragen.

Artikel 41. Wijze, waarop de overkleding wordt gedragen en van welke onderscheidingsteken zij is voorzien

1. De mantel wordt open of gesloten gedragen. De mantel is voorzien van rangonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag.
2. De pijjekker voor officieren, onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, evenals voor adelborsten, wordt gesloten met vier knopen of, indien de kraag dicht wordt gedragen, met zes knopen. De pijjekker is voorzien van rang- of klasse-onderscheidingsteken met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
3. De pijjekker voor manschappen van het vlootpersoneel, die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, wordt gesloten met vier knopen. De pijjekker is voor de schepeling, behorende tot de 1e of de 2e klasse van de stand van matroos, voorzien van het klassenonderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenbouw.
4. De groene parka voor militairen van het Korps Mariniers, niet behorende tot de Marinierskapel, is voorzien van rang- of klasse-onderscheidingsteken, aangebracht op groene schouderbedekkingen.
5. De donkerblauwe parka is voorzien van rang- of klasse-onderscheidingsteken met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen. De bovenste knoop van de parka mag open worden gedragen.

Artikel 42. Dragen van wapens bij de pijjekker

Militairen, gekleed in pijjekker, die gewapend zijn, dragen de wapens en de bijbehorende uitrustingsartikelen over de pijjekker. Het vorenstaande is niet van toepassing ten aanzien van de sabel en de koppel van de officieren en van de adjudantenonderofficier.

AFDELING 3. HET DRAGEN VAN VERSCHILLENDE TENUES

HOOFDSTUK 7 HET DRAGEN VAN DE EUROPESE TENUES

Artikel 43. Tenue 1: het grote tenue

Het grote tenue wordt gedragen:

1. door alle officieren, op de dag waarop de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin wordt gevierd, gedurende de tijd, te bepalen door de commandant;
2. door alle officieren, dienende bij de betrokken eenheid:
 - a. op de dag waarop de eenheid in/uit dienst wordt gesteld: tijdens het ceremonieel van de in-/uitdienststelling;
 - b. op de dag of dagen waarop de eenheid wordt geïnspecteerd: gedurende de tijd, te bepalen door de inspecterende autoriteit;
 - c. bij het overgeven of overnemen van het bevel over de eenheid: tijdens het daaraan verbonden ceremonieel;
3. door de officieren die aanwezig zijn bij een der volgende plechtigheden, ook indien zij daaraan niet zelf deelnemen:
 - a. een officiële plechtigheid in tegenwoordigheid van Hare Majesteit de Koningin;
 - b. een grote parade, erewacht of beëdiging;
 - c. de uitreiking van een ordeteken van de Militaire Willemsorde;
 - d. een officiële plechtigheid ter gelegenheid van een bijzondere nationale gebeurtenis;
 - e. een officiële plechtigheid op een feest- of herdenkingsdag van een bevriende soevereine staat of ter gelegenheid van een bijzondere gebeurtenis, die een zodanige staat betreft;
 - f. een begrafenis met militair eerbetoon;
 - g. een begrafenis zonder militair eerbetoon, indien men daarbij officieel tegenwoordig is;
4. door de officieren die op audiëntie gaan of hun opwachting maken bij een minister of een staatssecretaris.
5. door de betrokken officieren: bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.

Artikel 44. Tenue 2: het blauwe ceremoniële tenue

Het blauwe ceremoniële tenue wordt gedragen:

1. door de officier van dienst tijdens ceremonieel;
2. door de officier van de wacht aan boord van een schip in havens buiten Den Helder/Vlissingen tijdens ceremonieel;
 - a. bij gelegenheden waarbij ook de andere officieren het ceremoniële tenue dragen
 - b. bij het hijsen en neerhalen van de koninkrijksvlag
 - c. indien een gewapende wacht of valreepsgasten aanwezig zijn.
3. door de officier van piket, indien hij daartoe niet al verplicht is op grond van een der andere artikelen: tijdens het verwelkomen van een buitenlands oorlogsschip;
4. door de militairen die een der volgende bezoeken afleggen:
 - a. een officieel bezoek aan de commandant van een buitenlands oorlogsschip;
 - b. een bezoek aan een militaire of burgerlijke autoriteit dat een officieel karakter draagt, ongeacht of het bezoek wordt afgelegd in het binnen- of buitenland;
5. door alle schepelingen: op de dag waarop de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin wordt gevierd, gedurende de tijd, te bepalen door de commandant;
6. door alle schepelingen, dienende bij de betrokken eenheid:
 - a. op de dag waarop de eenheid in/uit dienst wordt gesteld: tijdens het ceremonieel van de in-/uitdienststelling;
 - b. op de dag of dagen waarop de eenheid wordt geïnspecteerd: gedurende de tijd, te bepalen door de inspecterende autoriteit;
 - c. bij het overgeven of overnemen van het bevel over de eenheid: tijdens het daaraan verbonden ceremonieel;

7. door de schepelingen die aanwezig zijn bij een der volgende plechtigheden, ook indien zij daaraan niet zelf deelnemen:
 - a. een officiële plechtigheid in tegenwoordigheid van Hare Majesteit de Koningin;
 - b. een grote parade, erewacht of beëdiging;
 - c. de uitreiking van een ordeteken van de Militaire Willemsorde;
 - d. een officiële plechtigheid ter gelegenheid van een bijzondere nationale gebeurtenis;
 - e. een officiële plechtigheid op een feest- of herdenkingsdag van een bevriende soevereine staat of ter gelegenheid van een bijzondere gebeurtenis, die een zodanige staat betreft;
 - f. een begrafenis met militair eerbetoon;
 - g. een begrafenis zonder militair eerbetoon, indien men daarbij officieel tegenwoordig is;
8. door de schepelingen die op audiëntie gaan of hun opwachting maken bij een minister of een staatssecretaris.
9. door de betrokken militairen: bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.

Artikel 45. Tenue 3: het kleine ceremoniële tenue

Het kleine ceremoniële tenue wordt gedragen:

- a. tijdens ceremoniële aangelegenheden, waarop het dragen van het blauwe ceremoniële tenue (tenue 2), niet is voorgeschreven;
- b. tijdens een gelegenheid, waar men, burgerkleding dragend, zou moeten verschijnen in een donker kostuum;
- c. door de betrokken militairen: ter terechtzitting van het Gerechtshof of de militaire kamer van de arrondissementsrechtbank, waarbij zij tegenwoordig zijn hetzij als lid van een van die colleges, hetzij als vertrouwensman/raadsman, als getuige of deskundige of als gestrafte op vrije voeten;
- d. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant of een hogere militaire autoriteit dat bepaalt.

Artikel 46. Tenue 4: het blauwe grote avondtenue

2. Het blauwe grote avondtenue wordt gedragen door de officieren vanaf de rang van kapitein-ter-zee/kolonel der mariniers, officieren belast met een der functies, genoemd in artikel 62, vierde lid en artikel 63, derde lid, en door adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin:
 - a. tijdens een diner, avondpartij of andere feestelijke gelegenheid van officiële aard, waarbij dat blijkens de uitnodiging is vereist - hetgeen in de regel het geval zal zijn wanneer men, burgerkleding dragend, in rok⁷ verschijnt - of waarbij dat naar hun oordeel passend is;
 - b. in de gevallen waarin zij daartoe een aanwijzing of opdracht ontvangen.
3. De overige officieren mogen het blauwe grote avondtenue dragen in de gevallen waarin zij worden uitgenodigd voor een diner, avondpartij of een andere feestelijke gelegenheid, bedoeld in het eerste lid, onder a, en zij aan die uitnodiging gevolg geven.

Artikel 47. Tenue 5: het blauwe kleine avondtenue

Het blauwe kleine avondtenue wordt gedragen:

1. tijdens een diner, avondpartij of andere feestelijke gelegenheid, waarbij men, burgerkleding dragend, in smoking⁸ verschijnt;
2. in het buitenland bij een gelegenheid, indien dat daar gebruikelijk is;
3. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.

⁷ White tie

⁸ Black tie

Artikel 48. Tenue 6: het blauwe daagse tenue

1. Het blauwe daagse tenue moet worden gedragen:
 - a. op de zondag, evenals op feest- en herdenkingsdagen⁹, waarop het dragen van het blauwe ceremoniële tenue (tenue 2), niet is voorgeschreven;
 - b. door de officier van de wacht, de hoofddienst, de onderofficier van de wacht en de leerling; bij wachtdiensten aan boord van een schip, indien dat schip niet in Den Helder/Vlissingen ligt;
 - c. bij dienstreizen naar niet-defensielocaties en dienstreizen met een representatief karakter;
 - d. indien chauffeursdiensten worden verricht, waarbij Vips worden vervoerd;
 - e. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.
2. Het blauwe daagse tenue mag tijdens de normale dagelijkse dienst aan boord en aan de wal worden gedragen.
3. Het blauwe daagse tenue mag, in de gevallen genoemd in art. 49 en art. 53, worden vervangen door het blauwe daagse tenue met trui danwel het zomertenu.

Artikel 49. Tenue 6A: het blauwe daagse tenue met trui

1. Het blauwe daagse tenue met trui mag worden gedragen:
 - a. aan boord, in gebouwen of op terreinen van defensie;
 - b. tijdens lokale verplaatsingen van de ene naar de andere defensie-eenheid;
 - c. bij woon-werkverkeer of dienstreizen indien met eigen vervoer of militair vervoer wordt gereisd;
 - d. aan de wal, indien in verband wordt deelgenomen aan lessen of oefeningen, anders dan te velde;
 - e. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.
2. Het blauwe daagse tenue met trui mag niet worden gedragen:
 - a. indien wordt gereisd met openbaar vervoer;
 - b. bij representatief optreden naar buiten, zulks naar het oordeel van de commandant.

Artikel 50. Tenue 7: het boordtenue

1. Het boordtenue wordt in de normale dagelijkse dienst aan boord en aan de wal gedragen.
2. Het boordtenue wordt zowel binnen als buiten de keerkringen gedragen.
3. Het boordtenue mag niet worden gedragen:
 - a. Bij dienstreizen naar niet defensielocaties en dienstreizen met een representatief karakter;
 - b. Wanneer de commandant/ het hoofd van de eenheid het dragen van tenue 6 noodzakelijk acht.

Artikel 51. Tenue 8: het kazernetenu

1. Het kazernetenu voor militairen van het Korps Mariniers, niet behorende tot de Marinierskapel, en adelporsten voor de mariniers mag worden gedragen:
 - a. aan boord, in gebouwen of op terreinen van defensie;
 - b. tijdens lokale verplaatsingen van de ene naar de andere defensie-eenheid;
 - c. bij woon-werkverkeer of dienstreizen indien met eigen vervoer of militair vervoer wordt gereisd;
 - d. aan de wal, indien in verband wordt deelgenomen aan lessen of oefeningen, anders dan te velde;
 - e. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt
2. Het veldtenue wordt zowel binnen als buiten de keerkringen gedragen.
3. Het kazernetenu mag niet worden gedragen:
 - a. indien wordt gereisd met openbaar vervoer;

⁹ Zie DP 20-10, Ceremonieel & Protocol, hoofdstuk 6, interservicestaats tenues

- b. bij representatief optreden naar buiten, zulks naar het oordeel van de commandant.

Artikel 52. Tenue 9: het veldtenue

1. Het veldtenue wordt gedragen door militairen van het Korps Mariniers, niet behorende tot de Marinierskapel, en adelporsten voor het korps mariniers.
2. Het veldtenue wordt zowel binnen als buiten de keerkringen gedragen.
3. Het veldtenue wordt in de normale dagelijkse dienst aan boord en aan de wal gedragen.
4. Het veldtenue mag niet worden gedragen:
 - a. Bij dienstreizen naar niet defensielocaties en dienstreizen met een representatief karakter;
 - b. Wanneer de commandant/ het hoofd van de eenheid het dragen van tenue 6, 16 of 16A noodzakelijk acht.

Artikel 53. Tenue 10: het zomertenu

1. Het zomertenu mag gedurende het gehele jaar worden gedragen:
 - a. aan boord, in gebouwen of op terreinen van defensie;
 - b. tijdens lokale verplaatsingen van de ene naar de andere defensie-eenheid;
 - c. bij woon-werkverkeer of dienstreizen indien met eigen vervoer of militair vervoer wordt gereisd;
 - d. aan de wal, indien in verband wordt deelgenomen aan lessen of oefeningen, anders dan te velde;
 - e. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt
2. Het zomertenu mag niet worden gedragen:
 - a. indien wordt gereisd met openbaar vervoer;
 - b. bij representatief optreden naar buiten, zulks naar het oordeel van de commandant.

HOOFDSTUK 8 HET DRAGEN VAN DE TROPENTENUES

Artikel 54. Tenue 12: het witte ceremoniële tenue¹⁰

1. Met betrekking tot het dragen van het witte ceremoniële tenue is artikel 44 van overeenkomstige toepassing.
2. In de Nederlandse Antillen en op Aruba wordt het witte ceremoniële tenue bovendien gedragen tijdens een audiëntie, gegeven door de Gouverneur.

Artikel 55. Tenue 13: het witte geklede tenue

Het witte geklede tenue wordt gedragen:

1. tijdens gelegenheden, waar men, burgerkleding dragende, in jacquet zou moeten verschijnen, tenzij uit de uitnodigingen anders blijkt;
2. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant of een hogere militaire autoriteit dat bepaalt.

Artikel 56. Tenue 14: het witte grote avondtenue

1. Het witte grote avondtenue wordt gedragen door de officieren vanaf de rang van kapitein-ter-zee/kolonel der mariniers, officieren belast met een der functies, genoemd in artikel 62, vierde lid en artikel 63, derde lid, en door adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin:

¹⁰ Voor schepelingen van het Korps Mariniers daaronder begrepen het kaki tenue, omschreven in art 190, vijfde lid. Zie ook art 191.

- a. tijdens een diner, avondpartij of andere feestelijke gelegenheid van officiële aard, waarbij dat zoals blijkt uit de uitnodiging is vereist - hetgeen in de regel het geval zal zijn wanneer men, burgerkleding dragend, in rok¹¹ verschijnt - of waarbij dat naar hun oordeel passend is;
 - b. in de gevallen, waarin zij daartoe een aanwijzing of opdracht ontvangen.
2. De overige officieren mogen het witte grote avondtenue dragen in de gevallen waarin zij worden uitgenodigd voor een diner, avondpartij of een andere feestelijke gelegenheid als bedoeld in het eerste lid, onder a, en zij aan die uitnodiging gevolg wensen te geven.

Artikel 57. Tenue 15: het witte kleine avondtenue

Het witte kleine avondtenue wordt gedragen:

1. tijdens een diner, avondpartij of andere feestelijke gelegenheid, waarbij men, burgerkleding dragend, in smoking¹² verschijnt;
2. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.

Artikel 58. Tenue 16: het witte daagse tenue

1. Het witte daagse tenue wordt gedragen door officieren, adelborsten en schepelingen van het vlootpersoneel en door officieren en adelborsten van het Korps Mariniers.
2. Het witte daagse tenue moet worden gedragen:
 - a. op de zondag, evenals op feest- en herdenkingsdagen¹³, waarop het dragen van het witte ceremoniële tenue (tenue 12), niet is voorgeschreven;
 - b. door de officier van de wacht, de hoofddienst, de onderofficier van de wacht en de leerling; bij wachtdiensten aan boord van een schip, indien dat schip niet op MBParera ligt;
 - c. tijdens een gelegenheid, waar men, burgerkleding dragend, zou moeten verschijnen in een kostuum;
 - d. bij dienstreizen naar niet-defensielocaties en dienstreizen met een representatief karakter;
 - e. door de betrokken militairen: ter terechtzitting van het Gerechtshof of de militaire kamer van de arrondissementsrechtbank, waarbij zij tegenwoordig zijn hetzij als lid van een van die colleges, hetzij als vertrouwensman/raadsman, als getuige of deskundige of als gestrafte op vrije voeten;
 - f. indien chauffeursdiensten worden verricht, waarbij Vips worden vervoerd;
 - g. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.
3. Het witte daagse tenue mag tijdens de normale dagelijkse dienst aan boord en aan de wal worden gedragen.

Artikel 59. Tenue 16A: het kaki daagse tenue

1. Het kaki daagse tenue wordt gedragen door militairen van het Korps Mariniers, niet behorende tot de Marinierskapel, en adelborsten voor het korps mariniers;
2. Het kaki daagse tenue mag tijdens de normale dagelijkse dienst aan de wal worden gedragen;
3. Het kaki daagse tenue moet door schepelingen van het Korps Mariniers worden gedragen:
 - a. op zon- en feestdagen bij een defensie-inrichting;
 - b. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt.

¹¹ White tie

¹² Black tie

¹³ Zie DP 20-10, Ceremonieel & Protocol, hoofdstuk 6, interservicestaats tenues

HOOFDSTUK 9 HET DRAGEN VAN BIJZONDERE TENUES

Artikel 60. Tenue 20: het galatenuue Korps Mariniers

Het galatenuue voor militairen van het Korps Mariniers wordt gedragen in de gevallen en bij de gelegenheden, te bepalen door C-ZSK of de commandant van het Korps Mariniers.

Artikel 61. Tenue 21: het concerttenue voor militairen, lid van de Marinierskapel

Het concerttenue voor militairen, lid van de Marinierskapel, wordt gedragen in de gevallen en bij de gelegenheden, te bepalen door C-ZSK of de commandant van het Korps Mariniers.

AFDELING 4. EUROPESE TENUES

HOOFDSTUK 10 HET GROTE TENUE (TENUE 1)

Artikel 62. Het grote tenue voor officieren van het vlootpersoneel

1. Het grote tenue bestaat uit:

Witte pet
Lange jas
Wit overhemd
Zwarte das
Blauwe broek
Witte handschoenen
Koppel
Sabel met sabelkwast
Zwarte sokken
Zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het grote tenue geldt het volgende;
- a. De lange jas is voorzien van:
- een passant en een schoudertres, aangebracht op beide schouders;
 - het korpsonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
- b. De koppel draagt men over de lange jas, en wel van voren boven de onderste knoop en van achteren rustende op de knopen in de taille van de jas, de lange draagriem midden tussen de tailleknopen.
- c. Als overkleding wordt de mantel gedragen.
3. Indien het een vrouwelijke officier betreft, wordt de witte pet vervangen door de zwarte hoed met wit hoedkapje en de zwarte lage schoenen door zwarte lage instapschoenen. Desgewenst kunnen de blauwe broek, de zwarte sokken en de zwarte lage instapschoenen worden vervangen door de korte blauwe lakense rok, een huidkleurige panty en de zwarte pumps
4. Het bezit van het grote tenue is vereist voor officieren vanaf de rang van kapitein-ter-zee en officieren, belast met een der volgende functies:
- a. adjudant van Hare Majesteit de Koningin;
- b. adjudant van de Minister van Defensie, van de Staatssecretaris van Defensie, van de chef defensiestaf, van C-ZSK, van D-DMO en van C-CDC.
5. Het grote tenue mag worden gedragen door:
- a. de adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin;
- b. marine-attachés en adjunct-marine-attachés;
- c. een officier die in het huwelijk treedt en de officieren die daarbij aanwezig zijn, gedurende de daaraan verbonden plechtigheden.
6. De sabel mag worden afgelegd wanneer omstandigheden dat gewenst maken.
7. Het grote tenue voor officieren tot en met de rang van kapitein-luitenant-ter-zee is gelijk aan het ceremoniële tenue(tenue 2), zoals omschreven in art. 64 en 66.

Artikel 63. Het grote tenue voor officieren van het Korps Mariniers

1. Het grote tenue bestaat uit:

witte pet
gesloten uniformjas met staande kraag

blauwe broek met rode bies
oranje sjerp
fourageres
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het grote tenue geldt het volgende:
 - a. De gesloten uniformjas is voorzien van:
 - een schoudertres, aangebracht op beide schouders;
 - het korpsonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
 - b. De koppel draagt men onder de jas.
 - c. Als overkleding wordt de mantel gedragen.
 - d. De oranje sjerp en fourageres worden gedragen bij ceremoniële aangelegenheden waarbij een lid van het Koninklijk Huis aanwezig is, dan wel een of meerdere vaandels of standaarden zijn ingetreden
3. Het bezit van het grote tenue is vereist voor officieren vanaf de rang van kolonel de mariniers en officieren, belast met een der volgende functies:
 - e. adjudant van Hare Majesteit de Koningin;
 - f. adjudant van de Minister van Defensie, van de Staatssecretaris van Defensie, van de chef defensiestaf, van C-ZSK, van D-DMO en van C-CDC.
4. Het grote tenue mag worden gedragen door:
 - g. De adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin;
 - h. Marine-attaches en adjunct marine-attaches;
 - i. Een officier die in het huwelijk treedt en de officieren die daarbij aanwezig zijn, gedurende de daaraan verbonden plechtigheden.
5. De sabel mag worden afgelegd wanneer omstandigheden dat gewenst maken.
6. Het grote tenue voor officieren tot en met de rang van kapitein-luitenant-ter-zee is gelijk aan het ceremoniële tenue(tenue 2), zoals omschreven in art. 65.

HOOFDSTUK 11 HET BLAUWE CEREMONIELE TENUE (TENUE 2)

Artikel 64. Het blauwe ceremoniële tenue voor mannelijke officieren van het vlootpersoneel

1. Het blauwe ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
korte jas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het blauwe ceremoniële tenue geldt het volgende:

- a. De korte jas is voorzien van:
 - het korpsonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
- b. De koppel draagt men onder de korte jas.

Artikel 65. Het blauwe ceremoniële tenue voor officieren van het Korps Mariniers

1. Het blauwe ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
open uniformjas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek met rode bies
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. De open uniformjas is voorzien van:
 - a. een met gouddraad geborduurd onklaar anker, gedekt door een kroon, aangebracht midden op de beide schouderlappen, zodanig dat de kroon ligt aan de halszijde;
 - b. het embleem van het Korps Mariniers, uitgevoerd in gebronsd metaal, aangebracht op de beide uiteinden van de kraag;
 - c. rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - d. indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
3. De koppel draagt men onder de uniformjas.

Artikel 66. Het blauwe ceremoniële tenue voor vrouwelijke officieren

1. Het blauwe ceremoniële tenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe rok
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het blauwe ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De korte jas is voorzien van:
 - het korpsonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
 - b. De koppel draagt men onder de korte jas.

- c. In troepenverband en voorts bij voorkomende gelegenheden wanneer de commandant dit bepaalt, worden zwarte lage instapschoenen gedragen.
- d. Indien men gewapend is, moet de rok worden vervangen door de broek; daarbij worden zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.

Artikel 67. Het blauwe ceremoniële tenue voor mannelijke adelborsten

1. Het blauwe ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
blauw baadje met staande rode kraag
blauw vest
wit overhemd
blauwe broek
zwarte das
witte handschoenen
koppel
ponjaard
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het blauwe ceremoniële tenue, bedoeld in het eerste lid, geldt het volgende:
 - a. Het blauwe baadje is voorzien van:
 - het onderscheidingsteken van het korps officieren waarvoor de adelborst in opleiding is, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - indien de adelborst een rang bekleedt: rangonderscheidingstekenen op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op beide bovenmouwen;
 - voor de adelborst, die hiertoe gerechtigd is: een kroon, aangebracht op de linker bovenmouw of een brevet, aangebracht op de rechter bovenmouw.
 - b. De witte pet is voor adelborsten voor het korps mariniers zonder rode bies.
 - c. Het blauwe baadje wordt open of gesloten gedragen. Het wordt steeds gesloten gedragen door adelborsten, ingedeeld bij een gewapende troep.
 - d. Indien de adelborst gewapend is wordt de koppel met ponjaard vervangen door wit ledergoed.
 - e. De koppel draagt men onder het baadje, zodanig dat de ketting in het midden achter op de taille recht omlaag hangt, niet verder reikend dan 35 cm van de grond.

Artikel 68. Het blauwe ceremoniële tenue voor vrouwelijke adelborsten

1. Het blauwe ceremoniële tenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
blauw baadje met staande rode kraag
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe rok
witte handschoenen
koppel
ponjaard
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het blauwe ceremoniële tenue, bedoeld in het eerste lid, geldt het volgende:

- a. Het blauwe baadje is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 67, tweede lid, onder a.
- b. Het blauwe baadje wordt open of gesloten gedragen. Het wordt steeds gesloten gedragen door adelborsten, ingedeeld bij een gewapende troep.
- c. Indien men gewapend is, moet de rok worden vervangen door de broek; daarbij worden zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen en wordt de koppel met ponjaard vervangen door wit ledergoed.
- d. De koppel draagt men onder het baadje, zodanig dat de ketting in het midden achter op de taille recht omlaag hangt, niet verder reikend dan 35 cm van de grond.
- e. In troepenverband en voorts bij voorkomende gelegenheden wanneer de commandant dit bepaalt, worden zwarte lange broek en zwarte lage instapschoenen gedragen.

Artikel 69. Het blauwe ceremoniële tenue voor mannelijke onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. met de rang van adjudant-onderofficier bestaat het blauwe ceremoniële tenue uit:

witte pet
korte jas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het blauwe ceremoniële tenue, bedoeld in het eerste lid, geldt het volgende:
 - a. De korte jas is voorzien van:
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - het dienstgroeponderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - indien men behoort tot de subdienstgroep geneeskundige dienst van de dienstgroep logistieke dienst: het onderscheidingsteken van die subdienstgroep, aangebracht op de linkerondermouw;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van een brevet voor luchtvarenden, aangebracht op de linkerborst.
 - b. De koppel draagt men onder de korte jas.
3. Voor de overige onderofficieren en voor de manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, bestaat de blauwe ceremoniële tenue uit:

witte pet
korte jas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek
zwarte leren riem
bruine lederen handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

4. De korte jas is voorzien van:

- a. voor onderofficieren: rangonderscheidingstekenen, aangebracht op beide bovenmouwen; voor de manschappen: het klasse-onderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenmouw;
- b. het dienstgroeponderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenmouw;
- c. indien men behoort tot de subdienstgroep geneeskundige dienst van de dienstgroep logistieke dienst: het onderscheidingsteken van die subdienstgroep, aangebracht op de linkerondermouw;
- d. indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van een brevet voor luchtvaardenden, aangebracht op de linkerborst;
- e. voor een korporaal of voor een manschap die in het bezit is van een ander brevet dan dat, bedoeld onder d: het onderscheidingsteken van dat brevet of, bij het bezit van meer dan een brevet, ten hoogste twee brevetonderscheidingstekenen, aangebracht op de rechterbovenmouw.

Artikel 70. Het blauwe ceremoniële tenue voor manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Het blauwe ceremoniële tenue voor mannelijke manschappen van het vlootpersoneel die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht bestaat uit:

witte muts
blauw hemd
witte borstrok met blauwe rand
hemdkraag
zijden doek
blauwe broek
zwarte leren riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het blauwe hemd is voorzien van:
 - a. voor manschappen, behorende tot de 1e klasse of 2e klasse van de stand van matroos: het klasse-onderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - b. het dienstgroeponderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - c. indien men behoort tot de subdienstgroep geneeskundige dienst van de dienstgroep logistieke dienst: het onderscheidingsteken van die subdienstgroep, aangebracht op de linkerondermouw;
 - d. indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van een brevet voor luchtvaardenden, aangebracht op de linkerborst;
 - e. indien men in het bezit is van een ander brevet dan een van die, bedoeld onder d: het onderscheidingsteken van dat brevet of, bij het bezit van meer dan een brevet, ten hoogste twee brevetonderscheidingstekenen, aangebracht op de rechterbovenmouw.
3. De onderzijde van het blauwe hemd draagt men over de broek. De mouwen mogen niet worden omgevouwen.
4. In plaats van de hemdkraag mag het witte hemd met kraag en lange mouwen worden gedragen, de onderzijde daarvan in de broek.
5. Wanneer de pijjekker wordt gedragen, draagt men de hemdkraag - of de kraag van het witte hemd - over de kraag van de pijjekker.

Artikel 71. Het blauwe ceremoniële tenue voor schepelingen van het Korps Mariniers

1. Voor onderofficieren van het Korps Mariniers met de rang van adjudant-onderofficier bestaat het blauwe ceremoniële tenue uit:

witte pet
open uniformjas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek met rode bies
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Voor onderofficieren met een lagere rang dan die van adjudant-onderofficier en manschappen, behorende tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten, is de samenstelling van het blauwe ceremoniële tenue, overeenkomstig het tenue omschreven in het eerste lid, doch zonder koppel en sabel met sabelkwast.
3. Voor de onderofficieren en voor de manschappen van het Korps Mariniers die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, niet vallende onder het eerste en tweede lid, bestaat het blauwe ceremoniële tenue uit:

witte pet
open uniformjas
zwarte das
wit overhemd
blauwe broek met rode bies
zwarte leren riem
bruine lederen handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

4. Voor de manschappen van het Korps Mariniers, niet vallende onder het tweede en derde lid, is de samenstelling van het blauwe ceremoniële tenue overeenkomstig het tenue, omschreven in het derde lid, doch zonder bruine lederen handschoenen.
5. Met betrekking tot het blauwe ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De open uniformjas is voor de adjudant-onderofficier, bedoeld in het eerste lid, voorzien van:
 - een met gouddraad geborduurd onklaar anker, gedekt met een kroon, aangebracht midden op de beide schouderlappen, zodanig dat de kroon ligt aan de halszijde;
 - het embleem van het Korps Mariniers, uitgevoerd in gebronsd metaal, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - voor een adjudant-onderofficier, behorende tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten: een harp, gedekt door een kroon, in goud op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - voor een adjudant-onderofficier, behorende tot de onderdelen tamboer of pijper van de dienstgroep bijzondere diensten: een gouden bies, breed 3 mm, aangebracht op de beide schouderlappen;
 - voor een adjudant-onderofficier, niet behorende tot het onderdeel, genoemd onder ten 4°: een kroon op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - indien hij hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van een brevet voor luchtvarenden, aangebracht op de linkerborst.
 - b. De open uniformjas is voor overige onderofficieren en manschappen, voorzien van:
 - een met gouddraad geborduurd onklaar anker, gedekt door een kroon, aangebracht midden op de beide schouderlappen, zodanig dat de kroon ligt aan de halszijde;
 - het embleem van het Korps Mariniers, uitgevoerd in gebronsd metaal, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;

- rangonderscheidingstekenen op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op beide bovenmouwen, onderscheidenlijk het klasse-onderscheidingsteken op een donkerblauwe ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - indien zij behoren tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten: een harp, gedekt door een kroon, in goud op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - indien zij behoren tot de onderdelen tamboer of pijper van de dienstgroep bijzondere diensten: een gouden galon, breed 5 mm, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - voor een sergeant-majoor of sergeant, niet behorende tot het onderdeel, genoemd onder ten 4°: een kroon op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - voor een korporaal of voor een manschap die in het bezit is van een brevet: het onderscheidingsteken van dat brevet of, bij het bezit van meer dan een brevet, ten hoogste twee onderscheidingstekenen, aangebracht op de rechterbovenmouw;
 - indien zij hiertoe gerechtigd zijn: het onderscheidingsteken van een brevet voor luchtvarenden, aangebracht op de linkerborst.
- c. Adjudantenonderofficier dragen de koppel onder de open uniformjas.

Artikel 72. Het blauwe ceremoniële tenue voor vrouwelijke schepelingen

1. Voor vrouwelijke onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier bestaat het blauwe ceremoniële tenue uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe rok
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het blauwe ceremoniële tenue, bedoeld in het eerste lid, geldt het volgende:
- a. De korte jas is voorzien van:
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - het dienstgroeponderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - indien men behoort tot de subdienstgroep geneeskundige dienst van de dienstgroep logistieke dienst: het onderscheidingsteken van die subdienstgroep, aangebracht op de linkerondermouw;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van de marineluchtvaartdienst, aangebracht op de linkerborst.
 - b. De koppel draagt men onder de korte jas.
 - c. In troepenverband en voorts bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt, worden zwarte lage instapschoenen gedragen.
 - d. De commandant kan bepalen of toestaan, dat in dienst door schepelingen met de rang van adjudant-onderofficier bruine lederen handschoenen worden gedragen.
3. Voor vrouwelijke onderofficieren en voor de vrouwelijke manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, bestaat het blauwe ceremoniële tenue uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
korte jas
witte blouse met lange mouwen

zwarte das
blauwe rok
bruine lederen handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

4. Voor vrouwelijke manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht geldt dat de zwarte hoed met wit hoedkapje wordt vervangen door de witte muts.
5. Met betrekking tot het blauwe ceremoniële tenue, bedoeld in het vorige lid, geldt het volgende:
 - a. De korte jas is voorzien van:
 - voor de onderofficieren: rangonderscheidingstekenen, aangebracht op de beide bovenmouwen; voor de manschappen: het klassenonderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - het dienstgroeponderscheidingsteken, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - indien men behoort tot de subdienstgroep geneeskundige dienst van de dienstgroep logistieke dienst: het onderscheidingsteken van die subdienstgroep, aangebracht op de linkerondermouw;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van een brevet voor luchtvaardenden, aangebracht op de linkerborst;
 - voor een korporaal of voor een manschap die in het bezit is van een ander brevet dan dat, bedoeld onder ten 4°: het onderscheidingsteken van dat brevet of, bij het bezit van meer dan een brevet, ten hoogste twee brevetonderscheidingstekenen, aangebracht op de rechterbovenmouw.
 - b. In troepenverband en voorts bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt, worden zwarte lage instapschoenen gedragen.
 - c. Indien men gewapend is, moet de rok worden vervangen door de broek; daarbij worden de zwarte leren riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.

HOOFDSTUK 12 HET KLEINE CEREMONIELE TENUE (TENUE 3)

Artikel 73. Het kleine ceremoniële tenue voor mannelijke officieren van het vlootpersoneel

1. Het kleine ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
korte jas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek
zwarte lederen riem
bruine lederen handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het kleine ceremoniële tenue geldt dat de korte jas is voorzien van:
 - a. het korpsonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - b. rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - c. indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.

Artikel 74. Het kleine ceremoniële tenue voor officieren van het Korps Mariniers

1. Het kleine ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
open uniformjas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek met rode bies
zwarte lederen riem
bruine lederen handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het kleine ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De open uniformjas is voorzien van:
 - een met gouddraad geborduurd onklaar anker, gedekt door een kroon, aangebracht midden op beide schouderlappen, zodanig dat de kroon ligt aan de halszijde;
 - het embleem van het korps mariniers, uitgevoerd in gebronsd metaal, aangebracht op de beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.

Artikel 75. Het kleine ceremoniële tenue voor vrouwelijke officieren

1. Het kleine ceremoniële tenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe rok
bruine lederen handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het kleine ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De korte jas is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 66, tweede lid, onder a.
 - b. In de samenstelling van het kleine ceremoniële tenue mag de rok worden vervangen door de broek.
 - c. Bij de broek worden de zwarte leren riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.
 - d. Het kleine ceremoniële tenue met broek mag niet worden gedragen bij gelegenheden van representatieve aard, evenals bij andere gelegenheden waarbij naar het oordeel van de commandant het dragen van de broek niet passend is.
 - e. Indien men gewapend is, moet de broek worden gedragen.
 - f. In zee en in troepenverband van gemengde samenstelling wordt het kleine ceremoniële tenue met broek gedragen, tenzij de commandant anders bepaalt.

Artikel 76. Het kleine ceremoniële tenue voor mannelijke adelborsten

Het kleine ceremoniële tenue is geheel overeenkomstig het blauwe ceremoniële tenue, doch met bruine lederen handschoenen en zonder koppel en ponjaard.

Artikel 77. Het kleine ceremoniële tenue voor vrouwelijke adelborsten

Het kleine ceremoniële tenue is geheel overeenkomstig het blauwe ceremoniële tenue, doch met bruine lederen handschoenen en zonder koppel en ponjaard.

Artikel 78. Het kleine ceremoniële tenue voor mannelijke onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Het kleine ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
korte jas
wit overhemd met lange mouwen
zwarte das
blauwe broek
zwarte lederen riem
bruine lederen handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het kleine ceremoniële tenue geldt dat de korte jas is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig:
 - a. voor adjudant-onderofficier conform artikel 69, tweede lid;
 - b. voor overige onderofficieren en voor manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht conform artikel 69, vierde lid.

Artikel 79. Het kleine ceremoniële tenue voor mannelijke schepelingen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Het blauwe geklede tenue bestaat uit:

witte muts
blauw hemd
witte borstrok met blauwe rand
hemdkraag
zijden doek
blauwe broek
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het kleine ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. Het blauwe hemd is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 70, tweede lid. De onderzijde van het blauwe hemd draagt men over de broek. De mouwen van het hemd mogen niet worden omgevouwen.
 - b. In plaats van de hemdkraag mag het witte hemd met kraag en lange mouwen worden gedragen, de onderzijde daarvan in de broek.
 - c. Wanneer de pijjekker wordt gedragen, draagt men de hemdkraag - of de kraag van het witte hemd - over de kraag van de pijjekker.

Artikel 80. Het kleine ceremoniële tenue voor schepelingen van het Korps Mariniers

1. Het blauwe geklede tenue bestaat uit:

witte pet
open uniformjas
wit overhemd met lange mouwen
zwarte das
blauwe broek met rode bies
zwarte lederen riem
bruine lederen handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het kleine ceremoniële tenue geldt dat de open uniformjas voorzien is van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 71, vijfde lid, onder a of b.
3. Voor manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, is de samenstelling van het tenue, overeenkomstig het tenue omschreven in het eerste lid, doch zonder bruine lederen handschoenen.

Artikel 81. Het kleine ceremoniële tenue voor vrouwelijke schepelingen

1. Het kleine ceremoniële tenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe rok
bruine lederen handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het kleine ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De korte jas is voorzien van de onderscheidingstekenen, genoemd in artikel 72, tweede lid, onder a, of vijfde lid, onder a, aangebracht overeenkomstig hetgeen aldaar is vermeld.
 - b. Voor vrouwelijke manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht geldt dat de zwarte hoed met wit hoedkapje wordt vervangen door de witte muts.
 - c. In de samenstelling van het kleine ceremoniële tenue mag de rok worden vervangen door de broek.
 - d. Bij de broek worden de zwarte leren riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.
 - e. Het kleine ceremoniële tenue met broek mag niet worden gedragen bij gelegenheden van representatieve aard, evenals bij andere gelegenheden waarbij naar het oordeel van de commandant het dragen van de broek niet passend is.
 - f. Indien men gewapend is, moet de broek worden gedragen.
 - g. In zee en in troepenverband van gemengde samenstelling wordt het kleine ceremoniële tenue met broek gedragen, tenzij de commandant anders bepaalt.

HOOFDSTUK 13 HET BLAUWE GROTE AVOND TENUE (TENUE 4)

Artikel 82. Het blauwe grote avondtenue voor mannelijke officieren

1. Het blauwe grote avondtenue bestaat uit:

witte pet
blauw avondbaadje
wit avondvest
wit rokovert hemd met staande boord
witte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden) met galon
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het blauwe avondbaadje is voorzien van:
- het korpsonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
3. Het blauwe avondbaadje wordt open gedragen.
4. Het bezit van het blauwe grote avondtenue is vereist voor officieren vanaf de rang van kapitein-ter-zee en officieren die een der functies bekleden, bedoeld in artikel 62, vierde lid.
5. De overige officieren kunnen zich naar eigen verkiezing van het tenue voorzien voor de gevallen waarin zij aanwezig wensen te zijn bij een gelegenheid van officiële aard, waarbij men zoals blijkt uit de uitnodiging, burgerkleding dragend, in rok verschijnt.

Artikel 83. Het blauwe grote avondtenue voor mannelijke officieren van het korps mariniers

1. Het blauwe grote avondtenue bestaat uit:

witte pet
blauw avondbaadje
wit avondvest
wit rokovert hemd met staande boord
witte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden) met rode bies en galons
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het blauwe avondbaadje is voorzien van:
- het korpsonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
3. Het blauwe avondbaadje wordt open gedragen.
4. Het bezit van het blauwe grote avondtenue is vereist voor officieren vanaf de rang van kolonel der mariniers en officieren der mariniers die een der functies bekleden, bedoeld in artikel 63, derde lid.

5. De overige officieren kunnen zich naar eigen verkiezing van het tenue voorzien voor de gevallen waarin zij aanwezig wensen te zijn bij een gelegenheid van officiële aard, waarbij men zoals blijkt uit de uitnodiging, burgerkleding dragend, in rok verschijnt.

Artikel 84. Het blauwe grote avondtenue voor vrouwelijke officieren

1. Het blauwe grote avondtenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
blauw avondbaadje
wit rokovertje met staande boord
witte vlinderdas
blauwe lange rok
witte cumberband
witte handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Het blauwe avondbaadje is voorzien van:
 - a. het korpsonderscheidingssteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - b. rangonderscheidingssteken, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - c. indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingssteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
3. Het blauwe avondbaadje wordt open gedragen.
4. Het bezit van het blauwe grote avondtenue is vereist voor officieren vanaf de rang van kapitein-ter-zee en officieren, die een der functies bekleden, bedoeld in artikel 62, vierde lid.
5. De overige officieren kunnen zich naar eigen verkiezing van het tenue voorzien voor de gevallen waarin zij aanwezig wensen te zijn bij een gelegenheid van officiële aard, waarbij men zoals blijkt uit uitnodiging, burgerkleding dragend, in lange avondjurk verschijnt.

HOOFDSTUK 14 HET BLAUWE KLEINE AVOND TENUE (TENUE 5)

Artikel 85. Het blauwe kleine avondtenue voor mannelijke officieren van het vlootpersoneel

1. Het blauwe kleine avondtenue bestaat uit:

witte pet
blauw avondbaadje
blauw avondvest
wit smokingoverhemd met vaste liggende boord
zwarte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden)
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het blauwe avondbaadje is voorzien van de onderscheidingssteken, genoemd in artikel 85, tweede lid, aangebracht overeenkomstig hetgeen aldaar is vermeld. Het baadje wordt open gedragen.
3. Het bezit van het blauwe kleine avondtenue in de samenstelling, vermeld in het eerste lid, is vereist voor de mannelijke officieren, met uitzondering van de officieren, aangesteld voor bepaalde tijd van kortere duur dan zes jaar.

4. Voor de officieren, aangesteld voor bepaalde tijd van kortere duur dan zes jaar is - tenzij zij zich naar eigen verkiezing hebben voorzien van het tenue, omschreven in het eerste lid - de samenstelling van het blauwe kleine avondtenue overeenkomstig het blauwe daagse tenue, doch met een zwarte vlinderdas en witte handschoenen. Het witte overhemd mag desgewenst worden vervangen door het witte smokingoverhemd.

Artikel 86. Het blauwe kleine avondtenue voor officieren van het Korps Mariniers

1. Het blauwe kleine avondtenue bestaat uit:

witte pet
blauw avondbaadje
blauw avondvest
wit smokingoverhemd met vaste liggende boord
zwarte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden) met rode bies
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het blauwe avondbaadje is voorzien van de onderscheidingstekenen, genoemd in artikel 86, tweede lid, aangebracht overeenkomstig hetgeen aldaar is vermeld. Het baadje wordt open gedragen.
3. Het bezit van het blauwe kleine avondtenue in de samenstelling, vermeld in het eerste lid, is vereist voor de officieren van het korps mariniers, met uitzondering van de officieren, aangesteld voor bepaalde tijd van kortere duur dan zes jaar.
4. Voor officieren, aangesteld voor bepaalde tijd van kortere duur dan zes jaar is - tenzij zij zich naar eigen verkiezing hebben voorzien van de tenue, omschreven in het eerste lid - de samenstelling van het blauwe kleine avondtenue overeenkomstig de blauwe daagse tenue, doch met zwarte vlinderdas en witte handschoenen. Het witte overhemd mag desgewenst worden vervangen door het witte smokingoverhemd.

Artikel 87. Het blauwe kleine avondtenue voor vrouwelijke officieren

1. Het blauwe kleine avondtenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
blauw avondbaadje
wit smokingoverhemd met vaste liggende boord
zwart avondstrikje
blauwe lange rok
zwarte cumberband
witte handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Het avondbaadje is voorzien van de onderscheidingstekenen, genoemd in artikel 85, tweede lid, aangebracht overeenkomstig hetgeen aldaar is vermeld.
3. Het baadje wordt open gedragen.
4. Het bezit van het blauwe kleine avondtenue in de samenstelling, vermeld in het eerste lid, is vereist voor de vrouwelijke officieren, met uitzondering van de officieren, aangesteld voor bepaalde tijd van kortere duur dan zes jaar, geestelijk verzorgers en humanistische raadvrouwen
5. Voor vrouwelijke officieren, aangesteld voor bepaalde tijd van kortere duur dan zes jaar is - tenzij zij zich naar eigen verkiezing hebben voorzien van de tenue, omschreven in het eerste lid - de samenstelling van het blauwe kleine avondtenue overeenkomstig het blauwe ceremoniële tenue,

doch met een zwarte vlinderdas en witte handschoenen, zonder koppel en sabel met sabelkwast. Het witte overhemd mag desgewenst worden vervangen door het witte smokingoverhemd.

Artikel 88. Het blauwe kleine avondtenue voor mannelijke adelborsten

1. Het blauwe kleine avondtenue bestaat uit:

witte pet
blauw baadje met staande rode kraag
blauw vest
wit overhemd
blauwe broek
zwarte das
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het blauwe kleine avondtenue, bedoeld in het eerste lid, geldt het volgende:
- Het blauwe baadje is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 67, tweede lid, onder a. Bij het avondtenue wordt het baadje open gedragen.
 - De witte pet is voor adelborsten voor het korps mariniers zonder rode bies.
 - In de samenstelling van het blauwe kleine avondtenue, vermeld in het eerste lid, kan - in de door de commandant te bepalen gevallen - het blauwe vest worden vervangen door het witte piqué vest; het piqué vest wordt in dat geval in bruikleen verstrekt.
 - De commandant kan bepalen, dat de koppel en de ponjaard worden gedragen.

Artikel 89. Het blauwe kleine avondtenue voor vrouwelijke adelborsten

1. Het blauwe kleine avondtenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
blauw baadje met staande rode kraag
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe lange rok
zwarte cumberband
witte handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het blauwe kleine avondtenue, bedoeld in het eerste lid, geldt het volgende:
- Het blauwe baadje is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 67, tweede lid, onder a. Bij het avondtenue wordt het baadje open gedragen.
 - De commandant kan bepalen, dat de koppel en de ponjaard worden gedragen.

Artikel 90. Het blauwe kleine avondtenue voor mannelijke onderofficieren van het vlootpersoneel

1. Het blauwe kleine avondtenue bestaat uit:

witte pet
korte jas
wit overhemd of smoking overhemd
zwarte vlinderdas

blauwe broek
zwarte lederen riem
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. De korte jas is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 69, tweede of vierde lid.
3. Het bezit van het blauwe kleine avondtenue is niet verplicht.

Artikel 91. Het blauwe kleine avondtenue voor onderofficieren van het Korps Mariniers

1. Het blauwe kleine avondtenue bestaat uit:

witte pet
open uniformjas
wit overhemd of smokingoverhemd
zwarte vlinderdas
blauwe broek met rode bies
zwarte lederen riem
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. De open uniformjas is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 71, vijfde lid, onder a of b.
3. Het bezit van het blauwe kleine avondtenue is niet verplicht.

Artikel 92. Het blauwe kleine avondtenue voor vrouwelijke onderofficieren

1. Het blauwe kleine avondtenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwart avondstrikje
blauwe rok
witte handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. De korte jas is voorzien van de onderscheidingstekenen, genoemd in artikel 72, tweede lid, onder a, of vijfde lid, onder a, aangebracht overeenkomstig hetgeen aldaar is vermeld.
3. Het bezit van het blauwe kleine avondtenue is niet verplicht.

HOOFDSTUK 15 HET BLAUWE DAAGSE TENUE (TENUE 6)

Artikel 93. Het blauwe daagse tenue voor mannelijke officieren van het vlootpersoneel

3. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret
korte jas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

4. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue geldt dat de korte jas is voorzien van:
 - a. het korpsonderscheidingsteken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - b. rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - c. indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
 - d. In een haven anders dan Den Helder/Vlissingen en bij een inrichting van CZSK draagt de officier van de wacht de koppel en de sabel bij vlag hijsen en bij het neerhalen van de vlag. De koppel draagt hij onder de korte jas.
5. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 94. Het blauwe daagse tenue voor officieren van het Korps Mariniers

3. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret met goudkleurig anker
open uniformjas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek met rode bies
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

4. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue geldt het volgende:
 - b. De open uniformjas is voorzien van:
 - een met gouddraad geborduurd onklaar anker, gedekt door een kroon, aangebracht midden op beide schouderlappen, zodanig dat de kroon ligt aan de halszijde;
 - het embleem van het korps mariniers, uitgevoerd in gebronsd metaal, aangebracht op de beide uiteinden van de kraag;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - indien men hiertoe gerechtigd is: het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer, aangebracht op de linkerborst.
 - c. In een haven anders dan Den Helder/Vlissingen en bij een inrichting van CZSK draagt de officier van de wacht de koppel en de sabel bij vlag hijsen en bij het neerhalen van de vlag. De koppel draagt hij onder de uniformjas.
5. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 95. Het blauwe daagse tenue voor vrouwelijke officieren

3. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret
korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das

blauwe rok
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

4. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue geldt het volgende:
 - g. De korte jas is voorzien van de onderscheidingsteken, overeenkomstig artikel 66, tweede lid, onder a.
 - h. In de samenstelling van het blauwe daagse tenue mag de rok worden vervangen door de broek.
 - i. Bij de broek worden de zwarte leren riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.
 - j. Het daagse tenue met broek mag niet worden gedragen bij gelegenheden van representatieve aard, evenals bij andere gelegenheden waarbij naar het oordeel van de commandant het dragen van de broek niet passend is.
 - k. Indien men gewapend is, moet de broek worden gedragen.
 - l. In zee en in troepenverband van gemengde samenstelling wordt het blauwe daagse tenue met broek gedragen, tenzij de commandant anders bepaalt.
 - m. In een haven anders dan Den Helder/Vlissingen en een inrichting der zeemacht draagt de officier van de wacht de koppel en de sabel bij vlag hijsen en bij het neerhalen van de vlag. De koppel wordt onder de korte jas gedragen.
5. De baret mag worden vervangen door de zwarte hoed met wit hoedkapje, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 96. Het blauwe daagse tenue voor mannelijke adelborsten van het vlootpersoneel

1. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret
korte jas
wit overhemd
zwarte das
blauwe broek
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue, bedoeld in het eerste lid, geldt dat de korte jas is voorzien van:
 - a. het onderscheidingsteken van het korps officieren waarvoor de adelborst in opleiding is, aangebracht op beide uiteinden van de kraag, geborduurd op een rechthoekige ondergrond van ponceaurood laken;
 - b. indien de adelborst een rang bekleedt: rangonderscheidingsteken op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op beide mouwen;
 - c. voor de adelborst die hiertoe gerechtigd is: een kroon, aangebracht op de linkerbovenmouw of een brevet, aangebracht op de rechter bovenmouw.
3. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 97. Het blauwe daagse tenue voor adelborsten voor het Korps Mariniers

1. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret
open uniformjas
wit overhemd

zwarte das
blauwe broek met rode bies
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue, bedoeld in het eerste lid, geldt dat de open uniformjas is voorzien van:
 - a. een met gouddraad geborduurd onklaar anker, gedekt door een kroon, aangebracht midden op beide schouderlappen, zodanig dat de kroon ligt aan de halszijde;
 - b. het embleem van het Korps Mariniers, uitgevoerd in gebronsd metaal, op een rechthoekige ondergrond van ponceaurood laken, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - c. indien de adelborst een rang bekleedt: rangonderscheidingstekenen op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op beide mouwen;
 - d. voor de adelborst die hiertoe gerechtigd is: een kroon, aangebracht op de linkerbovenmouw of een brevet, aangebracht op de rechter bovenmouw.
3. De baret mag worden vervangen door de witte pet met rode rand, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 98. Het blauwe daagse tenue voor vrouwelijke adelborsten

1. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret
korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe rok
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue, bedoeld in het eerste lid, geldt het volgende:
 - a. De korte jas is voorzien van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 96, tweede lid, onder a.
 - b. In de samenstelling van het blauwe daagse tenue mag de rok worden vervangen door de broek.
 - c. Bij de broek worden de zwarte leren riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.
 - d. Het daagse tenue met broek mag niet worden gedragen bij gelegenheden van representatieve aard, evenals bij andere gelegenheden waarbij naar het oordeel van de commandant het dragen van de broek niet passend is.
 - e. Indien men gewapend is, moet de broek worden.
 - f. In zee en in troepenverband van gemengde samenstelling wordt het blauwe daagse tenue met broek gedragen, tenzij de commandant anders bepaalt.
3. De baret mag worden vervangen door de zwarte hoed met wit hoedkapje, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 99. Het blauwe daagse tenue voor mannelijke onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

3. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret
korte jas
wit overhemd met lange mouwen
zwarte das
blauwe broek
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

4. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue geldt dat de korte jas is voorzien van de onderscheidingsteken, overeenkomstig artikel 69, tweede of vierde lid.
5. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 100. Het blauwe daagse tenue voor mannelijke schepelingen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

3. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret
blauw hemd
witte borstrok met blauwe rand
hemdkraag
zijden doek
blauwe broek
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

4. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue geldt het volgende:
 - a. Het blauwe hemd is voorzien van de onderscheidingsteken, overeenkomstig artikel 70, tweede lid. De onderzijde van het blauwe hemd draagt men over de broek. De mouwen van het hemd mogen niet worden omgevouwen.
 - b. In plaats van de hemdkraag mag het witte hemd met kraag en lange mouwen worden gedragen, de onderzijde daarvan in de broek.
 - c. Wanneer de pijjekker wordt gedragen, draagt men de hemdkraag - of de kraag van het witte hemd - over de kraag van de pijjekker.
 - d. De hemdkraag wordt - tenzij de commandant in bijzondere gevallen anders bepaalt - niet gedragen op werkdagen in de normale dagelijkse dienst bij een eenheid van CZSK of aan de wal tijdens woon-werkverkeer binnen de standplaatsen Den Helder en Vlissingen.
5. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 101. Het blauwe daagse tenue voor schepelingen van het Korps Mariniers

4. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret met goudkleurig anker
open uniformjas
wit overhemd met lange mouwen
zwarte das
blauwe broek met rode bies
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

5. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue geldt dat de open uniformjas voorzien is van de onderscheidingstekenen, overeenkomstig artikel 71, vijfde lid, onder a of b.
6. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 102. Het blauwe daagse tenue voor vrouwelijke schepelingen

3. Het blauwe daagse tenue bestaat uit:

baret
korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe rok
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

4. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue geldt het volgende:
 - a. De korte jas is voorzien van de onderscheidingstekenen, genoemd in artikel 72, tweede lid, onder a, of vijfde lid, onder a, aangebracht overeenkomstig hetgeen aldaar is vermeld.
 - b. In de samenstelling van het blauwe daagse tenue mag de rok worden vervangen door de broek.
 - c. Bij de broek worden de zwarte leren riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.
 - d. Het daagse tenue met broek mag niet worden gedragen bij gelegenheden van representatieve aard, evenals bij andere gelegenheden waarbij naar het oordeel van de commandant het dragen van de broek niet passend is.
 - e. Indien men gewapend is, moet de broek worden gedragen.
 - f. In zee en in troepenverband van gemengde samenstelling wordt het daagse tenue met broek gedragen, tenzij de commandant anders bepaalt.
5. De baret mag worden vervangen door de zwarte hoed met wit hoedkapje/de witte muts, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

HOOFDSTUK 16 HET BLAUWE DAAGSE TENUE MET TRUI (TENUE 6A)

Artikel 103. Het blauwe daagse tenue met trui voor mannelijke officieren, adelborsten, onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Het blauwe daagse tenue met trui bestaat uit:

baret
wit overhemd
zwarte das
blauwe trui
blauwe broek
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue met trui geldt het volgende:
 - a. De blauwe trui moet voorzien zijn van rang-/klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.

- b. Indien het een adelborst betreft: een onderscheidingsteken, bestaande uit een blauwe ondergrond, waarop in goud de woorden "KORPS ADELBORSTEN", aangebracht op de linkerbovenmouw, tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad;
 - c. De boord van het witte overhemd wordt niet over de kraag van de trui gedragen.
3. Behalve rang-/klasseonderscheidingstekenen, mag slechts een onderscheidingsteken tegelijkertijd worden gedragen.
 4. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 104. Het blauwe daagse tenue met trui voor mannelijke officieren, adelborsten en schepelingen van het Korps Mariniers

1. Het blauwe daagse tenue met trui bestaat uit:

baret met goudkleurig anker
wit overhemd
zwarte das
blauwe trui
blauwe broek met rode bies
zwarte lederen riem
Zwarte lage schoenen
zwarte sokken

2. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue met trui geldt het volgende:
 - a. De blauwe trui moet voorzien zijn van rang-/klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. Indien het een adelborst betreft: een onderscheidingsteken, bestaande uit een blauwe ondergrond, waarop in goud de woorden "KORPS ADELBORSTEN", aangebracht op de linkerbovenmouw, tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad;
 - c. De boord van het witte overhemd wordt niet over de kraag van de trui gedragen.
3. Behalve rang-/klasseonderscheidingstekenen, mag slechts een onderscheidingsteken tegelijkertijd worden gedragen.
4. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 105. Het blauwe daagse tenue met trui voor vrouwelijke officieren, adelborsten en schepelingen

1. Het blauwe daagse tenue met trui bestaat uit:

baret
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe trui
blauwe rok
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het blauwe daagse tenue met trui geldt het volgende:
 - a. De blauwe trui moet voorzien zijn van rang-/klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. Indien het een adelborst betreft: een onderscheidingsteken, bestaande uit een blauwe ondergrond, waarop in goud de woorden "KORPS ADELBORSTEN", aangebracht op de linkerbovenmouw, tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad;
 - c. De boord van de witte blouse wordt niet over de kraag van de trui gedragen.

- d. In de samenstelling van het blauwe daagse tenue mag de rok worden vervangen door de broek.
- e. Bij de broek worden de zwarte leren riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.
3. Behalve rangonderscheidingstekenen, mag slechts een onderscheidingsteken tegelijkertijd worden gedragen.
4. De baret mag worden vervangen door de zwarte hoed met wit hoedkapje/de witte muts, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

HOOFDSTUK 17 HET BOORDTENUE (TENUE 7)

Artikel 106. Het boordtenue voor officieren, adelborsten en schepelingen van het vlootpersoneel

1. Het boordtenue bestaat uit:

baret met goudkleurig anker
blauwe hemd met lange mouwen
wit T-shirt
blauwe broek
donkerblauwe riem
zwarte sokken
zwarte veiligheidsschoenen

2. Met betrekking tot het boordtenue geldt het volgende:
 - a. Het blauwe hemd is voorzien van:
 - rang-/klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen;
 - het naamlint Koninklijke Marine, aangebracht bovenaan de linkermouw, tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad;
 - een naamlint, bestaande uit een donkerblauw fond met de achternaam van de militair in wit garen ingeweven, aangebracht boven de rechterborstzak;
 - het eenheidseembleem, aangebracht boven de linkerborstzak.
 - b. Het blauwe hemd wordt in de broek gedragen.
 - c. De mouwen van het blauwe hemd mogen worden opgerold.
 - d. In plaats van zwarte veiligheidsschoenen mogen zwarte lage schoenen /zwarte lage instapschoenen/gevechtslaarzen worden gedragen;
 - bij veiligheidsschoenen/ zwarte lage schoenen/ zwarte lage instapschoenen wordt de broek over de schoenen gedragen.
 - bij gevechtslaarzen wordt de broek in de schoenen gedragen of met elastiek naar binnen toe omgeslagen.
 - e. Onder het hemd mag het blauwe Noorse shirt met rolkraag worden gedragen.

HOOFDSTUK 18 HET KAZERNETENUE (TENUE 8)

Artikel 107. Het kazernetenue voor officieren, adelborsten en schepelingen van het Korps Mariniers

1. Het kazernetenue bestaat uit:

baret met goudkleurig anker
kaki overhemd met lange mouwen
zwarte das
groene broek

groene riem met koperkleurige gesp
bruine lederen handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het kazernetenue geldt het volgende:
 - a. Het kaki overhemd is voorzien van:
 - het onderscheidingsteken van het Korps Mariniers, omschreven in artikel 151, aangebracht op de rechterbovenmouw;
 - rang- of klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op groene schouderbedekkingen.
 - b. Het kaki overhemd mag, indien men hiertoe is gerechtigd, zijn voorzien van:
 - het onderscheidingsteken van het brevet vlieger, waarnemer of vlieger/waarnemer in metalen uitvoering, aangebracht op de linkerborst;
 - het onderscheidingsteken van een parachutistenbrevet in metalen uitvoering, aangebracht op de rechterborst.
 - c. Het kaki overhemd mag, indien men hiertoe is gerechtigd, zijn voorzien van het oranje of groene onderscheidingskoord.
 - d. In plaats van het kaki overhemd met lange mouwen, mag het kaki overhemd met korte mouwen worden gedragen. Onder het overhemd met korte mouwen wordt een effen groen T-shirt gedragen.
 - e. Bij het kaki overhemd met korte mouwen wordt de das niet gedragen.
 - f. Over het kaki overhemd met lange mouwen mag de groene trui worden gedragen.
 - g. De boord van het kaki overhemd wordt niet over de kraag van de trui gedragen.
 - h. De trui is voorzien van:
 - een onderscheidingsteken, bestaande uit een groene ondergrond, waarop geborduurd met zwart garen in letters van een centimeter hoog de woorden "KORPS MARINIERS", bevestigd op de linkermouw tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad;
 - indien het een adelborst betreft wordt het voornoemde onderscheidingsteken vervangen door: een onderscheidingsteken op een groene ondergrond, waarop in zwart garen de woorden "KORPS ADELBORSTEN", aangebracht op de linkerbovenmouw, tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad;
 - rang- of klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op groene schouderbedekkingen.
3. Als overkleding mag de groene parka worden gedragen.
4. Behalve de rang- of klasseonderscheidingstekenen en het onderscheidingsteken, genoemd in het tweede lid, onderdeel h, ten 1° en 2°, mag slechts een onderscheidingsteken tegelijkertijd op de trui worden gedragen.

HOOFDSTUK 19 HET VELDTENUE (TENUE 9)

Artikel 108. Het veldtenue voor officieren, adelborsten en schepelingen van het Korps Mariniers

1. Het veldtenue bestaat uit:

baret met zwart anker
camouflagehemd
camouflagebroek
groene riem met zwarte gesp
zwarte sokken
zwarte gevechtslaarzen

2. Het hemd is voorzien van:

- a. een onderscheidingsteken, bestaande uit een groene ondergrond, waarop geborduurd met zwart garen in letters van een centimeter hoog de woorden "KORPS MARINIERS", bevestigd op de linkermouw tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad;
 - b. rang- of klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op groene schouderbedekkingen;
 - c. een naamlint, bestaande uit een legergroen fond met de achternaam van de militair in zwart garen ingeweven, aangebracht boven de linkerborstzak;
 - d. het eenheidseembleem, aangebracht boven de rechterborstzak;
 - e. Indien het een adelborst betreft: een onderscheidingsteken, bestaande uit een olijfgroene ondergrond, waarop in zwart de woorden "KORPS ADELBORSTEN", aangebracht op de linkerbovenmouw, tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad.
3. Het camouflagehemd wordt over de camouflagebroek gedragen.
 4. De commandant kan bepalen of toestaan dat:
 - a. bruine lederen handschoenen of kaki wollen handschoenen worden gedragen;
 - b. onder het camouflagehemd het groene Noorse shirt met rolkraag wordt gedragen;
 - c. de mouwen van het hemd worden omgevouwen tot even boven de elleboog;
 - d. de baret wordt vervangen door de camouflage veldpet.

HOOFDSTUK 20 HET ZOMERTENUE (TENUE 10)

Artikel 109. Het zomertenu voor mannelijke officieren, adelborsten, onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Het zomertenu bestaat uit:

baret
wit overhemd met lange mouwen
zwarte das
blauwe broek
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het zomertenu geldt het volgende:
 - a. Het overhemd is voorzien van rang- of klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. De lange mouwen van het overhemd mogen niet worden omgevouwen; het dragen van de das is verplicht en de bovenste knoop van het overhemd is gesloten.
 - c. In plaats van het witte overhemd met lange mouwen, mag het witte overhemd met korte mouwen worden gedragen.
 - d. Bij het overhemd met korte mouwen wordt de das niet gedragen.
 - e. De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 110. Het zomertenu voor mannelijke manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Het zomertenu bestaat uit:

baret
witte borstrok met blauwe rand
blauwe broek
zwarte lederen riem

zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. . De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 111. Het zomertenu voor officieren, adelborsten en schepelingen van het Korps Mariniers

1. Het zomertenu bestaat uit:

baret met goudkleurig anker
wit overhemd met lange mouwen
zwarte das
blauwe broek met rode bies
zwarte lederen riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het zomertenu geldt het volgende:
- Het overhemd is voorzien van rang-/klasseonderscheidingsteken zonder knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - De lange mouwen van het overhemd mogen niet worden omgevouwen; het dragen van de das is verplicht en de bovenste knoop van het overhemd is gesloten.
 - In plaats van het witte overhemd met lange mouwen, mag het witte overhemd met korte mouwen worden gedragen.
 - Bij het witte overhemd met korte mouwen wordt de das niet gedragen.
 - De baret mag worden vervangen door de witte pet, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

Artikel 112. Het zomertenu voor vrouwelijke officieren, adelborsten en schepelingen

1. Het zomertenu bestaat uit:

baret
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
blauwe rok
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het zomertenu geldt het volgende:
- De blouse is voorzien van rang-/klasseonderscheidingsteken zonder knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - In de samenstelling van het zomertenu mag de rok worden vervangen door de broek.
 - Bij de broek worden de zwarte leren riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen.
 - De lange mouwen van de blouse mogen niet worden omgevouwen; het dragen van de das is verplicht en de bovenste knoop van de blouse is gesloten.
 - Het dragen van de huidkleurige panty is niet verplicht.
 - In plaats van de witte blouse met lange mouwen, mag de witte blouse met korte mouwen worden gedragen.
 - Bij de blouse met korte mouwen wordt de das niet gedragen.

PUBLICATIEDATUM: 17 JUNI 2008

- h. Indien het een manschap betreft die nog geen zes jaar werkelijke dienst heeft volbracht, wordt de zwarte hoed met wit hoedkapje vervangen door de witte muts.
- i. Indien men gewapend is, moet de broek worden gedragen.
- j. De baret mag worden vervangen door de zwarte hoed met wit hoedkapje/de witte muts, zoals op dat gebied is bepaald in artikel 33.

AFDELING 5. TROPENTENUES

HOOFDSTUK 21 HET WITTE CEREMONIËLE TENUE (TENUE 12)

Artikel 113. Het witte ceremoniële tenue voor mannelijke officieren

1. Het witte ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
witte gesloten jas met staande kraag
witte lange broek
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
witte sokken
witte lage schoenen

2. Met betrekking tot het witte ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De witte gesloten jas is voorzien van rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. De koppel draagt men onder de jas.
 - c. In troepenverband worden zwarte sokken en zwarte lage schoenen gedragen.

Artikel 114. Het witte ceremoniële tenue voor vrouwelijke officieren

1. Het witte ceremoniële tenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
witte korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
witte rok
witte onderrok
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
huidkleurige panty
witte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het witte ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De witte korte jas is voorzien van rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. De koppel draagt men onder de korte jas.
 - c. Het dragen van de huidkleurige panty is niet verplicht.
 - d. In troepenverband worden zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen. Hierbij wordt de witte rok vervangen door de witte lange broek.
 - e. Aan boord van een schip worden de witte rok, de witte onderrok, de huidkleurige panty en de witte schoenen van pumpmodel vervangen door respectievelijk de witte lange broek, de witte sokken en de witte lage instapschoenen.

Artikel 115. Het witte ceremoniële tenue voor mannelijke adelborsten

1. Het witte ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
witte gesloten jas met staande kraag
witte lange broek
witte handschoenen
koppel
ponjaard
witte sokken
witte lage schoenen

2. Met betrekking tot het witte ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De witte gesloten jas is, indien de adelborst een rang bekleedt, voorzien van rangonderscheidingsteken met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. De koppel draagt men onder de witte jas, zodanig dat de ketting in het midden achter op de taille recht omlaag hangt, niet verder reikend dan 35 cm van de grond.
 - c. In troepenverband worden zwarte sokken en zwarte lage schoenen gedragen.

Artikel 116. Het witte ceremoniële tenue voor vrouwelijke adelborsten

1. Het witte ceremoniële tenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
witte korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
witte rok
witte onderrok
witte handschoenen
koppel
ponjaard
huidkleurige panty
witte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het witte ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De witte korte jas is, indien de adelborst een rang bekleedt, voorzien van rangonderscheidingsteken met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. Het dragen van de huidkleurige panty is niet verplicht
 - c. In troepenverband worden zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen. Hierbij wordt de witte rok vervangen door de witte lange broek.
 - d. Aan boord van een schip worden de witte rok, de witte onderrok, de huidkleurige panty en de witte schoenen van pumpmodel vervangen door de witte lange broek, de witte sokken en de witte lage instapschoenen.
 - e. De koppel draagt men onder de witte jas, zodanig dat de ketting in het midden achter de taille recht omlaag hangt, niet verder reikend dan 35 cm van de grond.

Artikel 117. Het witte ceremoniële tenue mannelijke onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Voor de mannelijke onderofficier met de rang van adjudant-onderofficier bestaat het witte ceremoniële tenue uit:

witte pet

witte gesloten jas met staande kraag
witte lange broek
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
witte sokken
witte lage schoenen

2. Het bezit van het witte ceremoniële tenue in de samenstelling, vermeld in het eerste lid, is vereist voor onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier.
3. Voor de overige mannelijke onderofficieren en voor de mannelijke manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, bestaat het witte ceremoniële tenue uit:

witte pet
witte gesloten jas met staande kraag
witte lange broek
witte riem
witte sokken
witte lage schoenen

4. Met betrekking tot het witte ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De witte gesloten jas is voorzien van:
 - voor onderofficieren: rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen;
 - voor manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht: klasseonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. Adjudantenonderofficier dragen de koppel onder de jas.
 - c. In troepenverband worden zwarte sokken en zwarte lage schoenen gedragen.

Artikel 118. Het witte ceremoniële tenue voor mannelijke manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Het witte ceremoniële tenue voor mannelijke manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, bestaat uit:

witte muts
witte borstrok met blauwe rand
wit hemd met kraag en lange mouwen
zijden doek
witte lange broek
witte riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het witte hemd met kraag en lange mouwen is voor een schepeling, behorende tot de 1e of 2e klasse van de stand van matroos voorzien van het klasseonderscheidingsteken op een witte ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw.
3. De mouwen van het witte hemd met kraag en lange mouwen mogen niet worden omgevouwen.

Artikel 119. Het witte ceremoniële tenue schepelingen van het Korps Mariniers

1. Het witte ceremoniële tenue bestaat uit:

witte pet
witte gesloten jas met staande kraag
witte lange broek
witte riem
witte sokken
witte lage schoenen

2. Voor de militairen met de rang van adjudant-onderofficier behoren tot het tenue, omschreven in het eerste lid, mede de koppel en de sabel met sabelkwast en witte handschoenen. De koppel dragen zij onder de jas.
3. De witte gesloten jas is voorzien van:
 - a. voor onderofficieren: rangonderscheidingsteken met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen;
 - b. voor de manschappen, behorende tot de stand van marinier der 1e klasse: het klasseonderscheidingsteken met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
4. Het bezit van de witte gesloten jas, de witte broek, de witte sokken en de witte lage schoenen is niet verplicht voor de manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht. Indien de regionale bevelhebber of - bij een eenheid van CZSK of een verband van schepen of van andere eenheden, niet gesteld onder een regionale bevelhebber - de commandant van de eenheid van CZSK of de commandant van het verband bij voorkomende gelegenheden bepaalt, dat het witte ceremoniële tenue moet worden gedragen, worden de vorengenoemde artikelen aan de betrokken militairen in bruikleen verstrekt.
5. Voor de militairen aan wie op grond van het vierde lid de daar genoemde artikelen niet in bruikleen worden verstrekt, bestaat het ceremoniële tenue uit:

baret met koperkleurig anker
kaki hemd met lange mouwen
kaki lange broek
kaki riem met koperkleurige gesp
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

6. Het kaki hemd is voorzien van:
 - c. het onderscheidingsteken van het Korps Mariniers, aangebracht op de rechterbovenmouw;
 - d. voor onderofficieren: rangonderscheidingsteken zonder knoop, aangebracht op groene schouderbedekkingen;
 - e. voor manschappen, behorende tot de stand van marinier der 1e klasse: klasseonderscheidingsteken zonder knoop, aangebracht op groene schouderbedekkingen.
7. In troepenverband worden bij het tenue, omschreven in het eerste lid, zwarte sokken en zwarte schoenen gedragen.

Artikel 120. Het witte ceremoniële tenue vrouwelijke schepelingen

1. Voor vrouwelijke onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier bestaat het witte ceremoniële tenue uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
witte korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
witte rok
witte onderrok
witte handschoenen
koppel

sabel met sabelkwast
huidkleurige panty
witte schoenen van pumpmodel

2. Het bezit van het witte ceremoniële tenue in de samenstelling, vermeld in het eerste lid, is vereist voor onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier.
3. Voor de overige vrouwelijke onderofficieren en manschappen bestaat het witte ceremoniële tenue uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
witte korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
witte rok
witte onderrok
huidkleurige panty
witte schoenen van pumpmodel

4. Met betrekking tot het witte ceremoniële tenue geldt het volgende:
 - a. De witte korte jas is voorzien van:
 - voor onderofficieren: rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen;
 - voor manschappen, behorende tot de 1e of 2e klasse van de stand van matroos: klasse-onderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. Het dragen van de huidkleurige panty is niet verplicht.
 - c. In troepenverband worden de witte riem, zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen. Hierbij wordt de witte rok vervangen door de witte lange broek.
 - d. Aan boord van een schip worden de witte rok, de witte onderrok, de huidkleurige panty en de witte schoenen van pumpmodel vervangen door de witte lange broek, de witte riem, de witte sokken en de witte lage instapschoenen.
 - e. Voor manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, is de samenstelling van het witte ceremoniële tenue zoals omschreven in het derde lid, doch met de witte muts in plaats van de zwarte hoed met wit hoedkapje en zonder de witte handschoenen.

HOOFDSTUK 22 HET WITTE GEKLEDE TENUE (TENUE 13)

Artikel 121. Het witte geklede tenue voor mannelijke officieren

1. Het witte geklede tenue bestaat uit:

witte pet
witte gesloten jas met staande kraag
witte lange broek
witte riem
witte handschoenen
witte sokken
witte lage schoenen

2. Met betrekking tot het witte geklede tenue is artikel 113, tweede lid, onder a en c, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 122. Het witte geklede tenue voor vrouwelijke officieren

1. Het witte geklede tenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
witte korte jas
witte blouse met lange mouwen
zwarte das
witte rok
witte onderrok
huidkleurige panty
witte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het witte geklede tenue is artikel 114, tweede lid, onder a, c, d en e van overeenkomstige toepassing.

Artikel 123. Het witte geklede tenue voor mannelijke adelborsten

1. Het witte geklede tenue voor mannelijke adelborsten is geheel overeenkomstig het witte ceremoniële tenue, doch zonder witte handschoenen en - voor zover de commandant niet anders bepaalt - zonder koppel en ponjaard.
2. Met betrekking tot het witte geklede tenue is artikel 115, tweede lid, onder a en c, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 124. Het witte geklede tenue voor vrouwelijke adelborsten

1. Het witte geklede tenue is geheel overeenkomstig het witte ceremoniële tenue, doch zonder witte handschoenen en - voor zover de commandant niet anders bepaalt - zonder koppel en ponjaard.
2. Met betrekking tot het witte geklede tenue is artikel 116, tweede lid, onder a en d, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 125. Het witte geklede tenue voor mannelijke onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

Het witte geklede tenue, bestaat uit:

witte pet
witte gesloten jas met staande kraag
witte lange broek
witte riem
witte sokken
witte lage schoenen

1. Met betrekking tot het witte geklede tenue is artikel 117, vierde lid, onder a en c, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 126. Het witte geklede tenue voor mannelijke manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

Het witte geklede tenue, is geheel overeenkomstig het witte ceremoniële tenue.

Artikel 127. Het witte geklede tenue voor schepelingen van het Korps Mariniers

Het witte geklede tenue is geheel overeenkomstig het witte ceremoniële tenue, doch voor de militairen met de rang van adjudant-onderofficier zonder koppel, sabel en witte handschoenen.

Artikel 128. Het witte geklede tenue voor vrouwelijke schepelingen

Het witte geklede tenue is geheel overeenkomstig het witte ceremoniële tenue, doch voor de militairen met de rang van adjudant-onderofficier zonder koppel, sabel en witte handschoenen.

HOOFDSTUK 23 HET WITTE GROTE AVOND TENUE (TENUE 14)

Artikel 129. Het witte grote avondtenue voor mannelijke officieren

1. Het witte grote avondtenue bestaat uit:

witte pet
wit avondbaadje
wit avondvest
wit overhemd met lange borst
witte staande boord met omgeslagen punten
witte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden) met galon
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het witte avondbaadje is voorzien van rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
3. Het witte avondbaadje wordt open gedragen.
4. Het dragen van een zogenaamd "ingebouwd" avondvest van wit dril is toegestaan.
5. Het bezit van de witte grote avondtenue is vereist voor officieren vanaf de rang van kapitein-ter-zee, evenals voor de officieren die een der functies bekleden, bedoeld in artikel 62, vierde lid, en de adjudanten van de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en Aruba.
6. De overige mannelijke officieren kunnen zich naar eigen verkiezing van het tenue voorzien voor de gevallen, waarin zij aanwezig wensen te zijn bij een diner, avondpartij of andere feestelijke gelegenheid van officiële aard, waarbij men zoals blijkt uit de uitnodiging, burgerkleding dragend, in rok verschijnt.

Artikel 130. Het witte grote avondtenue voor officieren van het Korps Mariniers

1. Het witte grote avondtenue bestaat uit:

witte pet
wit avondbaadje
wit avondvest
wit overhemd met lange borst
witte staande boord met omgeslagen punten
witte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden) met rode bies en galons
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het witte avondbaadje is voorzien van rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
3. Het witte avondbaadje wordt open gedragen.
4. Het dragen van een zogenaamd "ingebouwd" avondvest van wit dril is toegestaan.
5. Het bezit van de witte grote avondtenue is vereist voor officieren vanaf de rang van kolonel der mariniers, evenals voor de officieren der mariniers die een der functies bekleden, bedoeld in artikel 63, derde lid en de adjudanten van de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en Aruba.
6. De overige mannelijke officieren kunnen zich naar eigen verkiezing van het tenue voorzien voor de gevallen, waarin zij aanwezig wensen te zijn bij een diner, avondpartij of andere feestelijke gelegenheid van officiële aard, waarbij men zoals blijkt uit de uitnodiging, burgerkleding dragend, in rok verschijnt.

Het witte grote avondtenue voor vrouwelijke officieren

1. Het witte grote avondtenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
wit avondbaadje
witte staande boord met omgeslagen punten
wit overhemd met lange borst
wit avondstrikje
zwarte cumberband
blauwe lange rok
witte handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het witte grote avondtenue geldt het volgende:
3. Het witte avondbaadje is voorzien van rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
4. Het witte avondbaadje wordt open gedragen.
5. Het dragen van de huidkleurige panty is niet verplicht.
6. Het bezit van de witte grote avondtenue is vereist voor officieren vanaf de rang van kapitein-ter-zee, evenals voor de officieren die een der functies bekleden, bedoeld in artikel 62, vierde lid en de adjudanten van de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en Aruba.
7. De overige vrouwelijke officieren kunnen zich naar eigen verkiezing van het tenue voorzien voor de gevallen waarin zij aanwezig wensen te zijn bij een diner, avondpartij of andere feestelijke gelegenheid van officiële aard, waarbij men blijkens de uitnodiging, burgerkleding dragend, in lange avondjurk verschijnt.

HOOFDSTUK 24 HET WITTE KLEINE AVOND TENUE (TENUE 15)

Artikel 131. Het witte kleine avondtenue voor mannelijke officieren van het vlootpersoneel

1. Het witte kleine avondtenue bestaat uit:

witte pet
wit avondbaadje
wit avondvest
wit smokingoverhemd met vaste liggende boord
zwarte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden)
witte handschoenen

zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het witte avondbaadje is voorzien van rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
3. Het witte avondbaadje wordt open gedragen.
4. Het dragen van een zogenaamd "ingebouwd" avondvest van wit drill is toegestaan.

Artikel 132. Het witte kleine avondtenue voor officieren van het Korps Mariniers

1. Het witte kleine avondtenue bestaat uit:

witte pet
wit avondbaadje
wit avondvest
wit smokingoverhemd met vaste liggende boord
zwarte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden) met rode bies
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het witte avondbaadje is voorzien van rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
3. Het baadje wordt open gedragen.
4. Het dragen van een zogenaamd "ingebouwd" vest van wit drill is toegestaan.

Artikel 133. Het witte kleine avondtenue voor vrouwelijke officieren

1. Het witte kleine avondtenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje
wit avondbaadje
wit smokingoverhemd met vaste liggende boord
zwart avondstrikje
zwarte cumberband
blauwe lange rok
witte handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van pumpmodel

2. Het witte avondbaadje is voorzien van rangonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
3. Het witte avondbaadje wordt open gedragen.
4. Het dragen van de huidkleurige panty is niet verplicht

Artikel 134. Het witte kleine avondtenue voor mannelijke adelborsten

Het witte kleine avondtenue is geheel overeenkomstig het witte ceremoniële tenue, doch met zwarte sokken, zwarte lage schoenen en - voor zover de commandant niet anders bepaalt - zonder koppel en ponjaard.

Artikel 135. Het witte kleine avondtenue voor vrouwelijke adelborsten

Het witte kleine avondtenue is geheel overeenkomstig het witte ceremoniële tenue, doch - voor zover de commandant niet anders bepaalt - zonder koppel en ponjaard.

HOOFDSTUK 25 HET WITTE DAAGSE TENUE (TENUE 16)

Artikel 136. Het witte daagse tenue voor mannelijke officieren, adelborsten, mannelijke onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht van het vlootpersoneel

1. Het witte daagse tenue bestaat uit:

witte pet
wit tropenoverhemd
witte lange broek
witte riem
witte sokken
witte lage schoenen

2. Met betrekking tot het witte daagse tenue geldt het volgende:
 - a. Het tropenoverhemd is voorzien van rang-/klasseonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - b. De bovenste knoop van het tropenhemd wordt niet gesloten.
 - c. Bij regenachtig weer mogen zwarte lage schoenen worden gedragen. Hierbij worden de witte sokken vervangen door zwarte sokken.

Artikel 137. Het witte daagse tenue voor officieren en adelborsten van het korps mariniers

Het witte daagse tenue voor officieren en adelborsten van het korps mariniers is conform artikel 136.

Artikel 138. Het witte daagse tenue voor mannelijke manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, van het vlootpersoneel

1. Het witte daagse tenue bestaat uit:

witte muts
witte borstrok met blauwe rand
witte lange broek
witte riem
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het tropenoverhemd is voorzien van klasse-onderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.

Artikel 139. Het witte daagse tenue voor vrouwelijke officieren, adelborsten en vrouwelijke schepelingen

1. Het witte daagse tenue bestaat uit:

zwarte hoed met wit hoedkapje

witte tropenoverhemd
witte rok
witte onderrok
witte riem
witte schoenen van pumpmodel

2. Met betrekking tot het witte daagse tenue geldt het volgende:
- Het witte tropenoverhemd is voorzien van rang-/klasseonderscheidingstekenen met knoop, aangebracht op donkerblauwe schouderbedekkingen.
 - De bovenste knoop van de witte blouse wordt niet gesloten.
 - Aan boord van een schip worden de witte rok, de witte onderrok, de huidkleurige panty en de witte schoenen van pumpmodel vervangen door respectievelijk de witte lange broek, de witte sokken en de witte lage instapschoenen.
 - In troepenverband worden zwarte sokken en zwarte lage instapschoenen gedragen. Hierbij wordt de witte rok vervangen door de witte lange broek.
 - Aan de wal is het dragen van de witte lange broek met witte sokken en witte lage instapschoenen toegestaan met dien verstande, dat de witte lange broek niet mag worden gedragen bij gelegenheden van representatieve aard, evenals bij andere gelegenheden waarbij, naar het oordeel van de commandant, het dragen van de witte lange broek niet passend is.
 - Bij regenachtig weer mogen zwarte schoenen van pumpmodel bij de witte rok of zwarte lage instapschoenen bij de witte lange broek worden gedragen.
 - Voor manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, is de samenstelling van het witte daagse tenue zoals omschreven in het eerste lid, doch met de witte muts in plaats van de zwarte hoed met wit hoedkapje en de zwarte schoenen van pumpmodel in plaats van de witte schoenen van pumpmodel.

HOOFDSTUK 26 HET KAKI DAAGSE TENUE (TENUE 16A)

Artikel 140. Het kaki daagse tenue voor officieren en adelborsten van het Korps Mariniers

1. Het kaki daagse tenue bestaat uit:

baret met goudkleurig anker
kaki overhemd met korte mouwen
kaki fluitkoord
kaki lange broek
kaki riem met koperkleurige gesp
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het kaki daagse tenue geldt het volgende:
- Het kaki overhemd is voorzien van:
 - het onderscheidingsteken van het Korps Mariniers, aangebracht op de rechterbovenmouw;
 - rangonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op groene schouderbedekkingen.
 - Het kaki fluitkoord wordt gedragen om de linkerschouder van het kaki overhemd onder de schouderlap.
 - De bovenste knoop van het kaki overhemd wordt niet gesloten.
 - De commandant kan in kampementen en op afgelegen plaatsen toestaan, dat het kaki overhemd niet wordt gedragen (bloot bovenlijf), echter alleen van zonsopkomst tot zonsondergang en nimmer gedurende de maaltijden.

Artikel 141. Het kaki daagse tenue schepelingen van het Korps Mariniers

1. Het kaki daagse tenue bestaat uit:

baret met goudkleurig anker
kaki hemd met korte mouwen
kaki lange broek
kaki riem met koperkleurige gesp
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Met betrekking tot het kaki daagse tenue geldt het volgende:
- a. Het kaki hemd is voorzien van:
 - de onderscheidingstekenen van het Korps Mariniers, aangebracht op de rechter bovenmouw.
 - Rang-/klasseonderscheidingstekenen zonder knoop, aangebracht op groen schouderbedekkingen.
 - b. De bovenste knoop van het kaki hemd wordt niet gesloten.
 - c. De commandant kan in kampementen en op afgelegen plaatsen toestaan, dat het kaki hemd niet wordt gedragen (bloot bovenlijf), echter alleen van zonsopkomst tot zonsondergang en nimmer gedurende de maaltijden.

AFDELING 6. BIJZONDERE TENUES

HOOFDSTUK 27 GALATENUES VOOR MILITAIREN VAN HET KORPS MARINIERS (TENUE 20)

Artikel 142. Het galatenuue voor officieren van het Korps Mariniers

1. Voor de officieren van het Korps Mariniers bestaat het galatenuue uit:

helm
gala-uniformjas met staande ponceaurode kraag
sjerp
schoudersnoer met kwasten
blauwe broek met rode bies en galon
witte handschoenen
koppel
sabel met sabelkwast
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. De gala-uniformjas is voorzien van:
- twee lissen, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - een schoudertres op beide schouders, voor officieren van de Marinierskapel op elke schoudertres een zilveren of wit metalen lier, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal;
 - rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen.
3. De koppel draagt men onder de jas.

Artikel 143. Het galatenuue voor schepelingen van het Korps Mariniers

1. Voor de schepelingen van het Korps Mariniers bestaat het galatenuue uit:

helm
gala-uniformjas met staande ponceaurode kraag
schoudersnoer met kwasten
blauwe broek met rode bies
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Voor de adjudantenonderofficier behoren tot het tenue, omschreven in het eerste lid, bovendien de koppel en de sabel met sabelkwast, de koppel te dragen onder de gala-uniformjas.
3. De gala-uniformjas is voorzien van:
- lissen, aangebracht op beide uiteinden van de kraag, en wel:
 - voor schepelingen, niet behorende tot de onderdelen muzikant, tamboer en pijper van de dienstgroep bijzondere diensten: twee lissen, op het uiteinde van elke lis, aan de zijde van de schouder, een kleine koperen mariniersknoop;
 - voor schepelingen van de onderdelen muzikant, tamboer en pijper van de dienstgroep bijzondere diensten: een lis in het midden van de kraag, op het uiteinde van de lis, aan de zijde van de schouder, een kleine koperen mariniersknoop; voorts een galon, aangebracht rondom de boven- en de onderzijde van de kraag;
 - voor een adjudant-onderofficier, behorende tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten, die de functie bekleedt van onderkapelmeester van de Marinierskapel: een schoudertres, aangebracht op beide schouders, op elke schoudertres een zilveren of wit metalen lier, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal;

- c. voor de schepelingen van het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten, met uitzondering van de onderkapelmeester, bedoeld onder b: schouderbedekkingen in de vorm van een klaverblad;
- d. voor de schepelingen, niet bedoeld onder b en c: een schoudertres op beide schouders, doch voor schepelingen van het onderdeel tamboer van de dienstgroep bijzondere diensten die zijn uitgerust met de slagband, alleen op de linkerschouder;
- e. voor de adjudantenonderofficier: rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
- f. voor de overige onderofficieren: rangonderscheidingstekenen in de vorm van chevrons, aangebracht op beide benedenmouwen;
- g. voor de schepeling, behorende tot de 1e klasse van de stand van marinier: het klasseonderscheidingsteken in de vorm van een chevron, aangebracht op de linkerbenenmouw;
- h. voor de onderofficieren met de rang van sergeant of met een hogere rang: een kroon op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw;
- i. voor de schepelingen, behorende tot de onderdelen tamboer en pijper van de dienstgroep bijzondere diensten: een galon, aangebracht rondom beide benedenmouwen op 5 mm afstand onder de ponceaurode bies van de omslag.

HOOFDSTUK 28 CONCERTTENUE VOOR MILITAIREN, LID VAN DE MARINIERSKAPEL (TENUE 21)

Artikel 144. Het concerttenue voor militairen, lid van de Marinierskapel

1. Het concerttenue voor mannelijke militairen, lid van de marinierskapel, bestaat uit:

witte pet
blauw avondbaadje
blauw avondvest
wit smokingoverhemd met vaste liggende boord
zwarte vlinderdas
blauwe broek (hoog opgesneden) met rode bies
witte handschoenen
zwarte sokken
zwarte lage schoenen

2. Het concerttenue voor vrouwelijke militairen, lid van de marinierskapel, bestaat uit:

witte pet
blauw avondbaadje
wit smokingoverhemd met vaste liggende boord
zwarte vlinderdas
blauwe lange rok
blauw avondvest
witte handschoenen
huidkleurige panty
zwarte schoenen van het pumpmodel

- a. In de samenstelling van het concerttenue voor vrouwelijke militairen, lid van de marinierskapel, mag de rok worden vervangen door de blauwe broek (hoog opgesneden) met rode bies.
 - b. Bij de broek worden zwarte sokken en zwarte lage schoenen gedragen
3. Het blauwe avondbaadje is voorzien van:

PUBLICATIEDATUM: 17 JUNI 2008

- a. het embleem van het Korps Mariniers, uitgevoerd in gebronsd metaal, aangebracht op beide uiteinden van de kraag;
 - b. voor officieren en adjudantenonderofficier: rangonderscheidingstekenen, aangebracht rondom de benedenmouwen;
 - c. voor de overige onderofficieren en manschappen: rangonderscheidingstekenen op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op beide bovenmouwen onderscheidenlijk het klasse-onderscheidingsteken op een donkerblauwe ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw;
 - d. voor onderofficieren en manschappen van het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten: een harp, gedekt door een kroon, in goud op een ponceaurode ondergrond, aangebracht op de linkerbovenmouw.
4. Het concerttenu mag door de leden van de Marinierskapel uitsluitend worden gedragen, indien de kapel of delen ervan als zodanig optreden.
 5. Het is de schepelingen, lid van de Marinierskapel, niet toegestaan, het concerttenu individueel te dragen bij gelegenheden als bedoeld in artikel 47.

AFDELING 7. ONDERSCHIEDINGSTEKENEN VAN RANGEN, KLASSEN, KORPSSEN, DIENSTGROEPEN EN BREVETTEN. OVERIGE ONDERSCHIEDINGSTEKENEN EN UITMONSTERINGEN, GARNERING EN EMBLEMEN VAN DE HOOFDDEKSELS

De omschrijvingen, opgenomen in deze afdeling, zijn een korte weergave van het uiterlijk aanzien van de onderscheidingstekenen en uitmonsteringen alsmede van de garnering en emblemen van de hoofddekseksels. Voor de vervaardiging ervan geeft C-ZSK zo nodig nadere aanwijzingen. Van de onderscheidingstekenen en dergelijke, die hiervoor naar het oordeel van C-ZSK in aanmerking komen, stelt hij "standaardmodellen" vast.

HOOFDSTUK 29 RANG- EN KLASSE-ONDERSCHIEDINGSTEKENEN

Artikel 145. Rangonderscheidingstekenen op de mouwen voor officieren en voor adjudantenonderofficier

1. De rangonderscheidingstekenen op de benedenmouwen voor officieren en voor onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier zijn:
 - a. voor officieren met de rang van luitenant-admiraal: een galon, breed 5 cm, waarboven een galon van de normale breedte, voorzien van een krul; aan weerszijden van de krul twee boven elkaar geplaatste zespuntige sterren;
 - b. voor officieren met de rang van viceadmiraal: een galon, breed 5 cm, waarboven een galon van de normale breedte, voorzien van een krul; boven en aan weerszijden van de krul een zespuntige ster;
 - c. voor officieren met de rang van schout-bij-nacht: een galon, breed 5 cm, waarboven een galon van de normale breedte, voorzien van een krul; aan weerszijden van de krul een zespuntige ster;
 - d. voor officieren met de rang van commandeur: een galon, breed 5 cm, van boven voorzien van een krul van galon van de normale breedte; boven de krul een zespuntige ster;
 - e. voor officieren met de rang van kapitein-ter-zee: vier galons van de normale breedte; het bovenste galon voorzien van een krul;
 - f. voor officieren met de rang van kapitein-luitenant-ter-zee: drie galons van de normale breedte; het bovenste galon voorzien van een krul;
 - g. voor officieren met de rang van luitenant-ter-zee der 1e klasse: drie galons, waarvan het bovenste en het onderste van de normale breedte en het middelste van de halve breedte; het bovenste galon voorzien van een krul;
 - h. voor officieren met de rang van luitenant-ter-zee der 2e klasse oudste categorie: twee galons van de normale breedte; het bovenste galon voorzien van een krul;
 - i. voor officieren met de rang van luitenant-ter-zee der 2e klasse jongste categorie: twee galons, waarvan het bovenste van de normale breedte en het onderste van de halve breedte; het bovenste galon voorzien van een krul;
 - j. voor officieren met de rang van luitenant-ter-zee der 3e klasse: een galon van de normale breedte, van boven voorzien van een krul;
 - k. voor onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier: een galon van de halve breedte, van boven voorzien van een krul.
2. De galons voor de officieren en voor de onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier zijn uitgevoerd in goud. De sterren voor vlagofficieren zijn van zilverdraad. Geestelijk verzorgers, rabbijnen en humanistische raadsliden dragen de galons, vastgesteld voor de rang waarmee zij zijn gelijkgesteld, doch niet voorzien van een krul.
3. De galons zijn aangebracht rondom de benedenmouwen, evenwijdig aan elkaar, zodanig, dat de bovenkant van het bovenste galon 11 cm boven de onderkant van de mouw ligt en dat de ruimte tussen de galons 5 mm bedraagt. De krul in het bovenste galon is zodanig aangebracht, dat het

naar achteren lopende galon boven ligt, de krul voor officieren met de rang van commandeur zodanig, dat de onderzijde ervan ligt onder het brede galon. De buitenmiddellijn van de krul bedraagt voor officieren 50 mm en voor onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier 45 mm.

Artikel 146. Rang- en klasse-onderscheidingstekenen op schouderbedekkingen

1. De rang- en klasse-onderscheidingstekenen op de donkerblauwe en groene schouderbedekkingen zijn overeenkomstig die, omschreven in artikel 145, eerste en tweede lid, onderscheidenlijk in artikel 148, eerste lid, doch in verkleinde vorm, met dien verstande dat:
 - a. voor vlagofficieren de sterren van zilver of wit metaal zijn aangebracht op het brede galon;
 - b. de rang- en klasse-onderscheidingstekenen op de groene schouderbedekkingen van zwart garen zijn.
2. De donkerblauwe schouderbedekkingen bestaan in twee uitvoeringen, namelijk met knoop (anker- of mariniersknoop) en zonder knoop.
3. De rang- en klasse-onderscheidingstekenen worden met gebruikmaking van de donkerblauwe schouderbedekkingen met knoop gedragen:
 - a. door militairen van het vlootpersoneel en geestelijk verzorgers: op de pijjekker, de blauwe parka, het witte avondbaadje, de gesloten witte jas met staande kraag, de korte witte jas, het witte tropenoverhemd en de witte blouse met korte mouwen van het tropentenu;e;
 - b. door militairen van het Korps Mariniers: op de pijjekker, de witte gesloten jas met staande kraag en het witte avondbaadje en het witte tropenoverhemd.
4. De rang- en klasse-onderscheidingstekenen worden met gebruikmaking van de donkerblauwe schouderbedekkingen zonder knoop gedragen:
 - a. door militairen van het vlootpersoneel en geestelijk verzorgers: op de blauwe trui, het witte overhemd met borstzak(ken), de witte blouse met lange mouwen, het witte overhemd met korte mouwen, de witte blouse met korte mouwen van het Europese tenue en het donkerblauwe boordtenuehemd;
 - b. door militairen van het korps mariniers: op de blauwe trui, het witte overhemd met borstzak(ken) en het witte hemd met korte mouwen van het Europese tenue.
5. Voor de geestelijk verzorgers, met uitzondering van de humanistische raadslieden en de rabbijnen, is op de donkerblauwe schouderbedekkingen boven de galons een borduursel in goud aangebracht, voorstellende een kruis, aan weerszijden omgeven door eikenloof.
6. Voor de humanistische raadslieden is op de donkerblauwe schouderbedekkingen boven de galons een borduursel in goud aangebracht, voorstellende een vijfpuntige ster, met aan de onderzijde tegen de ster een bloemmotief, samengesteld uit een achtbladige geopende bloem, aan weerszijden omgeven door eikenloof.
7. Voor de rabbijnen is op de donkerblauwe schouderbedekkingen boven de galons een borduursel in goud aangebracht, voorstellende de twee tafelen der wet met daarboven een davidster, aan weerszijden omgeven door eikenloof.
8. De rang- en klasseonderscheidingstekenen in zwart garen op de rechthoekige groene schouderbedekkingen worden door militairen van het korps mariniers gedragen op de groene parka, de groene trui, het kaki overhemd met korte mouwen en het camouflagehemd.

Artikel 147. Rangonderscheidingstekenen op de mantel

1. De rangonderscheidingstekenen op de mantel bestaan uit een of meer brede of smalle galons van goud, die op onderlinge afstand van 2,5 mm zijn aangebracht op de uiteinden van de kraag. De galons zijn niet voorzien van een krul. De brede galons zijn 10 mm breed, de smalle galons 2,5 mm breed.
2. Officieren met de rang van schout-bij-nacht of met een hogere rang dragen een brede en een smalle galon in de vorm van een V-teken. Officieren met de rang van commandeur dragen alleen een brede galon in die vorm. De galons lopen evenwijdig aan de benen van de hoek van het uiteinde van de kraag; boven de galons de sterren, genoemd in artikel 145.

3. Officieren met de rang van kapitein-ter-zee, kapitein-luitenant-ter-zee, luitenant-ter-zee der 2e klasse oudste categorie of luitenant-ter-zee der 3e klasse dragen een of meer galons in de vorm van een V-teken. Het aantal is afhankelijk van de rang en komt overeen met het aantal galons, genoemd in artikel 145. De galons lopen evenwijdig aan elkaar en evenwijdig aan de benen van de hoek van het uiteinde van de kraag.
4. Officieren met de rang van luitenant-ter-zee der 1e klasse dragen drie smalle galons; twee galons, in de vorm van een V-teken, lopen evenwijdig aan elkaar en evenwijdig aan de benen van de hoek van het uiteinde van de kraag, het derde galon is tussen de galons aangebracht, doch alleen aan de korte zijde van het uiteinde van de kraag.
5. Officieren met de rang van luitenant-ter-zee der 2e klasse jongste categorie dragen twee smalle galons; een galon, in de vorm van een V-teken, loopt evenwijdig aan de benen van de hoek van het uiteinde van de kraag, het tweede galon is aangebracht boven de eerste, doch alleen aan de korte zijde van het uiteinde van de kraag.
6. De rangonderscheidingstekenen voor militairen, lid van de Marinierskapel en voor schepelingen behorende tot de tamboers en pijpers van het Korps Mariniers bestaan uit:
 - a. voor officieren: zoals in het derde, vierde en vijfde lid is bepaald;
 - b. voor adjudantenonderofficier: uit een glanzend messing galon met krul, breed 5 cm, hoog 4 cm; de onderkant van de krul eindigt op het horizontale deel en is voorzien van een speld;
 - c. voor overige schepelingen: uit een of meer glanzend messing strepen met een dikte van 1 cm en een breedte van 5 cm in V-vorm met een hoek van 135 graden, voorzien van een speld.

Artikel 148. Rangonderscheidingstekenen op beide bovenmouwen voor sergeant-majors, sergeanten en korporaaIs; klasse-onderscheidingstekenen op de linkerbovenmouw voor manschappen

1. De rangonderscheidingstekenen op beide bovenmouwen voor militairen met de rang van sergeant-majoor, sergeant of korporaal en de klasseonderscheidingstekenen op de linkerbovenmouw voor militairen, behorende tot de 1e of de 2e klasse van de stand van matroos, zijn:
 - a. voor militairen met de rang van sergeant-majoor: vier V-vormige tekens van goudgalon, breed 10 mm, de benen der tekens, elk 45 mm, vormen een hoek van 120°;
 - b. voor militairen met de rang van sergeant: overeenkomstig die, omschreven onder a, doch drie V-vormige tekens;
 - c. voor militairen met de rang van korporaal: overeenkomstig die, omschreven onder a, doch twee V-vormige tekens;
 - d. voor militairen, behorende tot de 1e klasse van de stand van matroos, met uitzondering van de aspirant-officieren: overeenkomstig die, omschreven onder a, doch een V-vormig teken, breed 5 mm;
 - e. voor militairen, behorende tot de 2e klasse van de stand van matroos, met uitzondering van de aspirant-officieren: overeenkomstig die, omschreven onder a, doch een V-vormig teken van rode kleur, breed 5 mm.
2. De V-vormige tekens zijn onder elkaar geplaatst op een ondergrond van een bepaalde stof, zodanig, dat die ondergrond aan alle buitenzijden van het onderscheidingsteken 2,5 mm uitsteekt.
3. Indien de onderscheidingstekenen zijn aangebracht:
 - a. op een donkerblauwe ondergrond of, voor onderofficieren van het korps mariniers en sergeanten- en korporaalsadelborst, op een ponceaurode ondergrond: is die ondergrond van donkerblauw onderscheidenlijk ponceaurood laken;
 - b. op een groene ondergrond: zijn de V-vormige tekens van zwart garen, geborduurd op een ondergrond van groen katoen;
 - c. op een witte ondergrond: zijn de V-vormige tekens geborduurd op een ondergrond van wit katoen.

4. De rangonderscheidingstekenen op beide bovenmouwen en de klasse-onderscheidingstekenen op de linkerbovenmouw zijn zodanig aangebracht, dat de denkbeeldige lijn, die de bovenste punten van het onderscheidingsteken verbindt, ligt op 15 cm van de armsgatnaad.

Artikel 149. Rang- en klasse-onderscheidingstekenen op de gala-uniformjas voor onderofficieren - met uitzondering van de adjudantenonderofficier - en manschappen van het Korps Mariniers

De rang en klasseonderscheidingstekenen op de gala-uniformjas voor militairen van het Korps Mariniers met de rang van sergeant-majoor, sergeant of korporaal of behorende tot de 1e klasse van de stand van marinier, zijn:

1. voor militairen met de rang van sergeant-majoor: op beide benedenmouwen een dubbele chevron van goudgalon, staande met de tophoeken, onderscheidenlijk 165, 230 en 305 mm van de onderkant der mouw; de uiteinden van de dubbele chevron, vallende in de binnen- en buitenaad; de onderkanten van die uiteinden op de rode bies van de omslag; elke chevron breed 23 mm; de chevrons naast elkaar met een tussenruimte van 2 mm op een ondergrond van ponceaurood laken; de dubbele chevron, uitgezonderd de uiteinden, omgeven door een 2 mm uitstekende bies van ponceaurood laken;
2. voor militairen met de rang van sergeant: op de beide benedenmouwen een chevron van goudgalon, staande met de tophoeken onderscheidenlijk 165 en 230 mm van de onderkant van de mouw; de uiteinden der chevron vallende in de binnen- en buitenaad; de onderkanten van die uiteinden op de rode bies van de omslag; de chevron breed 23 mm; de chevrons, uitgezonderd de uiteinden, omgeven door een 2 mm uitstekende bies van ponceaurood laken;
3. voor militairen met de rang van korporaal: overeenkomstig die, omschreven onder a, doch van gele wol;
4. voor militairen, behorende tot de stand van marinier der 1e klasse: op de linkerbenedenmouw een dubbele chevron, overeenkomstig die, omschreven onder a, doch van rode wol, aangebracht zonder tussenruimte en niet voorzien van een bies van ponceaurood laken.

Artikel 150. Onderscheidingstekenen stafadjutant

1. Boven de galon van onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier, aangesteld als stafadjutant wordt het onderscheidingsteken stafadjutant aangebracht. Dit onderscheidingsteken bestaat uit:
 - a. Voor een stafadjutant aangesteld op niveau 1: een rondlopende, in gouddraad uitgevoerde, lauwertak met daarin een, in gouddraad uitgevoerd, onklaar anker;
 - b. Voor een stafadjutant aangesteld op niveau 2: een rondlopende, in zilverdraad uitgevoerde, lauwertak met daarin een, in gouddraad uitgevoerd, onklaar anker.
2. De onderkant van het onderscheidingsteken wordt 50 mm boven de krul geplaatst.
3. Het onderscheidingsteken stafadjutant op de rangonderscheidingstekenen in goud garen op rechthoekige donkerblauwe schouderbedekkingen zijn voorzien van het logo beschreven in lid 1, uitgevoerd in goud en zilver garen.
4. Het onderscheidingsteken stafadjutant op de rangonderscheidingstekenen in zwart garen op rechthoekige groene schouderbedekkingen zijn voorzien van het logo beschreven in lid 1, uitgevoerd in geel en grijs garen.

HOOFDSTUK 30 KORPS-, DIENSTGROEP- EN BREVETONDSCHIEDINGS-TEKENEN

Artikel 151. Korpsonderscheidingstekenen voor officieren

1. Het korpsonderscheidingsteken voor officieren bestaat uit een borduursel, voorstellende:
 - a. voor de korpsen zeeofficieren, officieren der mariniers en officieren der Marinierskapel: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel van gouddraad;

- b. voor de korpsen officierenvlieger en officierenwaarnemer: het vooraanzicht van een vliegtuigmotor, waarachter een verticaal geplaatste vliegtuigschroef van twee bladen, gedekt door een kroon, het geheel van gouddraad;
 - c. voor het korps officieren van de technische dienst: twee gekruiste pijlen met de punten naar boven, op het kruispunt een verticaal geplaatste brandende toorts, gedekt door een kroon, het geheel van gouddraad;
 - d. voor het korps officieren van de elektrotechnische dienst: twee gekruiste bliksemschichten, door het kruispunt een verticaal geplaatste pijl, bliksemschichten en pijl met de punten naar boven, in het midden bijeengehouden door vijf wikkelingen en gedekt door een kroon, het geheel van gouddraad;
 - e. voor het korps officieren van administratie: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel van zilverdraad;
 - f. voor het korps officierenarts: het esculaapteken, gedekt door een kroon, het geheel van gouddraad;
 - g. voor het korps officierentandarts: het esculaapteken, gedekt door een kroon, het geheel van zilverdraad;
 - h. voor het korps officierenapotheker: een dubbel esculaapteken, gedekt door een kroon, het geheel van zilverdraad;
 - i. voor de officieren van speciale diensten: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel van gouddraad;
 - j. voor de geestelijk verzorgers, met uitzondering van humanistische raadslieden en rabbijnen: een kruis, aan weerszijden omgeven door eikenloof, het geheel van gouddraad;
 - k. voor de humanistische raadslieden: een vijfpuntige ster, met aan de onderzijde tegen de ster een bloemmotief, samengesteld uit een achtbladige geopende bloem, aan weerszijden omgeven door eikenloof, het geheel van gouddraad;
 - l. voor de rabbijnen: de twee tafelen der wet met daarboven een davidster, aan weerszijden omgeven door eikenloof, het geheel van gouddraad.
2. De korpsonderscheidingsteken, genoemd in het eerste lid, onder a en e, zijn op de uiteinden van de kraag zodanig aangebracht, dat de uiteinden van de ankertouwen naar binnen wijzen of, indien zij worden gedragen op schouderbedekkingen, zodanig dat de uiteinden van de ankertouwen naar voren wijzen.

Artikel 152. Het onderscheidingsteken van het Korps Mariniers

1. Het onderscheidingsteken van het Korps Mariniers bestaat uit het korpsembleem¹⁴, geborduurd met gekleurd garen, op een ondergrond van donkerblauw laken, lang 12 cm en breed 65 mm, op welke ondergrond, boven het borduursel, met rood garen onder elkaar zijn aangebracht de woorden "KORPS" en "MARINIERS".
2. Het korpsonderscheidingsteken wordt zodanig op de rechterbovenmouw van het kaki hemd aangebracht, dat de afstand tussen de onderkant van het onderscheidingsteken en de armsgatnaad van de mouw 15 cm bedraagt.
3. In afwijking van het eerste lid wordt op de linkerbovenmouw - tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad - van het camouflagehemd een onderscheidingsteken aangebracht, bestaande uit een groene ondergrond, waarop geborduurd met zwart garen in letters van een centimeter hoog de woorden "KORPS MARINIERS".

Artikel 153. Onderscheidingsteken van dienstgroepen en onderverdelingen daarvan

1. Het dienstgroeponderscheidingsteken voor schepelingen bestaat uit een borduursel, voorstellende voor de dienstgroep:
 - a. operationele dienst: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel in gouddraad;

¹⁴ Zie bijlage 5 (Embleem voor het Korps Mariniers)

- b. wapentechnische dienst: twee gekruiste bliksemschichten, door het kruispunt een verticaal geplaatste pijl, bliksemschichten en pijl met de punt naar boven, in het midden bijeengehouden door vijf wikkelingen, gedekt door een kroon, het geheel van gouddraad;
 - c. technische dienst: twee gekruiste pijlen met de punten naar boven, op het kruispunt een verticaal geplaatste brandende toorts, gedekt door een kroon, het geheel in gouddraad;
 - d. logistieke dienst: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel in zilverdraad;
 - e. mariniers: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel in gouddraad;
 - f. bijzondere diensten, met uitzondering van de onderdelen tamboer, pijp en muzikant: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel in gouddraad;
 - g. bijzondere diensten, de onderdelen tamboer, pijp en muzikant: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel in gouddraad.
2. Het onderscheidingsteken voor schepelingen, behorende tot de subdienstgroep geneeskundige dienst van de dienstgroep logistieke dienst, bestaat uit een borduursel, voorstellende een esculaapteken, zonder kroon, uitgevoerd in gouddraad.
 3. De onderscheidingstekenen voor schepelingen, behorende tot de onderdelen tamboer, pijp en muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten, bestaat uit een borduursel, voorstellende:
 - a. voor de onderdelen tamboer en pijp:
 - indien de schepeling de rang van adjudant-onderofficier bekleedt: een gouden bies van 3 mm breed;
 - voor de overige schepelingen: een galon in goud van 5 mm breed;
 - b. voor het onderdeel muzikant: een harp, gedekt door een kroon, het geheel in gouddraad.
 4. De dienstgroeponderscheidingstekenen, genoemd in het eerste lid, worden uitsluitend gedragen op de linkerbovenmouw van de korte jas of het blauwe serge hemd, zodanig dat de onderkant van het onderscheidingsteken ligt op 15 cm afstand van de armsgatnaad, met dien verstande dat schepelingen, behorende tot de dienstgroep mariniers en schepelingen, behorende tot de onderdelen tamboer, pijp en muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten, het dienstgroeponderscheidingsteken dragen op de beide schouderlappen van de open uniformjas.
 5. De onderscheidingstekenen, genoemd in het tweede en derde lid, worden gedragen:
 - a. door de schepelingen, behorende tot de subdienstgroep geneeskundige dienst van de dienstgroep logistieke dienst: op de linkerondermouw van de korte jas of het hemd, op een afstand van 16 cm van de onderkant daarvan;
 - b. door schepelingen met de rang van adjudant-onderofficier, behorende tot de onderdelen tamboer en pijp van de dienstgroep bijzondere diensten: een gouden bies, breed 3 mm, aangebracht op beide schouderlappen van de open uniformjas;
 - c. door schepelingen, met een lagere rang dan die van adjudant-onderofficier, behorende tot de onderdelen, genoemd onder b: rondom de beide ondermouwen van de open jas, op een afstand van 8,5 cm van de onderkant daarvan;
 - d. door de schepelingen, behorende tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten: op de linkerbovenmouw van de open jas.

Artikel 154. Eenheidsemblemen

1. Het eenheidseembleem voor militairen van het vlootpersoneel, inclusief het Korps Adelborsten, bestaat uit een in wit garen geborduurd onklaar anker met kroon en de naam van de eenheid, op een donkerblauwe ondergrond.
2. Het eenheidseembleem voor militairen van het vlootpersoneel in opleiding, met uitzondering van het Korps Adelborsten, bestaat uit een in wit garen geborduurd onklaar anker met kroon en de naam van de eenheid, op een korenblauwe ondergrond.
3. Het eenheidseembleem voor militairen van het Korps Mariniers bestaat uit een in zwart garen geborduurd onklaar anker met kroon en de naam van de eenheid, op een kaki ondergrond.
4. Het eenheidseembleem is 5 cm bij 5,5 cm en wordt gedragen op het boordtenue, midden boven de linkerborstzak.

Artikel 155. De kroon voor onderofficieren met de rang van sergeant of met een hogere rang

1. De kroon voor onderofficieren met de rang van sergeant of met een hogere rang - met uitzondering van hen, die behoren tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten - is hoog 2 cm en breed 2,5 cm.
2. De kroon voor onderofficieren is uitgevoerd in gouddraad, geplaatst op een ondergrond van donkerblauw laken of - voor onderofficieren van het korps mariniers - van ponceaurood laken, welke ondergrond aan alle buitenzijden van de kroon 2,5 mm uitsteekt.
3. De kroon is op de linkerbovenmouw van de uniformjas aangebracht:
 - a. voor hen die op die mouw een dienstgroeponderscheidingsteken dragen: op 5 mm afstand boven dat onderscheidingsteken;
 - b. voor hen die op die mouw geen dienstgroeponderscheidingsteken dragen: zodanig, dat de onderkant van de kroon op 15 cm - voor de gala-uniformjas op 21 cm - afstand ligt van de armsgatnaad.

Artikel 156. Onderscheidingsteken voor duikers

1. De onderscheidingsteken voor militairen die in het bezit zijn van een van de hierna genoemde brevetten of aantekeningen van bekwaamheid, zijn:
 - a. voor het brevet scheepsduiker en de aantekening van bekwaamheid hulp-duikofficier: een duikerhelm;
 - b. voor de brevetten duiker, seinmeester en duikmeester en de aantekening van bekwaamheid duikofficier: een duikerhelm, met aan weerszijden een naar de duikerhelm toezwemmende dolfijn;
 - c. voor de brevetten kikvorsman en instructeur kikvorsman en de aantekening van bekwaamheid officierkikvorsman: het profiel van een kikvorsman met uitrusting, gezien van voren, geplaatst voor twee gekruiste zwemvliezen.
2. De onderscheidingsteken zijn uitgevoerd in goudkleurig metaal. Zij mogen bij alle tenues - het boordtenue, het veldtenue, het zomertenu en de overkleding daarvan uitgezonderd - worden gedragen door:
 - a. militairen van het vlootpersoneel: op de linkerborst, midden onder de onderscheidingen of de linten daarvan, of op de plaats, die voor die linten is voorgeschreven, doch op een kledingstuk dat is voorzien van borstzakken, boven de linkerborstzak en op de blauwe wollen trui op het linkerschouderstuk, halverwege de onder- en bovenzijde, mits daar geen ander onderscheidingsteken wordt gedragen;
 - b. militairen van het Korps Mariniers: op de linkerborst, midden onder de onderscheidingen of de linten daarvan, of op de plaats, die voor die linten is voorgeschreven, doch op een kledingstuk, dat is voorzien van borstzakken, op het midden van de linkerborstzak, of - indien op de voor het onderscheidingsteken vastgestelde plaats al een onderscheidingsteken wordt gedragen - op de onderzijde van de linkerborstzak.

Artikel 157. Brevetonderscheidingsteken voor luchtvaarders

1. De onderscheidingsteken voor de brevetten voor luchtvaarders zijn:
 - a. voor het brevet vlieger (marinevliegbrevet): een vliegende adelaar van goud op een cirkelvormig oranje veld, omgeven door een gouden rand;
 - b. voor het brevet waarnemer: een cirkelvormig azuurblauw veld, omgeven door een gouden rand; in het veld de letter W van goud; aan weerszijden van het veld een horizontaal gespreide adelaarsvleugel van goud;
 - c. voor de volgende brevetten een cirkelvormig azuurblauw veld, waarin van goud de letters die achter die brevetten zijn vermeld, het veld omgeven door een gouden rand; aan de rechterzijde van het veld een schuin omhoog staande gespreide adelaarsvleugel van goud; de vorenbedoelde brevetten en letters zijn:
 - vliegtuigboordelektronicus BE

- vliegtuig-onderzeebootbestrijder OB
 - vliegtuig-onderzeebootverkenner OV
 - vliegtuigboordkonstabel BK
 - boordwerktuigkundige BW
 - vliegtuigsensoroperator SO
 - helikopterredder HR
 - grondwerktuigkundige GW;
- d. voor de militairen die in het bezit zijn van het brevet vlieger en het brevet waarnemer: het onderscheidingsteken, omschreven onder a, waarvan het oranje veld gedeeltelijk valt over een daaronder gelegen cirkelvormig azuurblauw veld, waarin de letter W van goud, aan weerszijden omgeven door een lauwertak van goud;
- e. voor de militairen die in het bezit zijn van twee of meer van de brevetten, genoemd onder c: het onderscheidingsteken, omschreven onder c, doch in het veld, boven elkaar aangebracht, de letters of lettergroepen welke onder c voor de betrokken brevetten zijn aangegeven.
2. De brevetonderscheidingstekenen bestaan in een geborduurde uitvoering en in een metalen uitvoering. Zij worden op de linkerborst aangebracht ter hoogte van de oksel, dan wel op een kledingstuk dat is voorzien van borstzakken, boven de linkerborstzak.
3. Ten aanzien van de brevetten voor luchtvaardenden geldt dat, indien een zodanig brevet vervalt of wordt ontnomen, de militair het onderscheidingsteken van dat brevet mag blijven dragen, tenzij - ingeval van ontneming - de redenen daarvan naar het oordeel van de vlagofficier marineluchtvaartdienst van zodanige aard zijn, dat de militair onwaardig wordt geacht het betrokken onderscheidingsteken nog langer te dragen.

HOOFDSTUK 31 OVERIGE ONDERSCHIEDINGSTEKEN EN UITMONSTERINGEN

Artikel 158. De kroon voor adelborsten

5. Het onderscheidingsteken voor adelborsten, ten teken van een verkregen beloning wegens behaalde studieresultaten, bestaat uit een borduursel van gouddraad, voorstellende een kroon, welke aan de onderzijde en gedeeltelijk aan de rechter- en aan de linkerzijde is omgeven door een lauwertak.
6. Het onderscheidingsteken wordt zodanig op de linkerbovenmouw aangebracht dat de onderkant van het borduursel ligt op 15 cm afstand van de armsgatnaad.

Artikel 159. Het onderscheidingsteken voor adelborsten

1. Het onderscheidingsteken voor adelborsten, ten behoeve van de blauwe trui, aangebracht op een donkerblauwe ondergrond, bestaat uit een lapje van donkerblauwe stof, waarop in drukletters, hoog 1 cm, met gouddraad geborduurd de woorden "KORPS ADELBORSTEN".
2. Het onderscheidingsteken voor de adelborsten voor het Korps Mariniers, ten behoeve van het camouflagehemd, aangebracht op een olijfgroene ondergrond, bestaat uit een enigszins rond geknipt lapje olijfgroene katoenen stof, lang 11 cm en breed 2 cm, waarop in drukletters, hoog 1 cm, met zwart garen geborduurd de woorden "KORPS ADELBORSTEN".
3. De onderscheidingstekenen worden zodanig op de linkerbovenmouw van de trui of het camouflagehemd aangebracht, dat de bovenkant ervan onmiddellijk ligt tegen en evenwijdig aan de armsgatnaad.

Artikel 160. Emblemen voor adelborsten

1. De brevetten voor adelborsten zijn:
- schipper
 - motorvlieger

- schermer
 - scherpschutter
 - zweefvlieger
 - duiker.
2. De brevetten bestaan uit een borduursel van gouddraad omgeven door een omlijsting van gouddraad.
 3. Het onderscheidingsteken wordt zodanig op de linkerbovenmouw aangebracht dat de onderkant van het borduursel ligt op 15 cm afstand van de armsgatnaad.

Artikel 161. Het onderscheidingsteken commandotraining

Het onderscheidingsteken commandotraining is uitgevoerd in goudkleurig metaal op een groene ondergrond. Het onderscheidingsteken wordt gedragen op de linkerborst ter hoogte van de oksel of, op een kledingstuk voorzien van borstzakken, op het midden van de linkerborstzak.

Artikel 162. Het onderscheidingsteken militair parachutist

1. Het onderscheidingsteken militair parachutist bestaat uit:
 - a. voor de militair die in het bezit is van het parachutistenbrevet A: een van witte zijde geborduurde of geweven parachute (grootste breedte 18 mm en hoogte 30 mm), waaraan aan de onderzijde een van gouddraad geborduurde vijfpuntige ster is bevestigd (grootste diameter ster 12 mm) en in het midden, links en rechts, een van witte en lichtblauwe zijde geborduurde of geweven gespreide vleugel is gehecht, welke de ster raakt (grootste hoogte vleugel 17 mm en lengte - gemeten van vleugeltip tot vleugeltip - 9 cm), het geheel geplaatst op een ondergrond van een stof in de kleur van het kledingstuk, waarop het wordt gedragen, zodanig dat het wordt omgeven door een 3 mm brede rand van die stof;
 - b. voor de militair in het bezit van het militaire parachutistenbrevet B of de aantekening van geoefendheid: A, B, C of D het onderscheidingsteken, omschreven onder a, doch zonder ster;
 - c. voor de militair die als parachutist aan een of meer actiesprongen heeft deelgenomen: het onderscheidingsteken, omschreven onder a, met toevoeging van een van gouddraad geborduurde lauwerkrans, lopende om de onderzijde van de ster, de ster rakende tot aan het doek van de parachute.
2. Het onderscheidingsteken wordt gedragen op de rechterborst ter hoogte van de oksel of, op een kledingstuk voorzien van borstzakken, boven de rechterborstzak. Op de trui wordt het onderscheidingsteken gedragen op de rechterbovenmouw, 8 cm midden onder de schoudernaad.

Artikel 163. Het onderscheidingsteken koudweertraining

Het onderscheidingsteken koudweertraining bestaat uit een metalen schild, waarop in wit een springend hert is afgebeeld tegen een zwarte berg; de lucht boven de berg is uitgevoerd in wit. Het onderscheidingsteken wordt gedragen op de rechterborst ter hoogte van de oksel of, op een kledingstuk voorzien van borstzakken, op het midden van de rechterborstzak.

Artikel 164. Het onderscheidingsteken mountainleader

1. Het onderscheidingsteken mountainleader is op de rechterbovenmouw van de uniformjas aangebracht:
 - a. voor de militair die op de rechterbovenmouw een rangonderscheidingsteken draagt: 5 mm boven dat onderscheidingsteken;
 - b. voor de militair die op de rechterbovenmouw geen rangonderscheidingsteken draagt: zodanig dat de onderkant van het onderscheidingsteken 15 cm van de armsgatnaad ligt.
2. Het onderscheidingsteken is uitgevoerd:
 - a. voor de "mountainleader-1": in de vorm van een borduursel van gouddraad op een donkerblauwe ondergrond; het onderscheidingsteken is ongeveer 4,5 cm hoog en 4 cm

- breed in de vorm van twee lauwertakken met daarboven de letters "ML" en daarboven een kroon;
- b. voor de "mountainleader-2": in de vorm van een borduursel van gouddraad op een donkerblauwe ondergrond; het onderscheidingsteken is ongeveer 6 cm hoog en 4 cm breed in de vorm van twee lauwertakken met daarboven de letters "ML" met boven en onder het geheel een zespuntige ster.

Artikel 165. Het onderscheidingsteken scherpschutter

Het onderscheidingsteken scherpschutter, bestaande uit een borduursel, voorstellende een vijfpuntige ster, is uitgevoerd: voor onderofficieren met de rang van sergeant of met een hogere rang van gouddraad, voor korporaals van geel garen en voor manschappen van rood garen. Het onderscheidingsteken wordt gedragen op de rechterbovenmouw op zodanige wijze, dat de onderkant van het onderscheidingsteken ligt op 15 cm afstand van de armsgatnaad. De schepeling van het Korps Mariniers, die in het bezit is van de kwalificatie van scherpschutter van de Koninklijke Landmacht, mag het daaraan verbonden onderscheidingsteken dragen bij het voor hem geldende Europese tenues, het kazernetenue, het veldtenue, het zomertenuue en de overkleding daarvan uitgezonderd. Indien die schepeling ook gerechtigd is tot het dragen van het onderscheidingsteken, verbonden aan de kwalificatie van scherpschutter van de Koninklijke Marine, mag hij slechts dat onderscheidingsteken dragen.

Artikel 166. Het onderscheidingsteken marineluchtvaartdienst

Het onderscheidingsteken marineluchtvaartdienst, dat - wat het model betreft - overeenkomt met het onderscheidingsteken van een brevet voor luchtvaarders, bestaat uit een cirkelvormig azuurblauw veld, omgeven door een zilveren rand, in het veld de letters MLD van zilver, aan de rechterzijde van het veld een schuin omhoogstaande gespreide adelaarsvleugel van zilver. Het onderscheidingsteken bestaat in een geborduurde en in een metalen uitvoering. Het wordt gedragen op de linkerborst ter hoogte van de oksel, dan wel op een kledingstuk dat is voorzien van borstzakken, boven de linkerborstzak, met dien verstande dat op de voor het onderscheidingsteken vastgelegde plaats slechts een onderscheidingsteken of toevoeging mag worden gedragen. Op de blauwe trui wordt het onderscheidingsteken gedragen op het linkerschouderstuk halverwege de onder- en de bovenzijde.

Artikel 167. Het onderscheidingsteken vliegerarts

Het onderscheidingsteken vliegerarts bestaat in een geborduurde en in een metalen uitvoering. Het borstonderscheidingsteken vliegerarts mag worden gedragen bij alle tenues -het zomertenuue en de overkleding daarvan uitgezonderd - op de linkerborst, onder de baton. Op de blauwe trui wordt het onderscheidingsteken gedragen op het linkerschouderstuk halverwege de onder- en de bovenzijde.

Artikel 168. Het insigne onderzeedienst

Het insigne onderzeedienst bestaat, zowel voor officieren als voor schepelingen, in twee uitvoeringen, en wel in de vorm van een broche - met drukknopjes - van goudkleurig metaal en in de vorm van een borduursel van gouddraad op een donkerblauwe ondergrond. Het insigne is ongeveer 6 cm lang en stelt voor twee van elkaar af zwemmende dolfinnen, de elkaar kruisende staarten dragende het profiel van een onderzeeboot der Koninklijke marine, gezien van voren.

Artikel 169. De nestel

1. De nestel voor de adjudanten van Hare Majesteit de Koningin en voor de adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin bestaat uit twee gesponnen koorden van gouddraad, lang 84 en 100 cm en uit twee platte vlechten, lang 53 en 84 cm, elk breed 26 mm, aan de uiteinden versmallend toelopend en gevlochten uit drie gesponnen koorden van gouddraad; aan het onderende van elke vlecht een matgouden nestelpen, lang 9 cm, afhankelijk

- aan een gesponnen koord van gouddraad, lang 15 cm, waarin een paardenknoop van vijf slagen is gelegd, alsmede een lis, ter bevestiging van de nestel op de borst. Alle koorden van de nestel hebben een dikte van 5 mm. Het midden van de nestelpen is van voren en van achteren voorzien van de Nederlandse Leeuw "en reliëf"; boven op de nestelpen is een opengewerkte kroon aangebracht. De bovineinden van de vlechten en de uiteinden der koorden zijn vastgemaakt aan een stukje donkerblauw laken, voorzien van een knoopsgat, ter bevestiging aan een knopje op de rechterschouder nabij de naad der mouw (voor officieren van het korps mariniers zijn bedoelde einden bij het dragen van de gala-uniformjas, de gesloten en open uniformjas ingevlochten aan de rechterschouder).
2. De nestel voor adjudanten van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen of van Aruba komt overeen met de nestel, omschreven in het eerste lid, met dien verstande dat:
 - a. de koorden, de vlechten en de nestelpennen zijn uitgevoerd in zilver;
 - b. de bovineinden der vlechten en de uiteinden der koorden zijn vastgemaakt aan een schouderstukje, gevlochten van koord van zilverdraad, dik 3 mm, en voorzien van twee haken, ter bevestiging op de rechterschouder nabij de naad der mouw (voor officieren van het korps mariniers zijn de bedoelde uiteinden bij het dragen van gala-uniformjas en de gesloten jas ingevlochten aan de rechterschouder).
 3. De nestel voor de adjudanten van de Minister van Defensie, van de Staatssecretaris van Defensie, van C-ZSK, van de commandant der zeemacht in het Caraïbisch gebied, van de commandant van het korps mariniers, van de commandant NLMARFOR, alsmede voor de marineattaché en de adjunct-marineattachés, en voorts voor de officieren die zijn toegevoegd aan een bondgenootschappelijke bevelhebber, komt overeen met de nestel, omschreven in het eerste lid, met dien verstande dat:
 - a. de koorden voor de helft zijn geweven uit donkerblauwe zijde en voor de helft uit gouddraad;
 - b. de nestelpennen afhangen aan een koord als bedoeld onder a en 11 cm lang zijn, zonder paardenknoop en zonder lis;
 - c. de bovineinden der vlechten en de uiteinden der koorden zijn vastgemaakt aan een schouderstukje, gevlochten van koord als bedoeld onder a, dik 3 mm, en zijn voorzien van twee haken, ter bevestiging op de linkerschouder nabij de naad der mouw (voor officieren van het korps mariniers zijn de bedoelde uiteinden bij het dragen van de gala-uniformjas, de gesloten en de open uniformjas ingevlochten aan de linkerschouder);
 - d. de ondereinden der vlechten zijn voorzien van een haak, ter bevestiging van de nestel op de borst.

Artikel 170. De schouderbrossen voor vlagofficieren, adjudanten van Hare Majesteit de Koningin en adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin

De schouderbros voor vlagofficieren, adjudanten van Hare Majesteit de Koningin en adjudanten in buitengewone dienst van Hare Majesteit de Koningin is gevlochten uit gesponnen koorden van gouddraad, dik 3,5 mm; het vlechtwerk met een streng van vier koorden. De broos heeft een lengte van 13 cm. Aan de halszijde is een kleine verguld koperen ankerknoop aangebracht. De schouderbros is aan de onderzijde belegd met donkerblauwe wollen stof en voorzien van een haak en een laken lus met insnijding, beide ter bevestiging van de broos op de jas. Op de lange jas wordt de broos aangebracht over de geborduurde passant.

Artikel 171. De schouderbrossen en kraaglussen voor militairen van het korps mariniers. Galon voor militairen van de onderdelen muzikant, tamboer en pijper van de dienstgroep bijzondere diensten

1. De schouderbros is van gevlochten massief koord, dik 5 mm, in het midden verbreed, aan het bovineinde met een open lis en aan het ondereinde met een dubbele lis. De broos heeft een lengte van 13 cm. Voor officieren is het koord van gouddraad, voor adjudantenonderofficier van

- gouddraad, op 5 mm afstand spiraalvormig doorweven met een draad van ponceaurode zijde, voor de overige onderofficieren en voor manschappen van rode wol.
2. Op de linkerschouder is een kneveltje aangebracht. Het benedeneinde van de tres wordt op de jas bevestigd met de dubbele lis tegen de armsgatnaad. Het bovineinde wordt met de open lis bevestigd aan een koperen mariniersknoop, geplaatst nabij de kraag van de jas.
 3. De lissen op de kraag van de gala-uniformjas zijn uitgevoerd als volgt:
 - a. voor officieren: geborduurd van gouddraad, elke lis lang 147 mm en breed 12 mm; de uiteinden van elke lis zijn verbreed tot 19 mm; de ruimte tussen de lissen bedraagt 7 mm;
 - b. voor onderofficieren met de rang van sergeant of met een hogere rang: van goudgalon; voor korporaals en manschappen: van geel garen; het galon is 7 mm breed; elke lis is 90 mm lang; de ruimte tussen twee lissen is 7 mm, de breedte van twee lissen - inclusief tussenruimte - is 38 mm.
 4. De lissen - op een ponceaurode ondergrond - op de kraag van de gesloten uniformjas zijn 77,5 mm lang en 45 mm breed. Voor onderofficieren met de rang van sergeant of met een hogere rang zijn de lissen van goudgalon, voor korporaals en manschappen van galon van geel garen. Het galon is 7 mm breed; elke lis is 70 mm lang; de ruimte tussen de lissen is 3 mm; de breedte van beide lissen - inclusief de tussenruimte - is 38 mm.
 5. Het galon rondom de boven- en de voorzijde van de kraag van de gala-uniformjas van de schepelingen van de onderdelen muzikant, tamboer en pijper van de dienstgroep bijzondere diensten is 7 mm breed. Het galon rondom de benedenmouwen van de gala-uniformjas en van de gesloten uniformjas van de schepelingen van de onderdelen tamboer en pijper van de dienstgroep bijzondere diensten is 5 mm breed. Voor de onderofficieren met de rang van sergeant of met een hogere rang is het galon van goud, voor de korporaals en manschappen van geel garen.

Artikel 172. Het schouder snoer met kwasten

1. Het schouder snoer is van dubbel massief koord, dik 5 mm, en voorzien van vier schuifknopen, de voorste met een lis. Aan het snoer zijn kwasten bevestigd, lang 10 cm met inbegrip van de "peer". De soort en het aantal kwasten is aangegeven in het tweede lid. Het schouder snoer heeft een zodanige lengte, dat het ten hoogste 10 cm onder de taille afhangt. Het snoer is voor officieren van gouddraad, voor adjudantenonderofficier van gouddraad, op 5 mm afstand spiraalvormig doorweven met een draad van ponceaurode zijde, en voor de overige onderofficieren en voor de manschappen, indien zij niet behoren tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten van rode wol en, indien zij behoren tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten, van rode wol, op 5 mm afstand spiraalvormig doorweven met een draad van gele wol.
2. De soort en het aantal kwasten zijn:
 - a. voor een generaal en luitenant-generaal: vier gouden kwasten, in paren boven elkaar; op de peer van elk der bovenste twee kwasten en op de verbindingsknoop boven de peer van die kwasten een zespuntige ster van zilver of wit metaal; elke kwast samengesteld uit vijftientig bouillons, en wel in de buitenste rij vijftien, lang 57 mm en dik 9 mm, en in de binnenste rij tien, lang 47 mm en dik 5 mm, van boven belegd met zes randen gouden koord, waarop een peer, lang 3 cm;
 - b. voor een generaal-majoor: vier gouden kwasten als voor een luitenant-generaal; op de peer van elk der bovenste twee kwasten een zespuntige ster van zilver of wit metaal;
 - c. voor een brigadegeneraal: vier gouden kwasten als voor een luitenant-generaal; op de verbindingsknoop boven de peer der bovenste twee kwasten een zespuntige ster van zilver of wit metaal;
 - d. voor een kolonel: vier gouden kwasten als voor een luitenant-generaal doch zonder sterren;
 - e. voor een luitenant-kolonel: vier kwasten als voor een luitenant-generaal, de bovenste twee kwasten van zilver, de onderste twee van goud, doch zonder sterren;
 - f. voor een majoor: drie gouden kwasten, twee naast elkaar, de derde in het midden daarboven; elke kwast samengesteld uit vijftientig bouillons, van boven belegd met zes randen gouden koord, waarop een peer, lang 3 cm;

- g. voor een kapitein: als voor een majoor, doch twee gouden kwasten naast elkaar;
 - h. voor een eerste luitenant: drie gouden kwasten, twee naast elkaar, de derde in het midden daarboven; elke kwast samengesteld uit honderdtwintig torsaden, lang 55 mm, van boven belegd met zes randen gouden koord, waarop een peer, lang 35 mm;
 - i. voor een tweede luitenant: twee gouden kwasten, naast elkaar; elke kwast samengesteld uit honderdtwintig torsaden, lang 55 mm, van boven belegd met zes randen gouden koord, waarop een peer, lang 35 mm;
 - j. voor een onderofficier met de rang van adjudant-onderofficier: als voor tweede luitenant; van de torsaden der kwasten zijn de twee buitenste rijen van goud, de daaronder gelegen rijen van rode zijde;
 - k. voor een schepeling met de rang van sergeant-majoor, sergeant of korporaal of zonder rang, niet behorende tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten: twee kwasten naast elkaar; elke kwast samengesteld uit franje, van boven belegd met zes koorden, waarop een peer, lang 35 mm, het geheel van ponceaurode wol;
 - l. voor een schepeling met de rang van sergeant-majoor, sergeant of korporaal of zonder rang, behorende tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten: twee kwasten als omschreven onder k, doch elke kwast van ponceaurode en gele wol.
3. Het schouder-snoer met kwasten wordt op de jas aangebracht, de lis aan de schuifknoop van het snoer, lopende nabij de kwasten onder de linkerschouder-tres door en bevestigd aan het knoepje op de linkerschouder; het dubbele koord achter de schuifknoop wordt over de linkerschouder-tres genomen, zodat het kneveltje tussen de koorden komt en met de tweede schuifknoop wordt gesloten; het dubbele schuifknoop gaat langs de rug en onder de rechterarm door, waarna de kwasten door het einde van het dubbele koord worden gestoken en met de laatste schuifknoop worden opgesloten. Officieren dragen het schouder-snoer boven de sjerp.

Artikel 173. De sjerp

1. De sjerp bestaat uit een band, breed 5 cm, voorzien van twee kwasten; het geheel van oranje zijde of van een andere overeenkomstige stof van die kleur. Elke kwast bestaat uit een ronde knop en vijftig van onderen toegedraaide dikke franjes, lang 22,5 cm. De sjerp is van zodanig lengte, dat, wanneer zij eenmaal om het middel is genomen, de uiteinden met de kwasten 40 cm afhangen. De generaal draagt op de knop van de voorste kwast twee sterren en op de knop van de achterste kwast eveneens twee sterren. De luitenant-generaal draagt op de knop van de voorste kwast twee sterren, op de knop van de achterste kwast een ster. De generaal-majoor draagt op de knop van beide kwasten een ster, de brigadegeneraal op de knop van de voorste kwast een ster. De sterren zijn zespuntig en van zilver of ander wit metaal.
2. In afwijking van het eerste lid is de sjerp, welke behoort tot de galatenu van een vlagofficier, voorzien van twee kwasten, elk bestaande uit een platte knoop, breed 5 cm, bedekt met een netwerk van oranje zijde, aan de onderzijde voorzien van vijf randen dik koord en vijftig van onderen toegedraaide dikke franjes, lang 24 cm. De sterren worden aangebracht op de wijze, aangegeven in het eerste lid.
3. De sjerp wordt over de jas gedragen, van achteren rustend op de tailleknopen en van voren tussen de onderste twee knopen; zij wordt om het middel bevestigd met twee schuifpassanten van wit metaal, de ene voorzien van een sluitoog, de andere van twee haken; de kwasten hangen aan de linkerzijde van het lichaam, onmiddellijk vóór de bies of het galon van de broek.

Artikel 174. De sabelkwasten voor officieren en adjudantenonderofficier¹⁵

1. De sabelkwast voor vlagofficieren en voor officieren met de rang van kapitein ter zee of kapitein-luitenant ter zee is samengesteld uit zevenentwintig zilveren bouillons, en wel in de buitenste rij dertien, lang 57 mm en dik 9 mm, in de tweede rij tien, lang 47 mm en dik 5 mm, en in het midden vier, met oranje koppen, lang 45 mm en dik 5 mm. De kwast is van boven belegd met vijf randen van oversponnen massief pletzilver; een peer van overvlochten zilverdraad, doorwerkt met vier

¹⁵ Zie bijlage 7 (bevestigen van de sabelkwast)

draden oranje zijde; voorts een dubbel koord van gevlochten zilverdraad, gestoken in een schuiver van zilverdraad, dik 12 mm en hoog 10 mm; het koord dubbel genomen, lang - van de schuiver af - 47 cm.

2. De sabelkwast voor officieren met de rang van luitenant ter zee der 1e klasse of met een lagere rang, evenals voor adjudantenonderofficier is overeenkomstig die, omschreven in het eerste lid, doch samengesteld uit honderd zilveren torsaden, lang 55 mm, en aan de binnenzijde uit oranje zijden franje, lang 50 mm.

HOOFDSTUK 32 GARNERING EN EMBLEMEN VAN HOOFDDEKSELS

Artikel 175. De helm voor militairen van het Korps Mariniers

De helm voor militairen van het Korps Mariniers is langs de onderkant omhoog, voor vlagofficieren en voor officieren met de rang van kolonel der mariniers of luitenant-kolonel der mariniers met goudgalon, en voor officieren met de rang van majoor der mariniers of met een lagere rang evenals voor schepelingen met dof zwart leder, breed 13 mm. Boven de klep is een rondgaande band van tibet of serge aangebracht, breed 2 cm. Aan de voorzijde is een frontplaat van geel metaal bevestigd, voorstellende het korpsembleem, voorzien van een blauw geëmailleerd schild; het korpsembleem echter zonder wapenspreuk¹⁶. Bovenop de helm is een vierarmige dekplaat van geel metaal aangebracht, de achterste arm voorzien van een gebogen haak voor het vastmaken van de stormketting; op de dekplaat een punt van geel metaal, voorzien van zes hol geslepen vlakken en enigszins afgerond. Aan weerszijden van de helm op de band is een geel metalen rozet bevestigd, met een middellijn van 3 cm, versierd met kabel en klaar anker; de linkerrozet voorzien van een korte ronde haak, de rechterrozet van een lange gebogen haak. De linkerrozet draagt de op fijn zwart leder opgelegde, geschakelde stormketting van geel metaal, breed 18 mm, lang 41 cm, welke aan het rechteruiteinde is voorzien van vier losse schakels, waarmede de stormketting, hetzij aan de rechterrozet, hetzij aan de haak van de dekplaat kan worden bevestigd.

Artikel 176. De pet

1. De pet is rondom de opstaande rand voorzien van:
 - a. voor officieren: een band, breed 3,5 cm, van glanzend zwart garen, geweven in een zigzagmotief;
 - b. voor onderofficieren evenals voor manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht: een band, breed 3,5 cm, van zwart garen, geweven in een horizontaal geribd motief.
 - c. voor militairen van het Korps Mariniers zit aan de boven- en onderkant van de band een ponceaurode bies, breed 3 mm.
2. Aan weerszijden van de pet is een verguld koperen ankerknoop aangebracht - voor de militairen van het Korps Mariniers en voor de adelborsten voor dat korps, een kleine mariniersknoop -, waarmede de stormband aan de pet is bevestigd.
3. De voorzijde van de pet is, onmiddellijk boven de stormband, voorzien van een embleem, bestaande uit:
 - a. voor officieren: een onklaar anker, gedekt door een kroon, aan weerszijden omgeven door eikenloof, het geheel geborduurd met gouddraad op een ondergrond van donkerblauw laken;
 - b. voor adelborsten: een klaar anker, gedekt door een kroon, het anker aan de onderzijde en gedeeltelijk aan de rechter- en de linkerzijde omgeven door eikenloof, het geheel geborduurd op een ondergrond van donkerblauw laken;
 - c. voor onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht: een onklaar anker, gedekt door een kroon, het geheel geborduurd met gouddraad op een ondergrond van donkerblauw laken;

¹⁶ Zie bijlage 5 (Embleem voor het Korps Mariniers)

- d. voor manschappen van het Korps Mariniers, die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht: een afneembaar geel metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal, bevestigd op een verstevigde opstand - waarin twee gaatjes -, aangebracht op de laken band rondom de opstaande rand van de pet.
4. Voor vlagofficieren en officieren met de rang van kapitein ter zee (kolonel der mariniers) of kapitein-luitenant ter zee (luitenant-kolonel der mariniers) is de klep van de pet aan de bovenkant bekleed met een donkerblauwe stof, waarop aangebracht, langs de omboorde rand van de klep, een gouden borduursel van eikenbladeren en eikels, welk borduursel voor de vlagofficieren bovendien is aangebracht langs de bovenrand van de klep, ter plaatse waar deze aan de opstaande rand van de pet is bevestigd.

Artikel 177. De muts

De muts is rondom de opstaande blauwe rand voorzien van een zwart zijden lint, lang 1 m en breed 3 cm, waarin met gele zijde en in gotische letters geweven de woorden "Koninklijke Marine". Het lint is zodanig aangebracht, dat die woorden aan de voorzijde van de muts zijn geplaatst. De -afhangende - uiteinden van het lint zijn kruiselings gestoken door de tremsjes aan de achterzijde van de opstaande rand.

Artikel 178. De baret

De baret is aan de linkervoorzijde voorzien van:

1. voor militairen van het Korps Mariniers: een afneembaar goudkleurig of zwart metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal, het geheel diagonaalsgewijs geplaatst op een ondergrond van ponceaurood laken;
2. voor militairen van het vlootpersoneel: een afneembaar goudkleurig onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal, het geheel diagonaalsgewijs geplaatst op een ondergrond van zwart laken.

Artikel 179. De hoed

1. De hoed is rondom de bol, aan de onderzijde van het witte hoedkapje, voorzien van:
 - a. voor officieren: een band, breed 3,5 cm, van glanzend zwart garen, geweven in een zigzagmotief;
 - b. voor adelborsten en onderofficieren, evenals voor manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht: een band, breed 3,5 cm van zwart garen, geweven in een horizontaal geribd motief.
2. Aan de voorzijde van de hoed is op de band een embleem aangebracht bestaande uit:
 - a. voor officieren: een onklaar anker, gedekt door een kroon, aan weerszijden omgeven door eikenloof, het geheel geborduurd met gouddraad op een ondergrond van donkerblauw laken;
 - b. voor adelborsten: een klaar anker, gedekt door een kroon, het anker aan de onderzijde en gedeeltelijk aan de rechter- en de linkerzijde omgeven door eikenloof, het geheel geborduurd met gouddraad op een ondergrond van donkerblauw laken;
 - c. voor onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht: een onklaar anker, gedekt door een kroon, geborduurd met gouddraad, het geheel op een ondergrond van donkerblauw laken.
3. Voor officieren met de rang van kapitein-luitenant ter zee/kapitein ter zee is de omboorde rand van de hoed voorzien van een smalle bies van gouddraad.

AFDELING 8. OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN

De omschrijvingen, opgenomen in deze afdeling, zijn een korte weergave van het uiterlijk aanzien van in hoofdzaak de boven- en de overkleding. Waar in die omschrijvingen gegevens zijn vermeld betreffende de lengte van een kledingstuk, de wijdte van de pijpen, de onderlinge afstand van knopen of dergelijke, gelden die gegevens voor de middenmaat (mannen maat 50, vrouwen maat 40). Voor de grotere of kleinere maten wordt het aantal centimeters, dat voor die middenmaat is genoemd, voor zover nodig en naar gelang de aanpassing aan de figuur dit gewenst maakt, enigszins vergroot of verkleind. Van de kledingstukken, niet omschreven in deze afdeling, worden de modellen vastgesteld door C-ZSK. Voor zover dit naar het oordeel van C-ZSK gewenst is, stelt hij van de kledingstukken "standaardmodellen" vast. Voor de vervaardiging van kledingstukken geeft hij zo nodig nadere aanwijzingen.

HOOFDSTUK 33 OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN, IN HOOFDZAAK VOOR MANNELIJKE MILITAIRES VAN HET VLOOTPERSONEEL, UITGEZONDERD ADELBORSTEN

Artikel 180. De pet

1. De pet heeft een ovale bol, vervaardigd van wit katoen. In de bol bevindt zich een verende ring van roestvrij metaal. De opstaande rand, welke om het hoofd sluit, is aan de buitenzijde 55 mm hoog en is aan die zijde voorzien van een strook donkerblauw laken, breed 20 mm, aangebracht rondom het benedeneinde ervan, waarop - op ongeveer 6 mm van dat benedeneinde - is aangebracht een bies, eveneens van donkerblauw laken. Rondom het bovineinde van de opstaande rand bevindt zich een plastic bies. De klare breedte van de opstaande rand is 45 mm, ten behoeve van de bevestiging van de band, genoemd in artikel 175. De pet heeft een rond gebogen naar beneden hellende klep van zwart verlakt leder of fiber, de rand omboord met zwart verlakt leder of plastic. De onderkant van de klep is gevoerd met groen leder of plastic. Aan de buitenzijde van de pet is - rustende op de klep - een stormband aangebracht van zwart verlakt leder of plastic, breed 12 mm.
2. De pet is voorzien van het garnituur en het embleem, omschreven in artikel 175.

Artikel 181. De baret

1. De baret is van donkerblauwe wollen stof. Zij is langs de onderkant omboord met een zwart lederen band. Door het lederen boordsel is een zwarte veter aangebracht, waarvan de uiteinden aan de achterzijde aan elkaar zijn geknoopt met een kleine dubbele strik.
2. De baret is voorzien van het embleem, omschreven in artikel 177.

Artikel 182. De muts

1. De muts heeft een ronde bol, vervaardigd van wit katoen. In de bol bevindt zich een verende ring van roestvrij metaal. De opstaande rand, welke om het hoofd sluit, is aan de buitenzijde 45 mm hoog en met donkerblauw laken overtrokken, waarop - op 6 mm van de onderkant - een bies is aangebracht, eveneens van donkerblauw laken. Rondom de bovenkant van de opstaande rand bevindt zich een plastic bies. De klare breedte van de opstaande rand is 33 mm, ten behoeve van de bevestiging van het lint, genoemd in artikel 176. Aan de binnenzijde van de muts is een zwarte stormband aangebracht.
2. De muts is voorzien van het lint, omschreven in artikel 176.

Artikel 183. De lange jas¹⁷

1. De lange jas is van donkerblauw laken. De jas heeft een schoot, een split en een omgeslagen kraag met revers. De jas is van voren voorzien van twee rijen van zes grote verguld koperen ankerknopen, zodanig geplaatst, dat de jas met de onderste vijf knopen kan worden gesloten. Wanneer de jas is gesloten, staan - horizontaal gemeten - de onderste knoop van elke rij 8 cm en de vijfde knoop van elke rij - gerekend van onderen - 10 cm uit elkaar. De jas heeft twee achterschootzakken met een tweepuntige zakklep, waarop drie grote verguld koperen ankerknopen zijn geplaatst, een op de taille, een in het midden en een aan het ondereinde van elke klep. De lengte van de jas is zodanig, dat de onderkant juist over de knie valt.
2. Op elke schouder van de jas is een gouden passant aangebracht, voor vlagofficieren voorzien van acht aaneengesloten cirkel- tot ellipsvormige figuren, geborduurd met gouddraad, en voor de overige officieren evenals voor de adjudantenonderofficier voorzien van zeven schuin over de breedte van de passant lopende lijnen, geborduurd met gouddraad.

Artikel 184. Avondbaadjes en avondvest

1. Het blauwe avondbaadje is van donkerblauw laken. Het baadje heeft een omgeslagen kraag en revers. In de linkerrevers is bovenaan een knoopsgat aangebracht. Het baadje is aan de onderkant zodanig uitgesneden, dat het aan de rug enigszins puntig toeloopt. Aan weerszijden op de voorpanden is een rij van vier grote verguld koperen ankerknopen aangebracht, met een onderlinge afstand van ongeveer 25 mm, de onderste knoop ongeveer 10 mm van de onderkant van het voorpand.
2. Het witte avondbaadje is van wit dril en komt in model geheel overeen met het blauwe avondbaadje, met dien verstande dat het is voorzien van een chalekraag.
3. Het avondvest is van donkerblauw laken of wit piqué. Het is lang en ovaal uitgesneden met chalekraag en van voren voorzien van een rij van vier kleine verguld koperen ankerknopen. Aan de voorzijde is aan weerszijden een horizontale zak ingezet.

Artikel 185. De korte jas

De korte jas is van donkerblauw kamgaren serge. De jas heeft een omgeslagen kraag en revers; in de linkerrevers is bovenaan een knoopsgat aangebracht. De jas is van voren voorzien van twee rijen van vier grote verguld koperen ankerknopen, zodanig geplaatst, dat bij gesloten jas de rijen, horizontaal gemeten, 12 cm uit elkaar staan. Aan de buitenzijde ter hoogte van elke heup bevindt zich een ingezette horizontale zak met klep. De lengte van de jas is zodanig, dat de onderkant 26 cm boven het midden van de knie hangt.

Artikel 186. De witte jas

De witte jas is van wit katoen. De jas heeft een staande kraag, hoog 5 à 6,5 cm. De kraag wordt over elkaar gesloten met twee gladde vergulde bolvormige doorhaalknoopjes. De beide uiteinden van de kraag vallen iets over elkaar heen en zijn voorzien van twee boven elkaar geplaatste knoopgaatjes. De jas is van voren voorzien van een rij van zeven grote vergulde koperen ankerknopen. Aan de buitenzijde ter hoogte van elke heup bevindt zich een ingezette horizontale zak zonder klep, op de linkerborst een ingezet horizontaal zakje, eveneens zonder klep. Op beide schouders is een schouderlap aangebracht. De lengte van de jas is zodanig, dat de onderkant 30 cm boven het midden van de knie hangt.

¹⁷ Zie ook bijlage 7 (Aanwijzingen voor het vervaardigen van Kledingstukken).

Artikel 187. Hemden. De witte borstrok met blauwe rand

1. Het witte overhemd met lange mouwen is van witte katoenen of andere soepele stof. Het heeft een vaste boord en lange mouwen en is voorzien van twee gladde opgenaaide borstzakken met klep. Op beide schouders is een schouderlap aangebracht.
2. Het witte rokoverhemd is van wit katoen of andere soepele piqué. Het is voorzien van een sluiting met losse frontknopen en lange mouwen met een enkele manchet. Het witte rokoverhemd heeft een staande boord.
3. Het witte smokingoverhemd is van wit katoen of andere soepele stof. Het heeft een lange stijve borst en lange mouwen met enkele of dubbele manchetten. Het witte smokingoverhemd heeft vaste liggende boord en is voorzien van wit piqué manchetten.
4. Het witte hemd met kraag en lange mouwen is van wit katoen. Het heeft een brede liggende blauwe kraag en lange mouwen. De mouwen zijn voorzien van een blauwe manchet met een split, dat met een blauwe knoop wordt gesloten. De kraag en de manchetten zijn langs de buitenranden voorzien van een rij van drie witte biezen.
5. Het witte tropenoverhemd is van wit katoen. Het heeft een vaste dubbele boord en is van voren voorzien van een rij van zes witte knopen en twee opgenaaide borstzakken met buitenwaartse stolpplooi en klep. Het heeft korte mouwen zonder omslag, reikend tot ongeveer 10 cm boven de elleboog. Op beide schouders is een schouderlap aangebracht, aan de armzijde bevestigd in de armsgatnaad.
6. Het witte overhemd met korte mouwen is van katoenen of andere gladde stof. Het heeft een vaste boord en is voorzien van twee gladde borstzakken met klep. Op beide schouders is een schouderlap aangebracht.
7. Het boordtenuhemd is van donkerblauw katoen/polyester. Het heeft een vaste kraag, lange mouwen en twee epauletten met klittenbandsluiting. Het voorpand is voorzien van twee opgestikte borstzakken met ritssluiting, twee klittenbandstroken (tbv naam lint en logo) en een voorsluiting voorzien van zes drukknoepen. Op de linkerbovenmouw bevindt zich een pennenzakje voorzien van een embleem NL-driekleur op de klep.
8. Het witte T-shirt is van tricot en heeft korte mouwen.
9. De witte borstrok met blauwe rand is van witte tricot. De borstrok heeft korte mouwen. De hals en de mouwen zijn afgezet met een boordsel van blauwe tricot, breed 15 mm.

Artikel 188. Dassen, zijden doek en hemdkraag

1. De zwarte vlinderdas en de zwarte das zijn van een effen zwarte stof. De zwarte vlinderdas wordt gedragen vóór de omgeslagen punten van de staande boord.
2. De witte vlinderdas is van een effen witte stof. De witte vlinderdas wordt gedragen vóór de omgeslagen punten van de staande boord.
3. De zijden doek is van effen zwarte zijde of van een daarmee overeenkomende kunststof. De doek is 70 cm lang en breed. De doek wordt diagonaalsgewijs gevouwen en opgerold. In het midden wordt een halve steek en met beide uiteinden een platte knoop gelegd. De doek wordt zodanig gedragen, dat de halve steek ligt midden op de borst, onmiddellijk onder de V-vormige halsopening van het kledingstuk, waarbij de doek wordt gedragen, en dat de platte knoop zich onder de kraag bevindt.
4. De hemdkraag is van blauw katoen, langs de buitenranden voorzien van een rij van drie witte biezen. De kraag wordt bevestigd met knopen of banden.

Artikel 189. Broeken

1. De blauwe broek is, hetzij van boven recht gesneden en voorzien van riemlussen, hetzij aan de achterzijde hoog opgesneden en aan de binnenzijde van de band voorzien van knopen ter bevestiging van bretels. Aan weerszijden van de broek en - behalve bij de hoog opgesneden modellen - aan de rechterachterzijde is een zak ingezet, de laatste voorzien van een klep. De breedte van de pijpen bij de voet varieert - bij oplopende maten - van 48 tot 52 cm. De blauwe broek is hetzij van donkerblauw laken of van dezelfde stof en kleur als de jas die erbij wordt gedragen, hetzij van donkerblauwe kamgaren serge. De broek van donkerblauw laken wordt

- gedragen bij een jas van dezelfde stof of bij een avondbaadje; de broek van donkerblauwe kamgaren serge bij een jas van dezelfde stof.
2. De blauwe broek met galon is langs de buitennaad van beide pijpen voorzien van een gouden galon ter breedte van 35 mm, geweven in een zigzagmotief.
 3. De witte lange broek is van wit katoen. De broek is van boven recht gesneden en voorzien van een band, waarop lussen ter doorlating van de riem. Aan weerszijden van de broek is een schuine zak ingezet, aan de rechterachterzijde bovendien een zak, voorzien van een klep. De breedte van de pijpen bij de voet varieert - bij oplopende maten - van 48 tot 52 cm.
 4. De boordtenuebroek is van donkerblauw katoen/polyester. De broek is van boven recht gesneden, voorzien van een opgezette, met klittenband verstelbare band met riemlussen. De gulp is voorzien van een ritssluiting. De broek is voorzien van twee schuine steekzakken, twee opgezette dijbeenzakken met klep en drukknoopsluiting, een ingezette paspelachterzak met sluitlus en een verbandpakzakje op het rechteronderbeen.

Artikel 190. Koppels en sabel

1. De koppel bij het grote tenue bestaat uit een ceintuur met een korte en een lange afhangende draagriem, die met een vergulde ovale ring aan de ceintuur zijn bevestigd. De lengte van de draagriemen is onderscheidenlijk 45 cm en 1 m. De ceintuur is voorzien van een vergulde gesp en drie passanten, van voren gesloten met een verguld slot, waarvan de ronde plaat het Nederlandse wapen draagt, rustende op twee gekruiste ankers en omgeven door een krans van eikenloof. Aan elke draagriem is een vergulde gesp en haak met veersluiting bevestigd. Aan de ovale ring, waarmede de korte draagriem aan de ceintuur is bevestigd, is een vergulde haak met ketting aangebracht. De ceintuur, draagriem en passanten zijn van donkerblauwe stof, voorzien van zwarte glanzende galon, afgezet met twee doorweven gouden strepen. De breedte van de ceintuur bedraagt 35 mm, van de draagriemen 22 mm en van de passanten 8 mm. De draagriemen zijn gevoerd met zwart dun leder of met donkerblauwe stof.
2. De koppel bij het blauwe ceremoniële tenue bestaat uit een ceintuur met een korte en een lange afhangende draagriem, lang onderscheidenlijk 45 cm en 1 m. De ceintuur is van singelband, aan het ene einde voorzien van een lederen riempje met gesp, aan het andere einde van een lederen riempje met gaatjes. De draagriemen zijn overeenkomstig die, omschreven in het vorige lid. Boven aan de korte draagriem is een vergulde haak met ketting aangebracht.
3. De sabel voor officieren en voor adjudantenonderofficier bestaat uit een enigszins gebogen roestvrij stalen kling met een ronde rug, aan het einde puntig uitlopende, geëts met figuren, voorstellende attributen der Koninklijke marine; een gevest van tombak, bestaande uit een schotel, waarin een anker met kroon en verdere versierselen, alles opengewerkt, en gedekt door een leeuwenkop met aflopende rug; een greep van wit ivoor, plastic of been, voorzien van zeven horizontale groeven met een gouddraad in elke groef gewerkt. De metalen delen van het gevest zijn zwaar verguld. De sabel is voorzien van de sabelkwasten, omschreven in artikel 173. De schede is van zwart onverlakt leder, voorzien van onderband met sleepplaat, een middenband met draagring en een bovenband met draagring. De metalen delen van de schede zijn van koper en zwaar in het vuur verguld. De schede wordt met de twee draagriemen op de boven- en de middenband bevestigd aan de korte onderscheidenlijk lange draagriem van het koppel. Bij een getrokken sabel wordt de schede met de bovenste draagring aan de haak van de ketting van de koppel gehangen. Wanneer de pijjekker wordt gedragen, worden bij opgestoken sabel het gevest en de sabelkwast door de sabelsplit buiten de pijjekker gedragen; de schede bevindt zich onder de pijjekker.

Artikel 191. Overkleding

1. De mantel voor officieren is van donkerblauw laken of van een andere donkerblauwe stof, welke in uiterlijk met laken overeenkomt. De mantel heeft het model van een cape en is voorzien van een omgeslagen kraag. De mantel is van voren voorzien van een rij van vijf platte met zwarte stof overtrokken knopen met verdeckte sluiting. De mantel voor officieren van de vloot is gevoerd met zwarte stof, doch aan de binnenzijde van de kraag en gedeeltelijk onder de schouders met een

- strook ponceaurode stof; de mantel voor officieren van het Korps Mariniers is geheel gevoerd met ponceaurode stof, evenals de binnenzijde van de kraag. De lengte van de mantel is zodanig, dat de onderkant juist over de knie valt.
2. De pijjekker voor officieren, onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, is van donkerblauwe duffel. De pijjekker heeft een omgeslagen kraag en revers en is van voren voorzien van twee rijen van zes grote verguld koperen ankerknopen, de onderste knoop van elke rij op gelijke hoogte met de onderkant van de zakklep. Bij een gesloten pijjekker staan, horizontaal gemeten, de onderste knoop van elke rij 14 cm en de vierde knoop van elke rij, gerekend van onderen, 17 cm uit elkaar. Bij het sluiten met vier knopen vallen de vijfde en zesde knoop van elke rij, gerekend van onderen, onder de revers en de kraag. Aan de buitenzijde, ter hoogte van elke heup bevindt zich een ingezette horizontale zak met klep. De rug heeft in het midden, van 20 cm onder de kraagnaad af, een binnenwaartse stolpplooi, in het midden waarvan een verticaal split. De lengte van de jas is zodanig, dat de onderkant 10 cm over de knie valt. Van de zijnaden op de rug af zijn twee patten genaaid, lang 26 cm, in de breedte vloeiend verlopend van 3,5 cm boven tot 6 cm beneden, met afgeronde einden. Ter hoogte van de taille is een korte ceintuur aangebracht, aan de einden breed 6,5 cm, in het midden 5,5 cm. De uiteinden van de ceintuur worden met een verguld koperen ankerknoop op de linker- en de rechterpat geknoopt. De pijjekker is, behalve voor de geestelijk verzorgers, voorzien van een horizontaal sabelsplit, aangebracht boven in de linkerzak door de voering van de jas en de zak en gesloten met een lusje en knoop.
 3. De pijjekker voor manschappen die nog geen zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, is van donkerblauwe duffel. De pijjekker heeft een omgeslagen kraag en revers en is van voren voorzien van twee rijen van grote verguld koperen ankerknopen, de onderste knoop van elke rij op gelijke hoogte met de bovenkant van de zakklep. Bij een gesloten pijjekker staan, horizontaal gemeten, de rijen 14 cm uit elkaar. Aan de buitenzijde, ter hoogte van elke heup, bevindt zich een ingezette horizontale zak met klep. De lengte van de pijjekker is zodanig, dat de onderkant 26 cm boven het midden van de knie hangt.
 4. De parka is van katoen/polyester in de kleur donkerblauw. De parka is voorzien twee epauletten, een schuine steekzak met rits, twee rechte zijzakken met klep, een ritssluiting met stormkering, een uitritsbare binnenvoering en een opgedrukt zwart KM logo op het linkervoorpand.

HOOFDSTUK 34 OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN, IN HOOFDZAAK VOOR MILITAIRES VAN HET KORPS MARINIERS

De kledingstukken voor de militairen van het Korps Mariniers, die in dit hoofdstuk niet afzonderlijk zijn genoemd, zijn geheel overeenkomstig de gelijknamige kledingstukken, omschreven in hoofdstuk 33.

Artikel 192. De helm

1. De helm is van kurk, overtrokken met donkerblauw tibet of serge.
2. De helm is voorzien van het garnituur, omschreven in artikel 174.

Artikel 193. De pet

1. De pet heeft een ovale bol, vervaardigd van wit katoen. In de bol bevindt zich een verende ring van roestvrij metaal. De opstaande rand, welke om het hoofd sluit, is aan de buitenzijde 55 mm hoog en is aan die zijde voorzien van een strook van donkerblauw laken, breed 20 mm, aangebracht rondom het benedeneinde ervan, waarop - op ongeveer 6 mm van dat benedeneinde - is aangebracht een bies, eveneens van donkerblauw laken. Rondom het bovineinde en benedeneinde van de opstaande rand bevindt zich een rode bies. De klare breedte van de opstaande rand is 45 mm, ten behoeve van de bevestiging van de band, genoemd in artikel 175. De pet heeft een rond gebogen naar beneden hellende klep van zwart verlakt leder of fiber, de rand omboord met zwart verlakt leder of plastic. De onderkant van de klep is gevoerd met groen leder of plastic. Aan de buitenzijde van de pet is - rustende op de klep - een stormband aangebracht van zwart verlakt leder of plastic, breed 12 mm.

2. De pet is voorzien van het garnituur en het embleem, omschreven in artikel 175.

Artikel 194. De baret

- a. De baret is van donkerblauwe wollen stof. Zij is langs de onderkant omboord met een zwart lederen band. Door het lederen boordsel is een zwarte veter aangebracht, waarvan de uiteinden aan de achterzijde aan elkaar zijn geknoopt met een kleine dubbele strik.
- b. De baret is voorzien van het embleem, omschreven in artikel 177.

Artikel 195. De gala-uniformjas

1. De gala-uniformjas is van donkerblauw laken. De jas heeft een staande kraag van ponceaurood laken, hoog 5 à 6,5 cm. Aan de binnenzijde van de kraag wordt een wit enkel boord bevestigd, dat ten hoogste 2 mm boven de rand van de kraag uitsteekt. De jas is van voren voorzien van een rij van negen grote mariniersknopen. Aan de achterzijde heeft de jas twee achterschootzakken met een tweepuntige zakklep, waarop drie grote mariniersknopen zijn geplaatst, een op de taille, een in het midden en een aan het ondereinde van elke klep. De voor- en achterpanden en de zakkleppen zijn gebiesd met ponceaurood laken. De lengte van de jas is zodanig, dat de onderkant 26 cm boven het midden van de knie hangt.
2. Voor schepelingen, met uitzondering van de adjudantenonderofficier, is op elke mouw een omslag aangebracht, hoog 10 cm, en gebiesd met ponceaurood laken. Op een afstand van 1 cm vóór de buitennaad van elke mouw zijn twee kleine mariniersknopen aangebracht, voor de officieren en de adjudantenonderofficier liggende boven en onder het (bovenste) galon van de rangonderscheidingsteken, voor de schepelingen, met uitzondering van de adjudantenonderofficier, liggende boven en onder de ponceaurode bies van de mouwomslag.

Artikel 196. De gesloten uniformjas

De gesloten uniformjas is van donkerblauw laken. De jas heeft een staande kraag, hoog 5 à 6,5 cm. Aan de binnenzijde van de kraag wordt een wit enkel boord bevestigd, dat ten hoogste 2 mm boven de rand van de kraag uitsteekt. De jas is van voren voorzien van een rij van negen grote mariniersknopen. Aan de achterzijde heeft de jas twee achterschootzakken met een tweepuntige zakklep, waarop drie grote mariniersknopen zijn geplaatst, een op de taille, een in het midden en een aan het ondereinde van elke klep. De lengte van de jas is zodanig, dat de onderkant 26 cm boven het midden van de knie hangt.

Artikel 197. Avondbaadjes en avondvest

1. Het blauwe avondbaadje is van donkerblauw laken. Het baadje heeft een opgeslagen kraag en revers. In de linkerrevers is bovenaan een knoopsgat aangebracht. Het baadje is aan de onderkant zodanig uitgesneden, dat het op de zijden reikt tot op de heupen en dat het aan de rug enigszins puntig toeloopt. Aan weerszijden op de voorpanden is een rij van vier grote mariniersknopen aangebracht, met een onderlinge afstand van ongeveer 25 mm, de onderste knoop ongeveer 10 mm van de onderkant van het voorpand.
2. Het witte avondbaadje is van wit drill en komt in model geheel overeen met het blauwe avondbaadje, met dien verstande, dat het is voorzien van een chalekraag.
3. Het avondvest is van donkerblauw laken of wit piqué. Het is lang en ovaal uitgesneden met chalekraag en van voren voorzien van een rij van vier kleine mariniersknopen. Aan de voorzijde is aan weerszijden een horizontale zak ingezet.

Artikel 198. De open uniformjas

De open uniformjas is van donkerblauwe kamgaren serge. De jas is voorzien van een omgeslagen kraag met aflopende revers en heeft een gesloten rechte rug met een split. De jas heeft borst- en zijzakken met kleppen in accoladevorm, die met mariniersknopen worden gesloten. De jas wordt

gesloten met een rij van vier mariniersknopen. Op de schouders zijn schouderlappen aangebracht. De mouwen zijn zonder manchetten.

Artikel 199. De witte jas

De witte jas is overeenkomstig de witte jas, omschreven in artikel 185, doch van voren voorzien van een rij van zeven grote mariniersknopen.

Artikel 200. Kaki hemd met korte of met lange mouwen en het camouflagehemd

1. Het kaki hemd met korte of met lange mouwen is van kaki katoenen stof. Het hemd heeft een vaste dubbele boord. Het is van voren voorzien van een rij van zes kaki knopen en twee opgenaaide borstzakken met buitenwaartse stolpplooi en klep. Op beide schouders is een schouderlap aangebracht, aan de armzijde bevestigd in de armsgatnaad, aan de halszijde vastgezet met een kaki knoop.
2. Het camouflagehemd met lange mouwen is van katoen of mengsel katoen met vaste boord en twee opgestikte borstzakken en twee opgestikte heupzakken met klep.

Artikel 201. Broeken

1. De blauwe broek met rode bies is overeenkomstig de blauwe broek omschreven in artikel 188, eerste lid, doch langs de buitennaad van beide pijpen voorzien van een bies van ponceaurood laken, breed 20 mm, en voor de vlagofficieren van twee zodanige biezen, aangebracht met 1 cm tussenruimte.
2. De blauwe broek met rode bies en galons is overeenkomstig de blauwe broek met rode bies, doch langs de buitenrand van beide pijpen voorzien van een bies van ponceaurood laken, breed 5 mm, aan weerszijden daarvan, direct tegen de bies een goud galon, breed 20 mm, geweven van zigzag motief.
3. De kaki lange broek is overeenkomstig de witte lange broek, omschreven in artikel 188, derde lid, doch van kaki katoen.
4. De groene broek is van groen kamgaren mêlee en van boven recht gesneden en voorzien van riemlussen. Aan weerszijden van de broek en aan de rechterachterzijde is een zak ingezet, de laatste voorzien van een klep. De wijdte van de pijpen bij de voet varieert - bij olopemde maten - van 48 tot 52 cm.
5. De camouflagebroek is van katoen of mengsel katoen en is uitgevoerd met doorlopende band met riemlussen en twee verstelbare vernauwbandjes. De broek is voorzien van twee schuine steekzakken, twee achterzakken met klep en twee opgestikte dijbeenzakken met klep.

Artikel 202. Koppel en sabel

1. De koppel voor officieren en adjudantenonderofficier bestaat uit een ceintuur met een korte en een lange afhangende draagriem, lang onderscheidenlijk 35 cm en 1 m. De ceintuur is van singelband, aan het ene einde voorzien van een lederen riempje met gesp, aan het andere einde van een lederen riempje met gaatjes. De draagriemen zijn van zwart verlakt leder, breed 2 cm. Aan elke draagriem is een vergulde gesp en haak met veersluiting bevestigd. Boven aan de korte draagriem is een vergulde haak met ketting aangebracht.
2. De sabel voor officieren en adjudantenonderofficier bestaat uit een enigszins gebogen ongedamasceerde stalen kling met ronde rug, aan het einde puntig toelopende; een gevest van tombak, gedekt door een knop van hetzelfde metaal; een greep van zwart gepolijst hoorn, voorzien van dertien horizontale groeven, waarin een dun gevlochten wit metalen koord. De schede is van Berlijns zilver of ander wit metaal, voorzien van een bovenband met draagring en een middenband met draagring van hetzelfde metaal, voorts aan de onderzijde van een stalen sleepplaat. De sabel is voorzien van de sabelkwasten, omschreven in artikel 173.
3. In afwijking van het tweede lid is de sabel, welke behoort tot het galatenu van een vlagofficier, voorzien van een gevest van bewerkt koper met ingelegd ivoren of imitatie-ivoren greep,

vastgehouden door middel van twee sterren van koper. De greep is aan de bovenzijde omgebogen en voorzien van een oog, ter bevestiging van de sabelkwast. Beide banden en de sleepplaat van de bijbehorende schede zijn van bewerkt koper.

4. De schede wordt met de twee draagringen op de boven- en middenband bevestigd aan de korte onderscheidenlijk lange draagriem van de koppel. Bij getrokken sabel wordt de schede met de bovenste draagring aan de haak van de ketting van de koppel gehangen. Wanneer de pijjekker wordt gedragen, worden bij opgetrokken sabel het gevest en de sabelkwast door het sabelsplit buiten de pijjekker gedragen; de zakklep wordt dan in de zak gestoken; de schede bevindt zich onder de pijjekker.

Artikel 203. Het fluitkoord

Het fluitkoord voor officieren en onderofficieren bestaat uit een dubbel gladgeweven koord van kaki garen.

Artikel 204. Overkleding

1. De pijjekker voor officieren, onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, is overeenkomstig de pijjekker, omschreven in artikel 190, tweede lid.
2. De mantel voor militairen, behorende tot de Marinierskapel en tamboers en pijpers van het Korps Mariniers is van donkerblauwe stof. De mantel heeft het model van een cape en is voorzien van een omgeslagen kraag. De mantel is van voren voorzien van een rij van vijf platte met zwarte stof overtrokken knopen met verdekte sluiting. De mantel is gevoerd met zwarte stof. De lengte van de mantel is zodanig, dat de onderkant juist over de knie valt.
3. De parka is van katoen/polyester in de kleur donkerblauw of olijfgroen, zoals omschreven in art 190. De groene parka heeft een opgedrukt zwart logo van het korps mariniers op het linkervoorpand.

HOOFDSTUK 35 OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN VOOR VROUWELIJKE MILITAIRES

De kledingstukken voor de vrouwelijke militairen, die in dit hoofdstuk niet afzonderlijk zijn genoemd, zijn overeenkomstig de gelijknamige kledingstukken, omschreven in hoofdstuk 32.

Artikel 205. De hoed

1. De hoed voor de officieren, onderofficieren en manschappen die zes jaar werkelijke dienst hebben volbracht, is van zwart vilt, aan de bovenzijde voorzien van een ovaalvormige plooi, de bol gedekt door een hoedkapje van wit katoen. De hoed heeft een brede rand, die aan de rechter- en aan de linkerzijde omhoog is geslagen tegen de bol van de hoed. De rand is omboord met zwarte zijde. Aan de binnenzijde van de hoed is een zwarte stormband aangebracht.
2. De hoed is voorzien van het garnituur, omschreven in artikel 178.

Artikel 206. De korte jas

De korte jas is van donkerblauwe kamgaren serge. De jas heeft een omgeslagen kraag en revers, en is van voren voorzien van een rij van drie koperen ankerknopen. De voorpanden hebben een deelnaad die loopt van armsgat tot onderkant. In de deelnaad is een figuurnaad van circa drie cm onder de armsgatlijn geplaatst. De jas heeft twee ingezette gepaspelde zijzakken.

Artikel 207. De witte jas

De witte jas is van wit katoen. De jas heeft een liggende kraag en revers en is van voren voorzien van een rij van vier koperen ankerknopen. Op beide schouders is een schouderlapje aangebracht. Aan de buitenzijde ter hoogte van elke heup bevindt zich een horizontaal ingezette gepaspelde zak.

Artikel 208. Blouses

De witte blouse met korte of lange mouwen is van een katoenen of andere soepele stof. De blouse heeft een vaste boord en is van voren voorzien van kleine witte knopen. Op beide schouders is een schouderlap aangebracht.

Artikel 209. Rokken en broeken

1. De blauwe rok is van donkerblauwe kamgaren serge. De rok is geheel glad, iets gerend en heeft een opgezette tailleband. De rok heeft middenvoor en middenachter een platte stolpplooi. De rok wordt gesloten met een ritssluiting in de middenachternaad.
2. De witte rok is van wit katoen. De rok bestaat uit drie banen en is enigszins gerend en wordt middenachter gesloten met een verdeckte treksluiting. De rok is voorzien van een opgezette band met sluitlip en riemlussen.
3. De blauwe broek is van donkerblauwe kamgaren serge. In ieder voorbeen van de broek is een dubbele bandplooï geplaatst en ieder voorbeen is voorzien van twee schuin aangebrachte zijzakken. De broek wordt middenvoor gesloten met een verdeckte treksluiting.

Artikel 210. Overkleding

1. De pijjekker voor vrouwelijke militairen is overeenkomstig de pijjekker, omschreven in artikel 190, tweede lid, met dien verstande, dat de lengte van de jas zodanig is, dat de onderkant ruim over de knie valt.

HOOFDSTUK 36 OMSCHRIJVING VAN KLEDINGSTUKKEN VOOR ADELBORSTEN

De kledingstukken voor de adelborsten, die in dit hoofdstuk niet afzonderlijk zijn genoemd, zijn geheel overeenkomstig de gelijknamige kledingstukken, omschreven in de hoofdstukken 32, 33 en 34.

Artikel 211. Het blauwe baadje met rode kraag

Het blauwe baadje met rode kraag is van donkerblauw laken. Het baadje heeft een staande kraag en revers. Het is aan de onderkant zodanig uitgesneden, dat het op de zijden reikt tot op ongeveer 8 cm onder de taillelijn en het aan de rug enigszins puntig toeloopt. Van voren zijn twee rijen van zeven kleine verguld koperen ankerknopen geplaatst, zodanig, dat bij gesloten baadje, horizontaal gemeten, de bovenste knopen 10 cm en de onderste 7 cm uit elkaar staan. De kraag, hoog 5 à 6 cm, is van ponceaurood laken. Beide revers, waarin bovenaan een knoopsgat is aangebracht, zijn op de voorzijde van het baadje geknoopt met twee kleine verguld koperen ankerknopen. Op elke mouw is een omslag aangebracht, hoog 8 cm. Op een afstand van 1 cm voor de buitennaad van elke mouw zijn twee kleine verguld koperen ankerknopen bevestigd, de onderste knoop halverwege de omslag en de tweede knoop 8 cm daarboven.

Artikel 212. Koppel en ponjaard

1. De koppel bestaat uit een ceintuur van zwart leder, om het middel sluitende met een metalen gesp. De ceintuur is verstelbaar met een metalen schuifgesp. Aan de onderkant van de ceintuur bevinden zich twee metalen ringen ter bevestiging van de ponjaardketting. De ponjaardketting

- bestaat uit twee delen; het lange deel wordt bevestigd aan de achterste ring van de ceintuur, het korte deel aan de voorste ring. De andere uiteinden van de ketting zijn voorzien van veersluitingen, ter aanhaking van de ponjaard. Bij de voorste ring van de ceintuur is een metalen haak aangebracht. De metalen delen van de koppel, evenals de ketting, zijn van tombak of verguld metaal, overeenkomende met de kleur van de vergulde delen van de ponjaard en schede.
2. De ponjaard bestaat uit een lemmet van verhard staal, geëts met figuren, voorstellende attributen der Koninklijke Marine, en met een handgreep van wit ivoor of been, aan de bovenzijde voorzien van een verguld metalen knop. Tussen het lemmet en de handgreep is een stootplaat van verguld metaal aangebracht, waarop aan beide zijden, loodrecht op het scherp, een korte vergulde arm met knop is bevestigd. De ponjaardschede is van verguld metaal, voorzien van figuren in reliëf. Aan een zijde bevinden zich twee ogen met een ring, ter bevestiging van de ponjaardketting.

BIJLAGE 1 VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE HET DRAGEN VAN BURGERKLEDING

(Zie artikel 9)

1.1 Betekenis van uitdrukkingen. Toepasselijkheid

- 1.1.1 Deze voorschriften verstaan onder in dienst: een voor de militair vastgestelde periode gedurende welke hij de hem opgedragen werkzaamheden en diensten moet verrichten.
- 1.1.2 Deze voorschriften zijn niet van toepassing op de militair die is gedetacheerd bij een buitenlandse krijgsmacht, zolang hij in het buitenland verblijft. Gedurende die tijd zal die militair met betrekking tot het dragen van burgerkleding zich gedragen naar de voorschriften welke terzake gelden voor de betrokken krijgsmacht.

1.2 Vergunning tot het in dienst dragen van burgerkleding

- 1.2.1 Het is aan de militair toegestaan in dienst burgerkleding te dragen in de gevallen en onder de voorwaarden, opgenomen onder 1.8. Op de dag waarop de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin wordt gevierd, gaat de vergunning tot het dragen van burgerkleding, welke aan die voorschriften kan worden ontleend, in plaats van een grote parade wordt gehouden, pas in na afloop van die parade.
- 1.2.2 Voorts kan aan de militair, wanneer hij overigens in uniform moet zijn gekleed, worden toegestaan motorkleding te dragen in de gevallen en onder de voorwaarden, genoemd onder 1.9.
- 1.2.3 Het zichtbaar dragen van uniformkleding in combinatie met burgerkleding is verboden.
- 1.2.4 Het is aan de militair die in ongunstige weersomstandigheden gebruik maakt van een fiets, een bromfiets of een motorfiets toegestaan bij de uniform burgerregenkleding in de kleurstelling van de uniform te dragen.

1.3 In welke gevallen bij voorkeur burgerkleding wordt gedragen

- 1.3.1 De militair die is aangewezen voor het houden van controle op of het verrichten van keuringen bij de uitvoering van gerubriceerde werkopdrachten in particuliere bedrijven, zal die bedrijven bij voorkeur bezoeken in burgerkleding.
- 1.3.2 Onder de bedrijven, bedoeld in punt 1.3.1, zijn niet begrepen:
 - a) bedrijven die uitsluitend bestemd zijn tot het vervaardigen van oorlogsmaterieel;
 - b) bedrijven waar de aanwezigheid van gerubriceerde werkopdrachten - op grond van de instelling van beveiligde gedeelten van gebouwen of terreinen dan wel door de aanwezigheid van objecten in aanbouw of herstelling - als bekend kan worden verondersteld.

1.4 Verplichting tot het in dienst dragen van burgerkleding

- 1.4.1 Militairen, werkzaam bij de militaire inlichtingendienst, kunnen worden verplicht tijdens de uitoefening van hun dienst burgerkleding te dragen.

1.5 Het aan boord hebben van burgerkleding

- 1.5.1 Commandanten van andere schepen dan wacht- en logementschepen kunnen, indien de beschikbare bergruimte aan boord hiertoe noopt, ten aanzien van de militairen die ingevolge deze voorschriften in dienst burgerkleding mogen dragen, bepalen dat het aan boord hebben van die kleding niet of slechts voor een deel van hen is toegestaan.

1.6 Verbod tot het dragen van burgerkleding

- 1.6.1 In zee is het dragen van burgerkleding niet toegestaan.

1.7 Bevoegdheid het in dienst dragen van burgerkleding te beperken of te verbieden

- 1.7.1 De commandant is bevoegd om, indien hij zulks in verband met algemene oefeningen of bijzondere omstandigheden gewenst acht, te bepalen dat geen burgerkleding mag worden gedragen. Hij is voorts bevoegd de vergunning tot het in dienst dragen van burgerkleding door een militair voor bepaalde of onbepaalde tijd in te trekken, indien deze van die vergunning misbruik maakt of het dragen van burgerkleding nalatigheid in de zorg voor zijn uniformkleding ten gevolge heeft.
- 1.7.2 De betrokken regionale bevelhebber of, wat een uit Nederland vertrekkende militair van het korps mariniers betreft, de commandant van dat korps, is bevoegd het dragen van burgerkleding door een militair gedurende de reis ter opvolging van zijn plaatsing buiten Nederland en gedurende de thuisreis te beperken of te verbieden, indien bijzondere omstandigheden dat naar zijn oordeel noodzakelijk maken.
- 1.7.3 Met betrekking tot het dragen van burgerkleding tijdens de werkzaamheden bij het Ministerie van Defensie of de Admiraliteit geldt, dat de directeuren van de directies en de hoofden van de afdelingen bevoegd zijn, afhankelijk van de omstandigheden, gevallen aan te wijzen, waarin tijdens die werkzaamheden geen burgerkleding mag worden gedragen.

1.8 Gevallen waarin en voorwaarden waaronder in dienst burgerkleding mag worden gedragen

- 1.8.1 De militair mag, voorzover de voorschriften, opgenomen onder 1.6 en 1.7, niet van toepassing zijn, in dienst burgerkleding dragen:
- a) gedurende de reis ter opvolging van zijn plaatsing buiten Nederland en gedurende de thuisreis, mits de reis niet wordt gemaakt met een oorlogsschip;
 - b) bij verblijf in het buitenland anders dan bij verblijf aldaar met een oorlogsschip;

- c) bij verblijf in het buitenland met een oorlogsschip, doch alleen gedurende het vervullen van bepaalde dienstverrichtingen aan de wal en met toestemming van de commandant;
- d) gedurende zijn werkzaamheden bij een particulier bedrijf;
- e) bij bezoeken aan een militair hospitaal.

1.8.2 Voorts mag de militair in dienst burgerkleding dragen:

- a) gedurende de maaltijden, mits met toestemming van de functionaris die de tafel presideert;
- b) gedurende zijn werkzaamheden bij inrichtingen of diensten waarvoor de bevelhebber dat afzonderlijk heeft bepaald.

1.8.3 Een vrouwelijke militair mag in dienst in geval van zwangerschap burgerkleding dragen.

1.9 Motorkleding

1.9.1 De militair die in uniform gekleed een motorfiets of een bromfiets bestuurt of daarop meerijdt, is verplicht in plaats van het voorgeschreven hoofddekseel een valhelm te dragen.

1.9.2 Voorts is het de militair toegestaan motorkleding te dragen voor het per motorfiets gaan naar de plaats waar hij zijn dienst moet verrichten en terug, mits die motorkleding zodanig wordt gedragen en onderhouden dat door die kleding het aanzien van de militair niet wordt geschaad.

1.10 Fietshelm

1.10.1 De militair die in uniform gekleed een (sport)fiets bestuurt, mag in plaats van het voorgeschreven hoofddekseel een fietshelm dragen.

BIJLAGE 2 VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE HET DRAGEN VAN RIDDERORDEN, ERETEKENEN EN MEDAILLES DOOR MILITAIREN DER ZEEMACHT

1. Voorschrift dragen onderscheidingen zeemacht

Bij koninklijk besluit van 6 september 1957, nr. 37, zoals dat is gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 19 december 1960, nr. 42, en van 30 november 1962, nr. 16, is met betrekking tot het dragen van ridderorden, eretekenen en medailles door militairen der zeemacht het volgende bepaald.

1.1 Voorafgaande bepalingen

1.1.1 Betekenis van enige uitdrukkingen

1.1.1.1 Dit voorschrift verstaat onder:

- a. minister: de minister van defensie;
- b. militair: een militair der zeemacht;
- c. onderscheiding: een ridderorde, ereteken, medaille of erepenning.

1.1.1.2 Dit voorschrift begrijpt onder militair mede: een vlootgeestelijke.

1.1.1.3 Dit voorschrift begrijpt onder uniform niet: de overkleding.

1.1.2 Toepasselijkheid

Voor zover de bepalingen, opgenomen in dit voorschrift, afwijken van statuten of reglementen, geldende voor bepaalde onderscheidingen, zijn zij op die onderscheidingen niet van toepassing.

1.2 Bepalingen van algemene aard

1.2.1 Bevoegdheid tot het dragen van onderscheidingen

1.2.1.1 Een militair, die bevoegd is een of meer onderscheidingen te dragen, draagt die onderscheidingen op zijn uniform naar de regelen, welke hierna zijn gegeven, en bij de tenues en gelegenheden, aan te wijzen door Onze minister¹⁸, en voorts - voor zover niet in strijd met de ter zake geldende voorschriften of gegeven bevelen - in de gevallen, waarin dat naar zijn oordeel passend is.

1.2.1.2 De bevoegdheid tot het dragen van het teken van een buitenlandse ridderorde bestaat slechts, indien Wij aan de militair vergunning hebben verleend de betrokken ridderorde aan te nemen en het teken ervan te dragen op de uniform.

1.2.1.3 De bevoegdheid tot het dragen van een ereteken of medaille, ingesteld vanwege de Verenigde naties, van een buitenlands ereteken of van een buitenlandse medaille bestaat slechts, indien Wij aan de militair vergunning hebben verleend dat ereteken of die medaille te dragen op de uniform.¹⁹

¹⁸ Zie in deze bijlage, onder 1.6

¹⁹ Voor de gevallen, waarin een algemene vergunning is verleend: zie in deze bijlage 1.4.3

1.2.1.4 Een verzoek tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in het tweede of het derde lid, moet vergezeld gaan van een gewaarmerkt afschrift van het besluit, waarbij de onderscheiding is verleend.

1.2.2 Omfloersen in tijd van rouw

Gedurende de tijd van rouw wegens het overlijden van een lid van Ons Huis moeten de onderscheidingen van model formaat, welke door Ons zijn verleend, bij het dragen zijn gehuld in zwart krip.

1.2.3 Inlevering in geval van overlijden

Een militair, aan wie een ridderorde is verleend, is gehouden maatregelen te nemen, opdat na zijn overlijden het hem niet in eigendom toebehorende ordeteken onverwijd wordt gezonden aan de kanselier der Nederlandse orden of, indien hij een buitenlandse ridderorde bezit, waarvan het ordeteken hem niet in eigendom toebehoort, aan het ministerie van buitenlandse zaken met het verzoek het ordeteken door te zenden aan de betrokken buitenlandse vertegenwoordiger.

1.3 *Plaats waar en wijze waarop onderscheidingen worden gedragen*

1.3.1 Grootkruis

1.3.1.1 Een militair, aan wie het grootkruis ener orde is verleend, draagt het ordeteken daarvan op het uniform aan het lint, dat als sjerp wordt gedragen over de rechterschouder naar de linkerheup. Het lint ligt daarbij onder de nestel en onder de epauletten of schoudertrussen, schouderkwasten, koppel of sjerp. Bij de avondkleding wordt, indien daarbij een grootkruis van model formaat wordt gedragen, het lint echter onder het baadje gedragen, en wel over het vest bij aanwezigheid van vorstelijke personen of buitenlandse staatshoofden, en onder het vest in andere gevallen.

1.3.1.2 Een militair als bedoeld in het eerste lid draagt op de uniform de ster van het grootkruis op de linkerborst onder de plaats, aangegeven in artikel 9 voor de overige onderscheidingen van model formaat.

1.3.1.3 Indien de militair meer dan een grootkruis bezit, draagt hij slechts een daarvan aan het lint. Mitsdien moet hij bij elke gelegenheid zelf beoordelen, welk grootkruis hij op die wijze zal dragen. Hij zal daarbij rekening houden met de verplichting zoveel mogelijk eer te bewijzen aan de gastheer of de voornaamste eregast dan wel aan de hoogste der aanwezige vorstelijke personen of buitenlandse autoriteiten. De sterren, behorende bij de grootkruisen, draagt hij, afhankelijk van het aantal, hetzij onder elkaar, hetzij in de vorm van een driehoek met de punt naar boven, hetzij in de vorm van een ruit.

1.3.1.4 Op het uniform worden, ongeacht het aantal onderscheidingen, dat een militair bezit, niet meer dan vier van de eventueel bijbehorende sterren of plaques gedragen.

1.3.1.5 Bij het bezit van meer dan vier grootkruisen moet de militair, hierbij lettende op de aard van de betrokken gelegenheid, zelf beoordelen welke sterren hij zal dragen. Mocht de verplichting, bedoeld in het derde lid, hem noodzaken het grootkruis van een buitenlandse orde aan het lint te dragen, dan zal hij echter, indien hij ook een Nederlands grootkruis bezit, in elk geval de ster daarvan dragen.

1.3.2 Grootofficier

1.3.2.1 Een militair, die grootofficier in een orde is, draagt het ordeteken daarvan aan een lint om de hals. Bij een uniform met open kraag wordt het zodanig gedragen, dat het lint ligt hetzij gezamenlijk met de das tussen de omgeslagen boord, hetzij onder de das tegen de staande

boord. Het ordeteken zelf hangt, wanneer een omgeslagen boord wordt gedragen, met het lint boven de das, even onder de dasknoop en, wanneer een staande boord wordt gedragen, onder tegen de dasknoop aan. Bij een uniform met gesloten kraag ligt het lint onder de jas - het ordeteken hangende uit de sluiting van de kraag ter hoogte van de bovenste knoop - en wel zodanig, dat het lint nog juist zichtbaar is.

- 1.3.2.2 Een militair als bedoeld in het eerste lid draagt de ster, behorende bij het ordeteken, op het uniform op overeenkomstige wijze als die van een grootkruis. Wanneer zij gezamenlijk worden gedragen, gaan de sterren van grootkruisen in rangorde vóór die van de grootofficier, met dien verstande, dat de ster van grootofficier in een Nederlandse orde de voorrang heeft boven die van een buitenlands grootkruis.
- 1.3.2.3 Een militair, die in meer dan een orde grootofficier is, draagt aan het lint om de hals het teken van de orde, welke - afhankelijk van de aard van de betrokken gelegenheid - daarvoor het meest in aanmerking komt. Behoudens hetgeen is bepaald in het vierde lid en met inachtneming van artikel 6, vierde lid, draagt hij in dat geval van de andere orden alleen de sterren; bij een uniform met gesloten kraag bovendien ten hoogste twee van de andere ordetekens en wel - naar rangorde - onder elkaar op de wijze, aangegeven in het eerste lid, doch aan een kort lint, dat aan de binnenzijde van de jas nabij de sluiting is vastgemaakt.
- 1.3.2.4 Bij het dragen van buitenlandse grootkruisen of grootofficierkruisen moet, indien de militair ook grootofficier in een Nederlandse orde is, daarvan in elk geval of tevens het ordeteken aan het lint om de hals en de ster, of de ster alleen worden gedragen.

1.3.3 Commandeur

- 1.3.3.1 Een militair, die commandeur in een orde is, draagt het ordeteken daarvan aan een lint om de hals op de plaats en op de wijze, aangegeven in artikel 7, eerste lid.
- 1.3.3.2 Ten aanzien van het bezit van meer dan een commandeurskruis is artikel 7, derde lid, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat:
 - a. bij het dragen van een buitenlands ordeteken door een militair, die ook commandeur is in een Nederlandse orde, bij de uniform met open kraag tevens het kruis van de laatstbedoelde orde aan het lint om de hals wordt gedragen;
 - b. bij de avondkleding, waarbij grootkruisen, grootofficierkruisen en commandeurskruisen van model formaat worden gedragen, de commandeurskruisen, welke niet aan het lint om de hals worden gedragen, op het baadje worden gedragen in klein formaat, op de wijze, aangegeven in artikel 10.
- 1.3.3.3 Indien bij een commandeurskruis een ordeteken behoort, dat als plaque op de borst moet worden gedragen, is daarop van toepassing hetgeen in de artikelen 6 en 7 is bepaald voor het dragen van de sterren van grootkruisen en grootofficieren.

1.3.4 Overige onderscheidingen van model formaat

- 1.3.4.1 Een onderscheiding van model formaat, met uitzondering van die, bedoeld in de artikelen 6, 7 en 8, wordt op de uniform gedragen, bevestigd op het lint in opgemaakte vorm, op het midden van de linkerborst - eventueel boven de borstzak of de brevetonderscheidingstekenen - en wel zodanig, dat de bovenzijde van het lint één lijn vormt met de denkbeeldige horizontale lijn, getrokken tussen de linkeroksel en het midden van de borst. De breedte van het enkele lint is 27 mm, die van het lint in opgemaakte vorm 48 mm.
- 1.3.4.2 Indien een militair bevoegd is meer dan een onderscheiding te dragen, moeten deze - eveneens op het lint - zijn bevestigd op een decoratiespeld, welke op de uniform wordt aangebracht op de

plaats, bedoeld in het eerste lid. De decoratiespeld heeft de lengte, welke voor het aantal te dragen onderscheidingen is vereist, doch mag niet langer zijn dan de afstand, gelegen tussen de linkerarmsgatnaad en het midden van de borst.

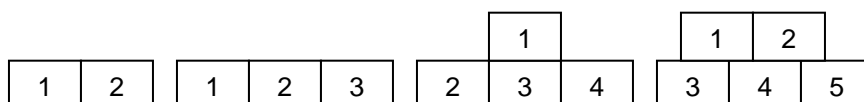
- 1.3.4.3 De onderscheidingen worden op de decoratiespeld bevestigd in de volgorde, aangegeven in de artikelen 12, 13 en 14, en wel zodanig, dat zij elkaar, naarmate de plaatsruimte dit vereist, gedeeltelijk bedekken, dat de onderscheiding, welke het verste van de linkerschouder is geplaatst, geheel zichtbaar is en dat zij ook aan de benedenzijde een horizontale lijn vormen.
- 1.3.4.4 Op het uniform mag slechts één rij onderscheidingen - bevestigd op een decoratiespeld - worden gedragen, ongeacht het aantal, dat de militair bevoegd is te dragen. Indien het aantal te groot is om op één rij te worden gedragen, moet de militair zich tot het dragen van een kleiner aantal beperken. Dat kleinere aantal moet in elk geval de onderscheidingen bevatten, welke door of vanwege Ons zijn verleend, en mag voorts bestaan uit de onderscheidingen, welke voor de militair vervolgens de hoogste waarde vertegenwoordigen.
- 1.3.4.5 Indien een militair bevoegd is op het lint van een onderscheiding meer dan een gesp te dragen, moeten die gespen zijn aangebracht - van beneden naar boven - in de volgorde, waarin zij zijn verkregen.

1.3.5 Onderscheidingen van klein formaat

- 1.3.5.1 Een onderscheiding van klein formaat wordt op de uniform gedragen hangende aan het lint, dat is versmald tot een breedte van ongeveer 15 mm. Voor het grootkruis van en voor grootofficier, commandeur of officier in een orde is het lint voorzien van een rozet, voor het grootkruis geplaatst op een balkje van goudgalon, voor grootofficier op een balkje aan de zijde van de linkerschouder van goudgalon en aan de andere zijde van zilvergalon, en voor commandeur op een balkje van zilvergalon.
- 1.3.5.2 Onderscheidingen van klein formaat worden aangebracht op een uniform met open kraag in of ter plaatse van het knoopsgat op de linkerrevers, op een uniform met gesloten kraag op de wijze, aangegeven in artikel 9, eerste lid.
- 1.3.5.3 Indien een officier bevoegd is meer dan een onderscheiding te dragen, worden de onderscheidingen van klein formaat - eveneens hangende aan het lint - bevestigd op een decoratiespeld op de wijze, aangegeven in artikel 9, derde lid.
- 1.3.5.4 Op de onderscheidingen van klein formaat is artikel 9, vierde lid en vijfde lid, van overeenkomstige toepassing.

1.3.6 Linten (batons)

- 1.3.6.1 Het lint van een onderscheiding, in de vorm van een baton, wordt op de uniform gedragen op het midden van de linkerborst, en wel zodanig, dat de bovenzijde van de baton een lijn vormt met de denkbeeldige horizontale lijn, getrokken tussen de linkeroksel en het midden van de borst.
- 1.3.6.2 Indien een militair bevoegd is meer dan een onderscheiding te dragen, draagt hij de linten ervan op de linkerborst in rijen van ten hoogste drie batons, in welke rijen zij naast elkaar en zonder tussenuimte worden aangebracht, en wel op de wijze, welke hierna als voorbeeld voor twee, drie, vier of vijf linten is aangegeven.

- 1.3.6.3 In afwijking van het tweede lid mogen door een militair, die bevoegd is meer dan negen batons te dragen, bij een uniform met open kraag die batons worden gedragen in rijen van drie tot vijf batons, welke aan de buitenzijde der linkerrevers trapsgewijs naar beneden uitlopen en die aan de schouderzijde een verticale lijn vormen, dan wel, bij een uniform met gesloten kraag, in rijen van meer dan drie batons.
- 1.3.6.4 Elke baton is breed 27 mm en hoog 11 mm, met dien verstande, dat de batons van het ereteken voor belangrijke krijgsverrichtingen, van het oorlogsherinneringskruis en van het ereteken voor orde en vrede, indien op die batons meer dan twee sterren worden gedragen, 37 mm breed zijn.
- 1.3.6.5 De batons moeten een getrouw beeld geven van de onderscheidingen, waarop zij betrekking hebben. Te dien einde moeten zij, behalve van het aantal sterren, dat de militair gerechtigd is te dragen, zijn voorzien van de cijfers of andere tekenen, zoals die voor de verschillende onderscheidingen zijn omschreven in de tweede kolom van de staat, voorkomende in artikel 12. Indien een baton moet zijn voorzien van een verkleind model van de betrokken onderscheiding, van een cijfer of van een ander teken, moet de verticale middellijn daarvan ten minste 5 en ten hoogste 9 mm bedragen.

1.4 Benaming der onderscheidingen en volgorde, waarin zij worden gedragen

1.4.1 Nederlandse onderscheidingen

De Nederlandse onderscheidingen, welke de militairen op hun uniform mogen dragen, zijn vermeld in besluit draagvolgorde onderscheidingen (voor wat betreft Koninklijke of ministeriële onderscheidingen) en in het uitvoerig overzicht draagvolgorde onderscheidingen (voor wat betreft erkende onderscheidingen van Nederlandse particuliere organisaties)²⁰

1.4.2 Onderscheidingen van supranationale organisaties

Onderscheidingen van supranationale organisaties, (welke door de minister van Defensie zijn erkend), mogen door de militair op het uniform worden gedragen, in de volgorde zoals deze is vastgelegd in het uitvoerig overzicht draagvolgorde onderscheidingen.²¹

1.4.3 Buitenlandse onderscheidingen

Officieel erkende buitenlandse (regerings-)onderscheidingen mogen eerst op het militaire uniform worden gedragen, nadat daarvoor middels een daartoe strekkend, aan de Minister van Defensie t.a.v. Hoofd sectie onderscheidingen gericht rekest toestemming is verzocht en verkregen. De minister van Defensie kan deze toestemming verlenen aan militairen van de krijgsmacht.

1.5 Slotbepalingen

1.5.1 Aanhaling van dit voorschrift

- 1.5.1.1 Dit voorschrift kan worden aangehaald als "Voorschrift dragen onderscheidingen zeemacht".

²⁰ Zie handboek onderscheidingen

²¹ Zie handboek onderscheidingen

1.5.2 Inwerkingtreding

1.5.2.1 Dit voorschrift treedt in werking op een tijdstip, te bepalen door Onze minister.

1.6 Voorschriften ter uitvoering van 1.3.1, eerste lid, van het koninklijk besluit van 6 september 1957, nr. 37

Onderscheidingen worden bij de verschillende tenues gedragen in de vorm en in de gevallen, welke achter die tenues zijn genoemd in de onderstaande tabel.

Wanneer bij een tenue het dragen van onderscheidingen slechts in bepaalde gevallen verplicht is gesteld, zal in orders en correspondentie betreffende het dragen van die tenue steeds worden aangegeven, of onderscheidingen worden gedragen en zo ja, in welke vorm.

De voorschriften in tabelvorm luiden als volgt.

Tenue nr.	Benaming	Vorm, waarin onderscheidingen worden gedragen	In welke gevallen onderscheidingen worden gedragen
Europese tenues			
1	Grote tenue	model formaat; van ridderorden ten hoogste vier sterren	in alle gevallen, waarin het tenue wordt gedragen.
2	Blauwe ceremoniële tenue	model formaat, doch van grootkruisen alleen de sterren, behalve in bijzondere gevallen, waarin het dragen van een model ordeteken met lint gewenst is; in totaal ten hoogste vier sterren	in alle gevallen, waarin het tenue wordt gedragen.
3	Kleine ceremoniële tenue	batons	In alle gevallen waarin het tenue wordt gedragen.
4	Blauwe grote avondtenue	grootkruisen, kruisen van grootofficieren en commandeurs van model formaat; in totaal ten hoogste twee sterren; overige onderscheidingen van klein formaat	in alle gevallen, waarin het tenue wordt gedragen, doch bij voorkomende gelegenheden, wanneer dit naar het oordeel van de commandant op grond van de betrokken uitnodiging of om andere bijzondere redenen gewenst is, uitsluitend onderscheidingen van klein formaat.
5	Blauwe kleine avondtenue	klein formaat; van ridderorden geen sterren	in de gevallen, waarin het tenue wordt gedragen, doch bij bepaalde gelegenheden, bijvoorbeeld in besloten kring, naar keuze van de militair.
6	Blauwe daagse tenue	batons	bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt; overigens naar keuze van de militair.
6A	Blauwe daagse tenue met trui	bij dit tenue worden geen onderscheidingen gedragen.	
7	Boordtenue	bij dit tenue worden geen onderscheidingen gedragen.	
8	Kazernetenue	bij dit tenue worden geen onderscheidingen gedragen.	
9	Veldtenue	bij dit tenue worden geen onderscheidingen gedragen.	
10	Zomertenuue	bij dit tenue worden geen onderscheidingen gedragen.	

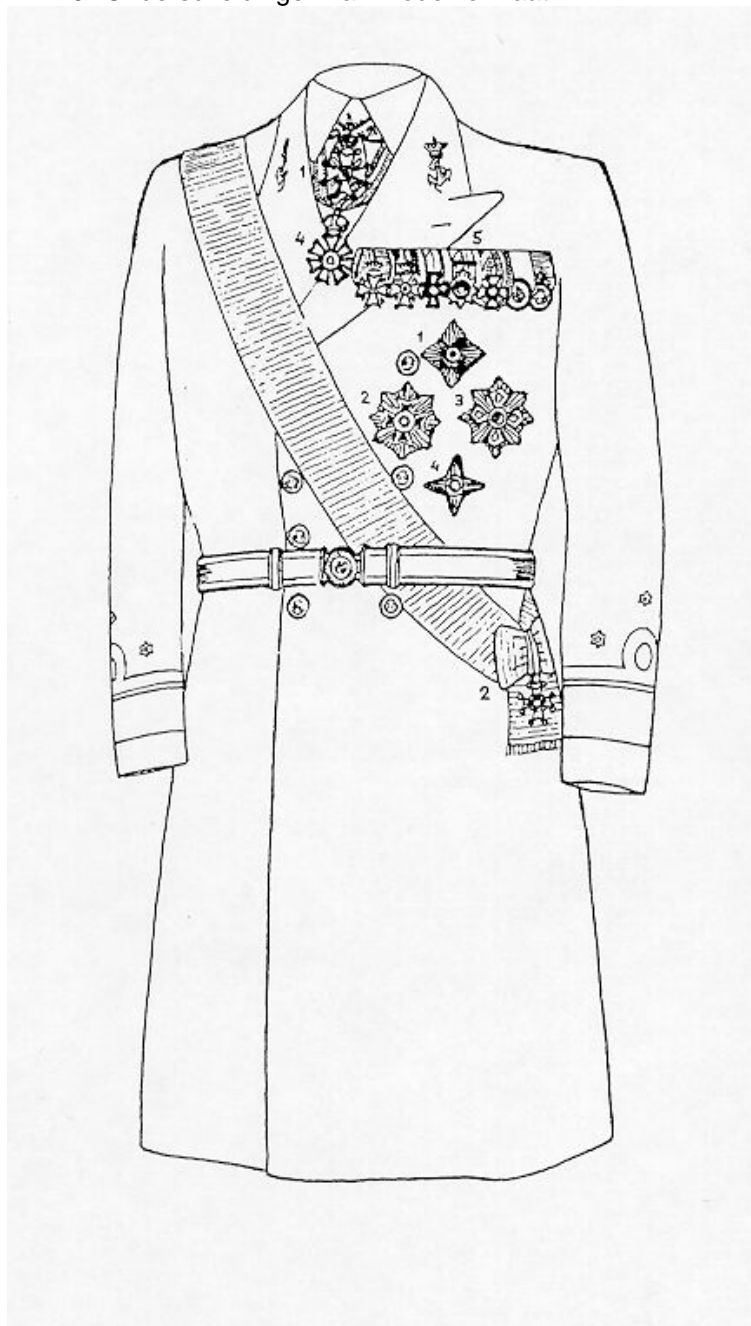
PUBLICATIEDATUM: 17 JUNI 2008

Tenue nr.	Benaming	Vorm, waarin onderscheidingen worden gedragen	In welke gevallen onderscheidingen worden gedragen
Tropentenues			
12	Witte ceremoniële tenue	model formaat, doch van grootkruisen alleen de sterren; in totaal ten hoogste twee sterren	in alle gevallen, waarin het tenue wordt gedragen.
13	Witte geklede tenue	batons	in alle gevallen, waarin dit tenue wordt gedragen.
14	Witte grote avondtenue	grootkruisen, kruisen van rootofficieren en commandeurs van model formaat; in totaal ten hoogste twee sterren; overige onderscheidingen van klein formaat	in alle gevallen, waarin het tenue wordt gedragen, doch bij voorkomende gelegenheden, wanneer dit naar het oordeel van de commandant op grond van de betrokken uitnodiging of om andere bijzondere redenen gewenst is, uitsluitend onderscheidingen van klein formaat.
15	Witte kleine avondtenue	klein formaat; van ridderorden geen sterren	in de gevallen, waarin het tenue wordt gedragen, doch bij bepaalde gelegenheden, bijvoorbeeld in besloten kring, naar keuze van de militair
16	Witte daagse tenue	batons	bij voorkomende gelegenheden, naar keuze van de militair.
16A	Kaki daagse tenue	a. batons b. model formaat onderscheidenlijk batons	a. bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt; overigens naar keuze van de militair; b. door schepelingen, wanneer de tenue wordt gedragen als ceremoniële, onderscheidenlijk geklede tenue, tenzij de commandant bij voorkomende gelegenheden anders bepaalt.
Bijzondere tenue			
20	Galatenue korps mariniers	model formaat; van ridderorden ten hoogste vier sterren	in alle gevallen, waarin de tenue wordt gedragen
21	Concerttenue voor leden van de Marinierskapel	klein formaat; van ridderorden geen sterren	in alle gevallen, waarin het tenue wordt gedragen.

Voorbeelden voor het dragen van onderscheidingen

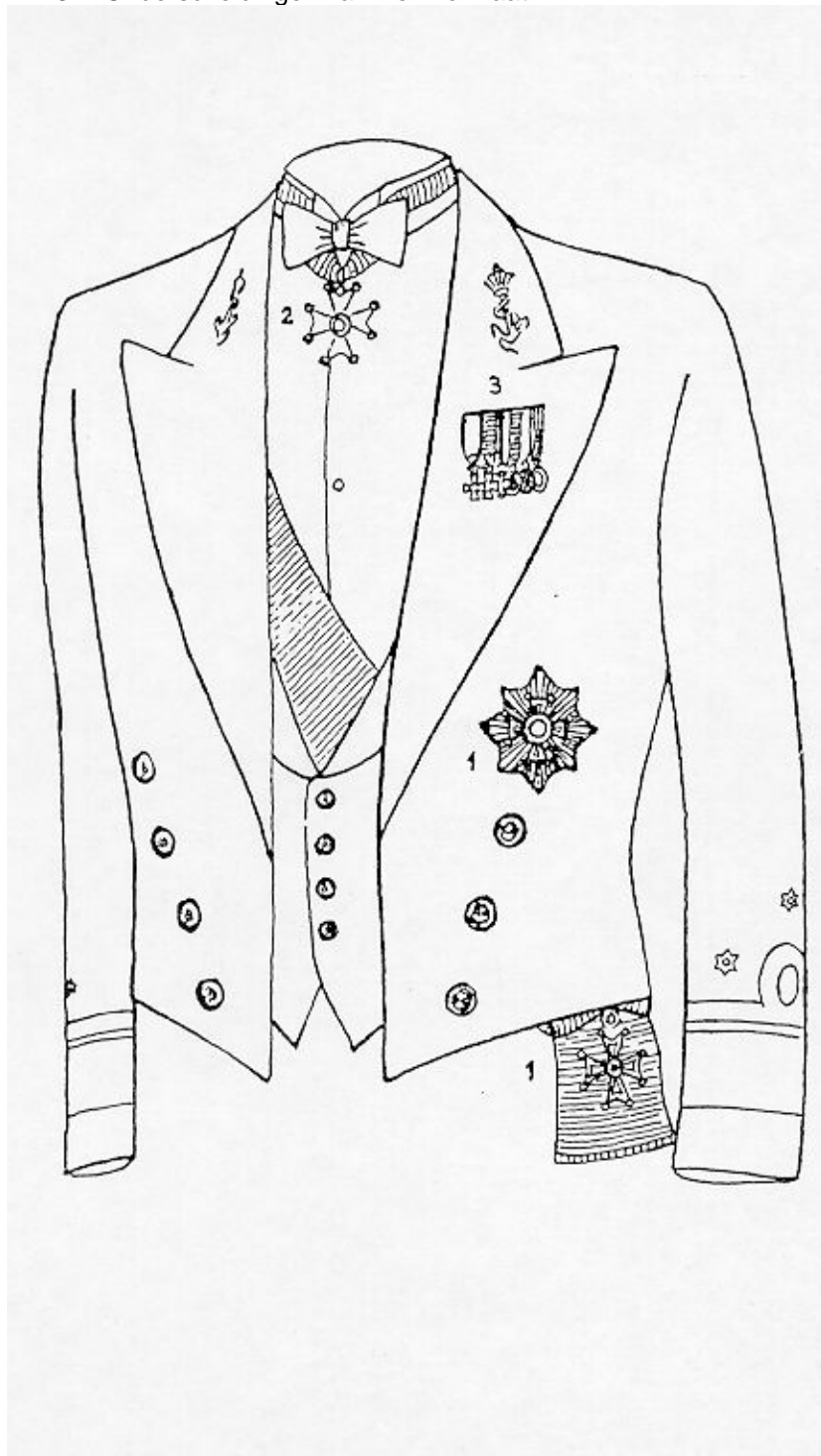
1.6.1.1 Grote tenue (tenue 1)

6. Nederlands grootofficierkruis met ster
7. Buitenlands grootkruis aan het lint met ster
8. Ster van een tweede buitenlands grootkruis
9. Buitenlands grootofficierkruis met ster
10. Onderscheidingen van model formaat

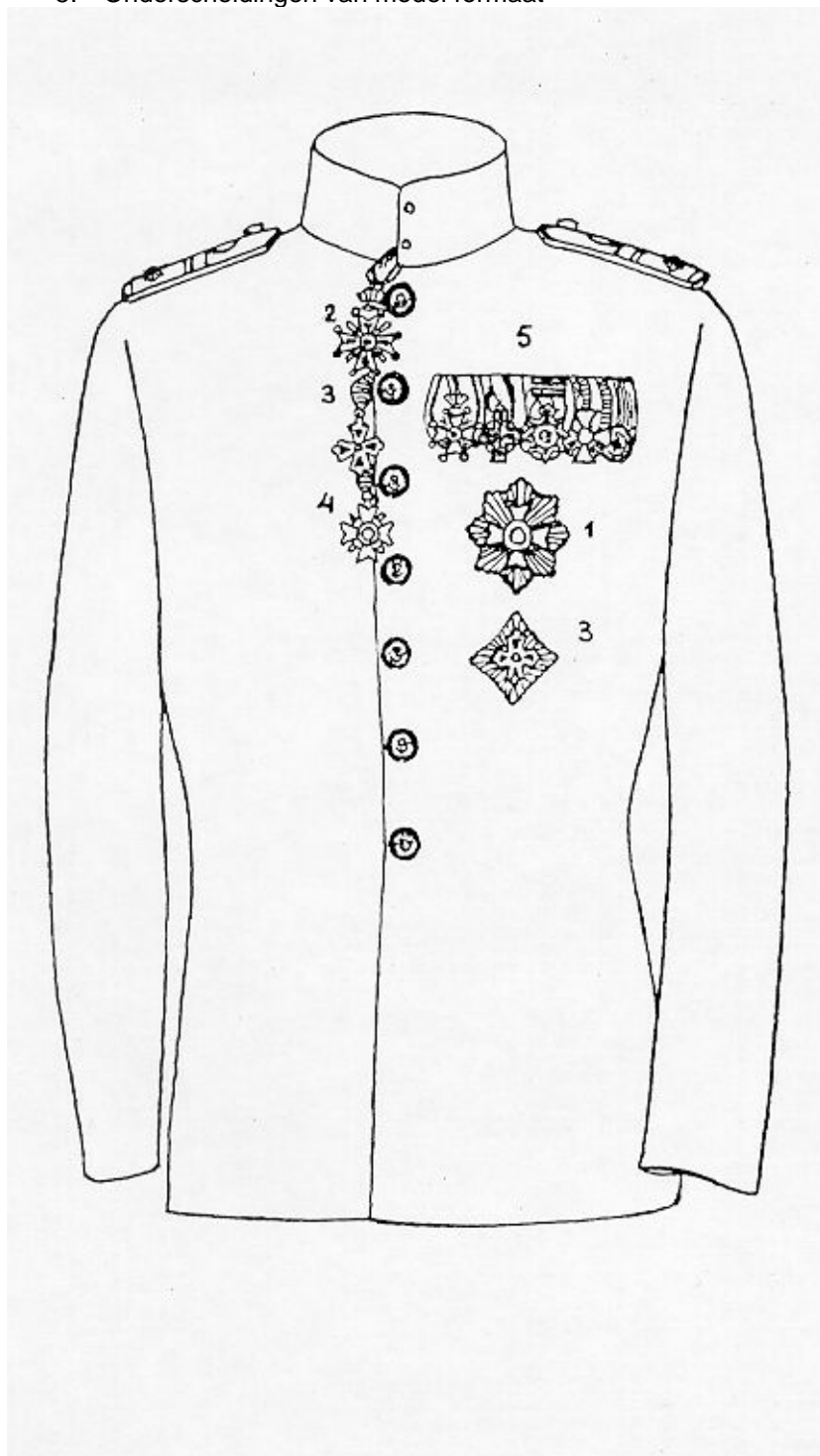
1.6.1.2 Blauwe grote avondtenue (tenue 4)

1. Grootkruis aan het lint met ster (bij aanwezigheid van vorstelijke personen of buitenlandse staatshoofden het lint over het vest)
2. Commandeurskruis
3. Onderscheidingen van klein formaat

1.6.1.3 Witte ceremoniële tenue (tenue 12)

1. Ster van een Nederlands of buitenlands grootkruis
2. Nederlands commandeurskruis
3. Buitenlands grootofficierkruis met ster
4. Buitenlands commandeurskruis
5. Onderscheidingen van model formaat

BIJLAGE 3 VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE HET DRAGEN VAN PERSOONLIJKE UITRUSTINGSARTIKELEN²²

1. MILITAIREN, BEHORENDE TOT HET VLOOTPERSONEEL

1.1. Uitrustingsartikelen voor alle categorieën militairen, behorende tot het vlootpersoneel.

- 1.1.1 Het dragen van uitrustingsartikelen bij wachtdiensten, anders dan terzake van ceremoniële gelegenheden
- 1.1.1.1 Bij wachtdiensten, anders dan terzake van ceremoniële gelegenheden, die worden verricht in het blauwe daagse tenue, worden de volgende uitrustingsartikelen gedragen²³:
- a. door de onderofficier van de wacht: een koppel met patroontas, een pistoolholster en een draagkoord c.q. een koppel met koppelpassant voor wapenstok, alle artikelen geweven, wit, naturel, de metalen delen van wit metaal;
 - b. door de korporaal van de wacht, de korporaal van aflossing en de schildwacht: een koppel met twee patroontassen en een bajonetschede met bajonetdrager, alle artikelen geweven, wit, naturel, de metalen delen van wit metaal;
 - c. door de leerling van de wacht: een koppel en een bajonetschede met bajonetdrager c.q. een koppel met koppelpassant voor wapenstok, alle artikelen geweven, wit, naturel, de metalen delen van wit metaal;
 - d. door de leden van een patrouille, afhankelijk van de omstandigheden, naar het oordeel van de commandant.
 1. een koppel, geweven, wit, naturel, de metalen delen van wit metaal, of
 2. de uitrustingsartikelen, genoemd onder a, dan wel
 3. de uitrustingsartikelen, genoemd onder b.
- 1.1.1.2 De officier van de wacht draagt de koppel, al of niet met de sabel, overeenkomstig hetgeen daaromtrent is bepaald in artikel 93, 94 of 95 van VKM 003. De officier van dienst en de uitkijk dragen geen uitrustingsartikelen.
- 1.1.1.3 In naar het oordeel van de commandant bijzondere omstandigheden worden de militairen, belast met een functie als bedoeld in de punten 1.1.1.1 en 1.1.1.2, voorzien van een helm en andere uitrustingsartikelen, afhankelijk van de bewapening welke onder die omstandigheden wordt gevoerd. In dat geval worden door allen de groene uitrustingsartikelen gedragen.
- 1.1.2 Het dragen van uitrustingsartikelen bij gewapende infanterie-exercitie
- 1.1.2.1 Bij gewapende infanterie-exercitie, die wordt verricht in het blauwe daagse tenue, worden de volgende uitrustingsartikelen gedragen:
- a. door onderofficieren met de rang van sergeant-majoor of met een hogere rang: een koppel met patroontas en een pistoolholster, alle artikelen geweven, groen²⁴; een lederen draagkoord, gevlochten, bruin;

²² De hiergenoemde uitrustingsartikelen worden voorzover nodig in bruikleen verstrekt

²³ De bewapening is: bij de uitrustingsartikelen, genoemd in punt 1.1.1.1 a: een pistool cq wapenstok; bij de uitrustingsartikelen, genoemd in punt 1.1.1.1 b: een geweer - met bijbehorende draagriem, geweven, wit, naturel - en een bajonet; bij de uitrustingsartikelen, genoemd in punt 1.1.1.1 c: een bajonet cq wapenstok; bij de uitrustingsartikelen, genoemd in punt 1.1.1.1 d ten 1^e, een wapenstok; bij de uitrustingsartikelen, genoemd in punt 1.1.1.1 d ten 2^e een pistool; bij de uitrustingsartikelen, genoemd in punt 1.1.1.1 d ten 3^e een geweer - met bijbehorende draagriem, geweven, wit, naturel - en een bajonet.

- b. door schepelingen tot en met de rang van sergeant: een koppel met twee patroontassen en een bajonetschede met bajonetdrager, alle artikelen geweven, groen²⁵.

1.1.2.2 Officieren dragen bij gewapende infanterie-exercitie de koppel en de sabel.

1.1.3 Het dragen van uitrustingsartikelen bij marsen, anders dan terzake van ceremoniële gelegenheden

1.1.3.1 Bij marsen, anders dan terzake van ceremoniële gelegenheden, die worden verricht in het blauwe daagse tenue, worden de volgende uitrustingsartikelen gedragen:

- a. door officieren en door onderofficieren met de rang van sergeant-majoor of met een hogere rang: de artikelen, genoemd in punt 1.1.2.1, onder a, aangevuld met een veldfles met foedraal en drager²⁶;

voorts, indien de commandant dit nodig oordeelt:

- een rugzak
- een kijkertas)
- een kompasfoedraal) 3)
- een kaartentas)

- b. door schepelingen tot en met de rang van sergeant: de artikelen, genoemd in punt 1.1.2.1, onder b, aangevuld met een veldfles met foedraal en drager 3);

voorts, indien de commandant dit nodig oordeelt:

- een rugzak 3).

1.1.4 Het dragen van uitrustingsartikelen bij ceremoniële gelegenheden

1.1.4.1 Schepelingen van het vlootpersoneel, ingedeeld bij een gewapende troep, uitgezonderd adelborsten, dragen bij ceremoniële gelegenheden een witte koppel zonder patroontassen²⁷.

1.1.4.2 Officieren, ingedeeld bij een gewapende troep, dragen de koppel en de sabel, overeenkomstig hetgeen daaromtrent is bepaald in het VKM 003.

1.1.5 Het dragen van uitrustingsartikelen door militairen, ingedeeld bij een beveiligingsdetachement tevens onderzoekingsploeg

1.1.5.1 Militairen, behorende tot het vlootpersoneel, en ingedeeld bij een beveiligingsdetachement tevens onderzoekingsploeg, dragen tijdens hun dienst als zodanig de uitrustingsartikelen, vermeld in de circulaire voor de zeemacht D 18 (Beveiligingsdetachement tevens onderzoekingsploeg).

1.1.6 Het dragen van de helm

²⁴ De bewapening daarbij is een pistool

²⁵ De bewapening daarbij is een geweer – met daarbij behorende draagriem, geweven, groen – en een bajonet.

²⁶ Deze uitrustingsartikelen zijn dezelfde als die, welke voor een beveiligingsdetachement tevens onderzoekingsploeg worden gebruikt.

²⁷ De bewapening daarbij is: A. voor onderofficieren met de rang van sergeant-majoor of met een hogere rang: een pistool met toebehoren als bedoeld in punt 1.1.1.1, onder a; b. voor schepelingen tot en met de rang van sergeant: een geweer met geweven draagriem, wit, naturel.

1.1.6.1 Bij gevechtsacties, alarm-, gevecht- en velddienstoefeningen wordt - zo dit niet al het geval is op grond van punt 1.1.1.3 of punt 1.1.5.1 - in plaats van het hoofddekseel, behorende bij het tenue, een helm gedragen.

1.1.7 Winterkleding

1.1.7.1 Aan boord van onderzeeboten mag een donkerblauwe wollen trui met hoge boord worden gedragen.

1.2. UITRUSTINGSARTIKELN VOOR BEPAALDE CATEGORIEËN MILITAIERN, BEHORENDE TOT HET VLOOTPERSONEEL

1.2.1. Uitrustingsartikelen voor adelborsten

1.2.1.1. Adelborsten dragen tijdens velddienstoefeningen en andere werkzaamheden, indien de commandant dit gewenst acht, in plaats van de uniformjas, de blauwe broek, het overhemd en de zwarte das, een blauw werkhemd met een blauwe werkbreek en een blauwe riem.

1.2.1.2. Adelborsten, ingedeeld bij een gewapende troep, dragen bij grote parades, erewachten, gewapende wachten en begrafenissen de volgende uitrustingsartikelen:

- a. een witte lederen koppel met een koperen koppelplaat, waarop een wit metalen anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal²⁸;
- b. witte lederen bandelieren.

1.2.2. Uitrustingsartikelen te dragen bij vluchten in militaire vliegtuigen

1.2.2.1. Bij vluchten in een militair vliegtuig dragen de leden van de bemanning en de overige inzittenden de voor hen geldende uitrustingsartikelen overeenkomstig hetgeen daaromtrent is bepaald in MARHELI OBA617A vliegtenu.

1.2.3. Uitrustingsartikelen te dragen bij werkzaamheden aan dek van een schip of bij een inrichting van CZSK bij extreme weersomstandigheden

1.2.3.1. Bij werkzaamheden aandeck van een schip of bij een inrichting van CZSK bij extreme weersomstandigheden mag, indien de commandant dit bepaalt, in plaats van de als PSU verstrekte overkleding, de doorwerkjas/breek worden gedragen.

1.2.4. Uitrustingsartikelen voor militairen, behorende tot het vlootpersoneel, geplaatst of gedetacheerd bij het Korps Mariniers

1.2.4.1. Militairen, behorende tot het vlootpersoneel, die zijn geplaatst of gedetacheerd bij een eenheid van het Korps Mariniers, dragen bij diensten te velde of operationele opdrachten de volgende uitrustingsartikelen:

- a. een baret;
- b. een camouflagehemd, voorzien van rang- of klasse-onderscheidingstekenen;
- c. een camouflagebroek;
- d. een groene riem;
- e. een Noors shirt, voorzien van rang- of klasse-onderscheidingstekenen;
- f. zwarte gevechtslaarzen;
- g. zo nodig andere uitrustingsartikelen, welke door militairen, behorende tot het Korps Mariniers, bij het veldtenue worden gedragen.

²⁸ De bewapening daarbij is een geweer met een witte draagriem.

- 1.2.5. Uitrustingsartikelen voor manschappen behorende tot de subdienstgroep verzorging van de dienstgroep logistieke dienst
- 1.2.5.1. Manschappen, behorende tot de subdienstgroep verzorging van de dienstgroep logistieke dienst en manschappen, behorende tot andere dienstgroepen, tewerkgesteld als bottelier, die buiten de keerkringen zijn belast met slagerswerkzaamheden of zijn tewerkgesteld in de verdeelkamer, waarbij zij in aanraking komen met levensmiddelen, zoals vleeswaren, kaas of dergelijke, dragen gedurende die werkzaamheden of tewerkstelling het witte werkhemd en een voorschoot. Onderofficieren, behorende tot de subdienstgroep verzorging van de dienstgroep logistieke dienst dragen gedurende die werkzaamheden een witte werkjas. Bij het witte werkhemd en de witte werkjas wordt de blauwe werkbreek of de blauwe uniformbreek gedragen.
- 1.2.5.2. Manschappen, behorende tot de subdienstgroep verzorging van de dienstgroep logistieke dienst en manschappen, behorende tot andere dienstgroepen, tewerkgesteld als hofmeester - tewerkstelling als bediende in de cafetaria daaronder begrepen - dragen buiten de keerkringen gedurende het verrichten van bedieningswerkzaamheden het witte werkhemd en de blauwe uniformbreek. Manschappen als hierboven bedoeld, die buiten de keerkringen zijn aangewezen voor het bereiden van spijzen, dragen gedurende die werkzaamheden eveneens het witte werkhemd, in welk geval in plaats van de blauwe uniformbreek de blauwe werkbreek kan worden gedragen.
- 1.2.5.3. Manschappen, behorende tot de subdienstgroep verzorging van de dienstgroep logistieke dienst en manschappen, behorende tot andere dienstgroepen, tewerkgesteld als kok, die buiten de keerkringen zijn belast met het bereiden van spijzen, dragen gedurende die werkzaamheden het witte werkhemd alsmede een koksmuts, een zweetdoek en een voorschoot. Onderofficieren, behorende tot de subdienstgroep verzorging van de dienstgroep logistieke dienst dragen gedurende die werkzaamheden een witte werkjas. Bij het witte werkhemd en de witte werkjas wordt de blauwe werkbreek of de blauwe uniformbreek gedragen.
- 1.2.6. Bandelieren voor de vaandeldragers
- 1.2.6.1. De drager van het vaandel van het korps adelborsten, het vaandel van de onderzeedienst, het vaandel van de marineluchtvaartdienst of het vaandel van de mijnendienst is uitgerust met een bandelier.
- 1.2.6.2. De bandelier voor de drager van het vaandel van het korps adelborsten is van donkerrood laken ter breedte van 11½ cm, langs de boorden - 5 mm van de rand - afgezet met een galon van goud ter breedte van 3½ cm. Op de bandelier is, op borsthoogte van de drager, in kleuren geborduurd het embleem van het Koninklijk instituut voor de marine. Op de schoen, lang 15 cm, is een borduursel van gouddraad aangebracht, voorstellende het embleem der Koninklijke Marine. De uiteinden zijn voorzien van een gesp, bandhouder en eindstuk van geel metaal.
- 1.2.6.3. De bandelier voor de drager van het vaandel van de onderzeedienst is overeenkomstig de bandelier, omschreven in punt 1.2.6.2, doch van smaragdgroen laken en in plaats van het embleem van het aldaar genoemde instituut, het embleem van de onderzeedienst.
- 1.2.6.4. De bandelier voor de drager van het vaandel van de marineluchtvaartdienst is overeenkomstig de bandelier, omschreven in punt 1.2.6.2, doch van azuurkleurig laken en in plaats van het embleem van het aldaar genoemde instituut, het embleem van de marineluchtvaartdienst.
- 1.2.6.5. De bandelier voor de drager van het vaandel van de mijnendienst is overeenkomstig de bandelier, omschreven in punt 1.2.6.2, doch van blauw laken en in plaats van het embleem van het aldaar genoemde instituut, het embleem van de mijnendienst.

2. MILITAIREN VAN HET KORPS MARINIERS, ALSMEDE ADELBORSTEN VOOR HET KORPS MARINIERS

2.1. UITRUSTINGSARTIKELEN VOOR MILITAIREN VAN HET KORPS MARINIERS, MET UITZONDERING VAN DE MILITAIREN, BEHORENDE TOT DE ONDERDELEN MUZIKANT, TAMBOER EN PIJPER VAN DE DIENSTGROEP BIJZONDERE DIENSTEN, ALSMEDE VOOR ADELBORSTEN VOOR HET KORPS MARINIERS

- 2.1.1. Het dragen van uitrustingsartikelen bij wachtdiensten, anders dan terzake van ceremoniële gelegenheden
- 2.1.1.1. Bij wachtdiensten anders dan terzake van ceremoniële gelegenheden, die worden verricht in het blauwe daagse tenue - waarover in voorkomende gevallen, naar het oordeel van de commandant, de parka wordt gedragen - worden de volgende uitrustingsartikelen gedragen:
- door geweer- en pistooldragenden: een geweven koppel met patroontassen, behorende bij het wapen dat wordt gedragen;
 - door ongewapende schepelingen: een geweven koppel;
 - in de gevallen waarin de commandant dit bepaalt: de koppel van wit leder met koperen koppelplaat, al of niet te samen met een drieriemdraagstel van wit leder, twee patroontassen van wit leder, een bajonetschededragers van wit leder en een draagriem van wit leder;
 - door officieren: de sabelkoppel.
- 2.1.1.2. Bij wachtdiensten als bedoeld in punt 2.1.1.1, die worden verricht in de kaki daagse tenue, worden de volgende uitrustingsartikelen gedragen:
- door geweer- en pistooldragenden: een geweven koppel met patroontassen,
 - behorende bij het wapen, dat wordt gedragen;
 - door ongewapende schepelingen: een geweven koppel;
 - de helm, compleet, dan wel alleen de binnenhelm, wanneer de commandant dat bepaalt.
- 2.1.1.3. Bij wachtdiensten die worden verricht in het veldtenue - waarover in voorkomende gevallen, naar het oordeel van de commandant, de gevechtsjas of jas en broek, al of niet met binnenvoering en al of niet met capuchon wordt gedragen - worden de volgende uitrustingsartikelen gedragen:
- door geweer-, pistool- en pistoolmitrailleurdragenden: een geweven koppel met patroontassen, behorende tot het wapen, dat wordt gedragen;
 - de helm, compleet, dan wel alleen de binnenhelm, wanneer de commandant dat bepaalt.
- 2.1.1.4. Wanneer de helm wordt gedragen, vervangt die het hoofddekseel, behorende bij de vorengenoemde tenues. Zij die met het geweer zijn bewapend, dragen aan de koppel een bajonet met schede, behorende bij het wapen. Zij die met het pistool zijn bewapend, dragen aan de geweven koppel een dolk met schede. Indien de gevechtsoverkleding wordt gedragen, draagt men de uitrustingsartikelen over die kleding.
- 2.1.2. Het dragen van uitrustingsartikelen bij ceremoniële gelegenheden
- 2.1.2.1. Bij het galatenue dragen de schepelingen, niet behorende tot de onderdelen muzikant, tamboer of pijper van de dienstgroep bijzondere diensten, de volgende uitrustingsartikelen:
- de koppel van zwart leder met koppelplaat van geel metaal, waarop een wit metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal;
 - een drieriemdraagstel van zwart leder;
 - twee patroontassen van zwart leder;
 - een bajonetschededragers van zwart leder;

- e. een bajonetschede van zwart leder met bajonet.
De metalen delen van de uitrustingsartikelen, genoemd onder b tot en met d, zijn van geel metaal, die van het artikel, genoemd onder e, van blank metaal. Het geweer is voorzien van een zwart lederen draagriem. Onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier dragen in plaats van de uitrustingsartikelen, hierboven genoemd onder b tot en met e, de koppel en de sabel.

2.1.2.2. Bij het blauwe ceremoniële tenue dragen de schepelingen, niet behorende tot de onderdelen muzikant, tamboer of pijper van de dienstgroep bijzondere diensten, de volgende uitrustingsartikelen:

- a. de koppel van wit leder met koperen koppelplaat, evenals, naar het oordeel van de commandant;
- b. een drieriemdraagstel van wit leder;
- c. twee patroontassen van wit leder;
- d. een bajonetschededragers van wit leder;
- e. een bajonetschede met bajonet.

Het geweer is dan voorzien van een draagriem van wit leder. Onderofficieren met de rang van adjudant-onderofficier dragen in plaats van de uitrustingsartikelen, hiervoren genoemd, de koppel en de sabel.

2.1.2.3. Bij het blauwe daagse tenue dragen de schepelingen de koppel van wit leder met koperen koppelplaat. Het geweer is dan voorzien van een draagriem van wit leder.

2.1.2.4. Bij het witte ceremoniële tenue dragen de schepelingen de koppel van wit leder. Het geweer is dan voorzien van een draagriem van wit leder.

2.1.2.5. Bij het veldtenue worden de volgende uitrustingsartikelen gedragen:

- a. door geweer- en pistooldragenden: een geweven koppel met patroontassen, behorende bij het wapen, dat wordt gedragen;
- b. de helm compleet, dan wel de binnenhelm, wanneer de commandant dat bepaalt.

2.1.2.6. Zij die met het geweer zijn bewapend, dragen aan de koppel de bajonet met schede.

2.1.3. Het dragen van het witte werkhemd

2.1.3.1. Manschappen die buiten de keerkringen zijn aangewezen hetzij voor het verrichten van diensten als hofmeester, hetzij voor het verrichten van bedieningswerkzaamheden aan de bakken of in de cafetaria, dragen gedurende die werkzaamheden het witte werkhemd.

2.2. UITRUSTINGSARTIKELEN VOOR BEPAALDE CATEGORIEËN MILITAIREN VAN HET KORPS MARINIERS

2.2.1. Uitrustingsartikelen voor marinepatrouilles.

2.2.1.1. De militairen, behorende tot een marinepatrouille, dragen gedurende de uitoefening van hun dienst, niet te velde:

- a. een wit geschilderde binnenhelm, aan de voorzijde voorzien van een rood onklaar anker - hoog 7 cm en breed 3½ cm - gedekt door een rode kroon, aan de linkerzijde waarvan een rode letter M en aan de rechterzijde een rode letter P - beide hoog 5 cm en breed 3½ cm -, de helm voorts 3 cm boven de benedenrand rondom voorzien van een 2 cm brede rode band;
- b. een koppel van witte webbing, overeenkomstig het model van de geweven koppel, de metalen delen van wit metaal;

- c. een patroonhoudertas van witte webbing, overeenkomstig het model van de patroonhoudertas, behorende bij het pistool van 9 mm, nr. 6, de metalen delen van wit metaal;
 - d. een pistoolholster van witte webbing, overeenkomstig het model van de lederen pistoolhouder, de metalen delen van wit metaal;
 - e. een draagkoord aan pistool van wit katoen, overeenkomstig het model van het kaki draagkoord, de metalen delen van wit metaal.
- 2.2.1.2. De militairen, behorende tot een groep, ingedeeld bij een operationele eenheid, en - naar het oordeel van de commandant - de militairen, behorende tot een marinepatrouille te velde, dragen de groene uitrustingsartikelen, die bij het Korps Mariniers in gebruik zijn. In die gevallen dragen zij om de linkerbovenarm een zwarte armband, breed 8 cm, waarop in wit de letters MP, hoog 5 cm en breed 3½ cm, zijn aangebracht.
- 2.2.2. Uitrustingsartikelen voor muzikanten, tamboers en pijpers
- 2.2.2.1. Schepelingen, behorende tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten, dragen bij het galatenu de volgende uitrustingsartikelen:
- a. de adjudant-onderofficier van de bijzondere diensten muzikant, die de functie bekleedt van onderkapelmeester van de Marinierskapel: een koppel van zwart leder met koppelplaat van geel metaal, waarop een wit metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal, alsmede de koppel en de sabel;
 - b. de overige adjudantenonderofficier van de bijzondere diensten muzikant: een koppel van zwart leder met koppelplaat van geel metaal, waarop een wit metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal; aan de koppel een degendrager en muzikantendegen, voorzien van de kwast, behorende bij de sabel, bedoeld onder a; een zwart lederen bandelier met muziektas; op de klep van de tas het korpsembleem van geel metaal, voorzien van een blauw geëmailleerd schild, het korpsembleem echter zonder wapenspreuk;
 - c. de sergeant-majors en sergeanten van de bijzondere diensten muzikant: zwart ledergoed en een degen als bedoeld onder b, de degen voorzien van een kwast van oranje wol, van buiten omzet met dunne zilveren torsaden; de kwast hangende aan een zwart koord; een zwart lederen bandelier met muziektas als omschreven onder b;
 - d. de korporaals van de bijzondere diensten muzikant: zwart ledergoed en een degen als omschreven onder b, de degen voorzien van een kwast van oranje wol, hangende aan een zwart koord; een zwart lederen bandelier met muziektas als omschreven onder b;
 - e. de militair van de bijzondere diensten muzikant, die de functie bekleedt van grote-tromslager: een pantervel, gevoerd en afgezet met ponceaurood laken en witte lederen handschoenen;
 - f. de militair van de bijzondere diensten muzikant, die de functie bekleedt van bekkenslager: witte lederen handschoenen;
 - g. de militair van de bijzondere diensten muzikant, die de functie bekleedt van kleine-tromslager: een muziektas als omschreven onder b, doch bevestigd aan de koppel.
- 2.2.2.2. Schepelingen, behorende tot de onderdelen tamboer en pijper van de dienstgroep bijzondere diensten dragen bij het galatenu de volgende uitrustingsartikelen:
- a. de onderofficier van de bijzondere diensten tamboer, die de functie bekleedt van tamboer-maître: een koppel van zwart leder met koppelplaat van geel metaal, waarop een wit metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal; een slagband van ponceaurood laken, afgezet met goudgalon, breed 35 mm, het geheel aan de voorzijde voorzien van het korpsembleem, geborduurd met gouddraad, een zilveren leeuwenkop, het jaartal 1665 en de wapenfeiten, geborduurd met gouddraad, alsmede een versiering van oranjetakken, geborduurd met groene zijde; de wapenfeiten zijn aan beide zijden geflankeerd door twee sierstokken van donker hout met ivoren knoppen en zilveren handgrepen, welke door middel van zilveren kettingen aan de leeuwenkop zijn bevestigd; de slagband wordt gedragen over de rechterschouder, met aan de linkerzijde ervan de tamboer-maîtresabel; witte lederen

handschoenen; een tamboer-maîtrestok van donker hout, belegd met twee wit metalen kettingen, aan de onderzijde voorzien van een wit metalen punt, aan de bovenzijde voorzien van een wit metalen knop, gedekt door een opengewerkte kroon van hetzelfde metaal, de knop voorzien van een band, waarop de woorden "KORPS MARINIERS" en het jaartal 1665;

- b. de overige militairen van de bijzondere diensten tamboer en pijper: een koppel van zwart leder als omschreven onder a; een drieriemdraagstel van zwart leder; een kapmes, met schede van zwart leder, de tamboers bovendien: een zwart lederen slagband, aan de voorzijde voorzien van een stokkenplaat met twee stokkenkokers; stokkenplaat en -kokers van geel koper; de vier hoeken van de stokkenplaat bezet met een klaar anker van wit metaal; beide stokkenkokers aan de voorzijde voorzien van een wit metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal; de pijpers bovendien: een fluitenbos van geel koper, aan de voorzijde in het midden voorzien van een wit metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal; de fluitenbos wordt gedragen aan een zwart lederen drager, welke wordt bevestigd aan de rechterzijde van de koppel. Door de tamboers en pijpers, die dienst doen als klaroenblazer, wordt de slagband of de fluitenbos niet gedragen.
- 2.2.2.3. Bij het galatenuë zijn de knielappen, de ahangriemen, de tas voor de bekkenslager, het draagstel voor de grote trom en de draagriempjes van zwart leder, de kussens en slijtlappen voor de instrumenten van donkerblauw laken en de metalen delen van geel metaal.
- 2.2.2.4. Bij het blauwe ceremoniële tenue dragen de schepelingen, behorende tot de onderdelen muzikant, tamboer en pijper van de dienstgroep bijzondere diensten, een koppelriem van wit leder met koppelplaat van geel metaal, waarop een wit metalen onklaar anker, gedekt door een kroon van hetzelfde metaal. De tamboers dragen bovendien een slagband van wit leder, voorzien van een stokkenplaat met kokers als omschreven in punt 2.2.2.2, onder b. De adjudant-onderofficier van de bijzondere diensten muzikant, die de functie bekleedt van onderkapelmeester van de Marinierskapel, draagt, in plaats van de koppelriem van wit leder, de koppel en de sabel. De onderofficier van de bijzondere diensten tamboer, die de functie bekleedt van tamboer-maître, draagt, in plaats van de koppelriem en de slagband van wit leder, een slagband van lichtblauw laken, afgezet met goudgalon, breed 3 cm, aan de voorzijde voorzien van een zilveren leeuwenkop en een zilveren stokkenplaat met twee stokkenkokers. De vier hoeken van de stokkenplaat zijn bezet met een onklaar anker van zilver. In beide kokers zijn sierstokken aangebracht, voorzien van ivoren knoppen en zilveren handgrepen, welke door middel van zilveren kettingen aan de leeuwenkop zijn bevestigd. De slagband wordt gedragen over de rechterschouder, met aan de linkeronderzijde de tamboer-maîtresabel. De tamboer-maîtrestok is van rotan, belegd met twee zilveren kettingen; de stok is aan de onderzijde voorzien van een zilveren punt en aan de bovenzijde van een zilveren knop. De commandant van het Korps Mariniers kan bepalen dat door de schepelingen, behorende tot het onderdeel muzikant van de dienstgroep bijzondere diensten bovendien worden gedragen de muzikantendegen als bedoeld in punt 2.2.2.1 alsmede de degendrager en de bandelier met muziektas, uitgevoerd in wit leder.
- 2.2.3. Bandelier voor de vaandeldrager
- 2.2.3.1. De drager van het vaandel van het Korps Mariniers is uitgerust met een bandelier en wel:
- a. indien hij is gekleed in het galatenuë: met een bandelier van ponceaurood laken ter breedte van 11½ cm, langs de boorden afgezet met een galon van goud ter breedte van 3½cm; op de bandelier, op borsthoogte van de drager, in kleuren geborduurd het embleem van het Korps Mariniers, waaronder het jaartal 1665 en de wapenfeiten, geborduurd met gouddraad, alsmede een versiering van oranjetakken, geborduurd met groene zijde; de bandelier aan de uiteinden voorzien van een gesp, een bandhouder en een eindstuk van geel metaal;
 - b. indien hij is gekleed in het blauwe ceremoniële tenue: met een bandelier van ponceaurood laken ter breedte van 11½ cm, langs de boorden - 5 mm van de rand - afgezet met een galon

PUBLICATIEDATUM: 17 JUNI 2008

van goud ter breedte van 3½ cm; op de bandelier, op borsthoogte van de drager, in kleuren geborduurd het embleem van het Korps Mariniers; op de schoen, lang 15 cm, een borduursel van gouddraad, voorstellende het embleem der Koninklijke Marine; de bandelier aan de uiteinden voorzien van een gesp, een bandhouder en een eindstuk van geel metaal.

BIJLAGE 4 TOEVOEGINGEN AAN HET UNIFORM (art 26, VKM003)

Behalve de toevoegingen, bedoeld in de VKM003, (uniformen voor militairen van de Koninklijke marine, uitgave 2008), artikelen 11 tot en met 25, mogen aan het uniform worden toegevoegd de emblemen, speldjes en andere kentekenen, genoemd in de eerste kolom van onderstaande tabel, volgens de voorschriften, voorkomende in de tweede en de derde kolom van die tabel.

Aanduiding van het embleem, speldje of ander kenteken	Voor wie de vergunning geldt	Waar te dragen
a. De zilveren "A/S - M/S badge".	Militairen, die in verband met hun verdiensten bij de mijnendienst de onderscheiding hebben ontvangen van de Britse admiraliteit	Op de linkermouw, door officieren in de krul van hun rangonderscheidingstekenen, door schepelingen halverwege de onderkant van de mouw en de elleboog.
b. Het onderscheidingsteken van een buitenlands militair parachutistenbrevet.	Militairen, aan wie een buitenlands militair parachutistenbrevet is toegekend. De militair die tevens in het bezit is van een onderscheidingsteken als vermeld in artikel 15 mag slechts een onderscheidingsteken dragen, waarbij het Nederlandse onderscheidingsteken voorrang heeft.	Overeenkomstig hetgeen is voorgeschreven voor het dragen van het onderscheidingsteken van het marinevliegbrevet, en wel op de rechterborst.
c. Insignes (wapenschildjes en naamplaatjes) van de Noord-Atlantische verdragsorganisatie.	Militairen, geplaatst bij een bondgenootschappelijk hoofdkwartier, een bondgenootschappelijke stafschool of deel uitmakend van een bondgenootschappelijke eenheid (STANAVFORLANT, STANAVFORCHAN, STANAVFORMED of AMFL), indien het dragen aldaar gebruikelijk of verplicht is.	Op alle tenues, op de linkerborst midden onder de linten van ridderorden, eretekenen en medailles .
d. De Margrietspeld.	Alle militairen.	Op de plaats, aangegeven voor het insigne, genoemd onder c.
e. De draagspeld "Schietwedstrijden Harskamp".	Militairen, aan wie na deelneming aan de schietwedstrijden, de draagspeld is uitgereikt.	Op de plaats, aangegeven voor het insigne, genoemd onder c.
f. Weldadigheidsspeldjes.	Alle militairen, doch alleen op de dag, op welke de collecte, waarop het speldje betrekking heeft, wordt gehouden.	Op de revers, ook op die van de overkleding.
g. De draagspeld Hogere Defensie Vorming	Alle militairen aan wie na het volgen van de Hogere Defensie Vorming de draagspeld is uitgereikt	Midden boven de onderscheidingen/batons, bij alle tenues, muv het kazernetenue, het veldtenue, het zomertenuue, het avondtenue en de overkleding.
h. De Draagspeld Hogere Krijgskundige en	Alle militairen aan wie na het volgen van de Hogere	Midden boven de onderscheidingen/batons, bij alle

PUBLICATIEDATUM: 17 JUNI 2008

Algemene Vorming	Krijgskundige en Algemene Vorming de draagspeld is uitgereikt	tenues, muv het kazernetenue, het veldtenue, het zomertenuue, het avondtenue en de overkleding.
i. Het onderscheidingsteken voor het bezit van het diploma a of b voor ziekenverpleging.	Militairen, die bevoegd zijn een van die Onderscheidingstekenen te dragen, doch alleen tijdens de uitoefening van werkzaamheden als verpleegkundige gedurende de normale diensturen, de wachtdiensten en de tijd, benodigd om zich naar en van de plaats van tewerkstelling te begeven.	Op de korte jas, het blauwe hemd, de verbandjas, het witte tropenoverhemd en het kaki overhemd met korte mouwen (mariniers), op de plaats, aangegeven voor het insigne, genoemd onder c.
j. De erespeld van de Vereniging belangenbehartiging militairen/Landelijke korporaalsvereniging.	Militairen, aan wie de erespeld is uitgereikt.	Op de plaats, aangegeven voor het insigne, genoemd onder c.
k. Het oranje onderscheidingskoord van 3 commando brigade Royal marines.	Alle militairen, doch alleen gedurende de tijd dat zij geplaatst zijn bij de 1 MARNSBAT van het Korps Mariniers.	Door militairen van het Korps Mariniers om de rechterschouder van de open uniformjas en wel onder de schouderlap, waarbij het uiteinde van het koord, strak wordt weggestoken achter de klep van de rechterborstzak; door militairen van het vlootpersoneel om de rechterschouder van de korte jas of het blauwe hemd; het koord wordt vastgezet nabij de schoudernaad, het uiteinde van het koord, gestoken door de lus aan de voorzijde van de oksel, wordt door middel van een haak-en-oog-sluiting onder de rechterrevers van de korte jas of rechterkraagomslag van het blauwe hemd bevestigd.
l. Het groene onderscheidingskoord van 539 assault squadron Royal marines.	Alle militairen, doch alleen gedurende de tijd dat zij geplaatst zijn bij de 1 ^e compagniesbootgroep van het Korps Mariniers.	Op de plaats, aangegeven voor het onderscheidingskoord, genoemd onder k.
m. Het embleem van de staf van de inspecteur-generaal van de krijgsmacht.	Alle militairen, doch alleen gedurende de tijd dat zij deel uitmaken van de staf van de inspecteur-generaal van de krijgsmacht.	Op de rechterborst van de uniformjas, onder het naamplaatje, op het BT midden boven de linker borstzak
n. Het embleem van de defensiestaf.	Alle militairen, doch alleen gedurende de tijd dat zij geplaatst zijn bij de defensiestaf.	Op de plaats, aangegeven voor het embleem, genoemd onder m.
o. Het embleem van het Defensie Interservice Commando (DICO)	Alle militairen, doch alleen gedurende de tijd dat zij geplaatst zijn bij het DICO.	Op de plaats, aangegeven voor het embleem, genoemd onder m.
p. Het embleem van de Defensie Materieel Organisatie (DMO)	Alle militairen, doch alleen gedurende de tijd dat zij geplaatst zijn bij de DMO	Op de plaats, aangegeven voor het embleem, genoemd onder m.

BIJLAGE 5 EMBLEEM VOOR HET KORPS MARINIERS

(zie artikel 151)

Vastgesteld bij koninklijk besluit van 29 juli 1955, nr. 58.

Het Korps Mariniers voert een embleem, bestaande uit:

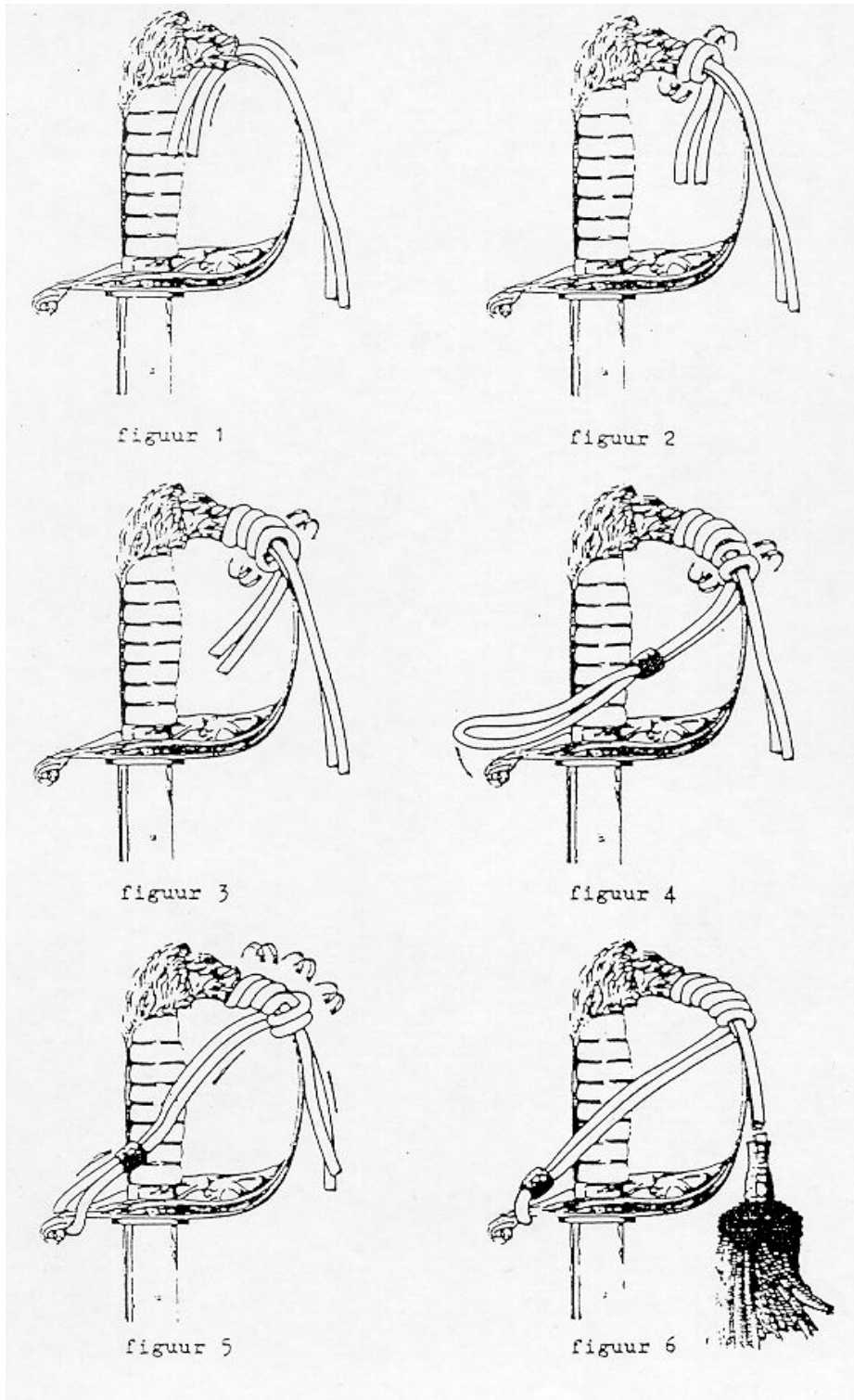
in een rond schild van azuur, bezaaid met staande blokjes van goud, een gekroonde leeuw van goud, getongd van keel, houdende in de rechtersvoorklauw in schuinlinkse stand een ontbloot zwaard van zilver met gouden gevest, en in de linkersvoorklauw een bundel van zeven pijlen van zilver met gouden punten, de punten omhoog, de pijlen te samen gebonden met een lint van goud; het schild omgeven door het devies "JE MAINTIENDRAI" in Latijnse letters van goud op een koppel van keel, welke is gesloten met een gouden gesp en waarvan de uiteinden aan de benedenschildrand worden bijeengehouden door een epaulet van keel; het geheel omkranst met een oranjetak van sinopel en geplaatst op twee schuin gekruiste ankers van sabel, waarachter een gouden stralenkrans, gedekt met de Koninklijke kroon; op een golvend lint van azuur onder de stralenkrans de embleemspreek "QUA PATET ORBIS" in Latijnse letters van goud.

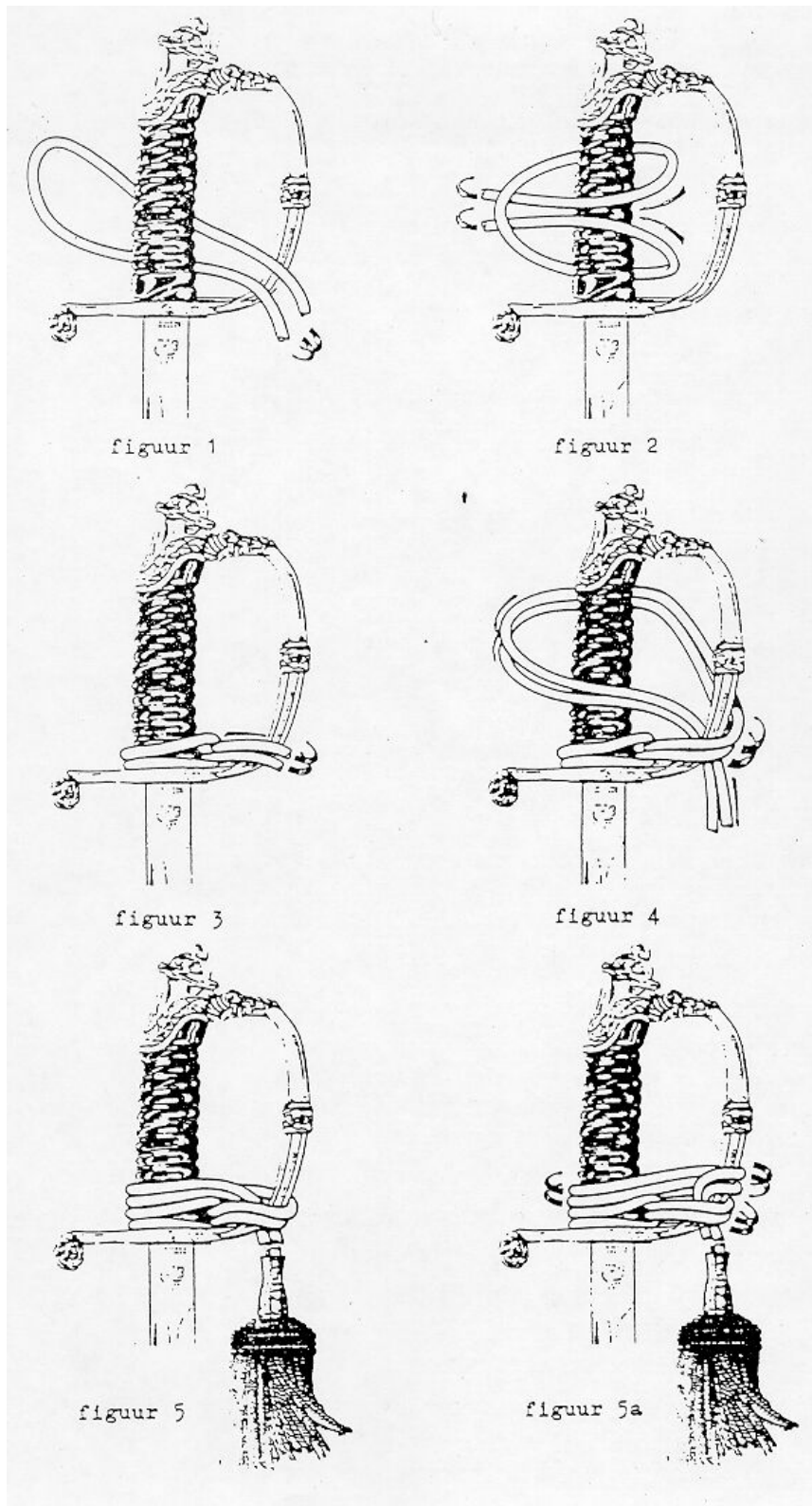
BIJLAGE 6 BEVESTIGEN VAN DE SABELKWASTEN

(zie artikel 173)

1. Het bevestigen van de sabelkwast aan de sabel voor officieren en adjudantenonderofficier van het vlootpersoneel

2. Het bevestigen van de sabelkwast aan de sabel voor officieren en adjudantenonderofficier van het korps mariniers

BIJLAGE 7 AANWIJZINGEN VOOR HET VERVAARDIGEN VAN KLEDINGSTUKKEN

Voor de vervaardiging van de kledingstukken, genoemd in deze bijlage, gelden de aanwijzingen, welke daarbij zijn gegeven.

De lange jas ²⁹

1. De lange jas is van donkerblauw laken. De jas heeft een schoot, twee schootzakken en een split en een omgeslagen kraag met revers.
2. De jas is van voren voorzien van twee rijen van zes grote vergulde ankerknopen, zodanig geplaatst, dat de jas met de onderste vijf knopen kan worden gesloten. De bovenste knoop is een sierknoop.
3. In beide voorpanden zijn, 1,5 cm uit de kant, vijf knoopsgaten aangebracht, groot 3 cm. Het bovenste knoopsgat bevindt zich ter hoogte van de rever-omval, het onderste in de schootnaad. De overige drie knoopsgaten zijn op onderling gelijke afstanden verdeeld tussen het bovenste en het onderste knoopsgat. Wanneer de jas gesloten is, staan beide onderste knopen 8 cm en beide bovenste knopen -vijfde rij - 10 cm uit elkaar. Tussen beide rijen knopen, precies in het midden, loopt de middenborstnaad. De bovenste knoop op het rechterpand alsmede de knopen op het linkerpand zijn verzonken bevestigd. In de linkerrever is, 2 cm uit de kant en 3,5 cm onder de reverhaak, een knoopsgat, groot 3 cm, aangebracht.
4. De belegsels, zowel aan de panden als aan de schoot, worden aangesneden. Aan de voorkant mag geen naad zichtbaar zijn. De middenborstnaad loopt zowel aan de binnen- als aan de buitenzijde gelijk met de voorkant, waardoor die naad ook op de revers zichtbaar is en daarop uitkomt in de hoek van de spiegelnaad en de reverhaak. De reverhaak wordt enigszins oplopend verwerkt. Het spiegelgedeelte is breed 4,5 cm, de reverhaak 5,5 cm en de kraaghaak, evenals het kraagblad middenachter, 4 cm.
5. De rug van de jas, uitgevoerd met een middenrugnaad en couténaden - ronde deelnamen - loopt door tot de taille. De couténaden liggen op de taillehoogte 12 cm uit elkaar en sluiten aan op de schoot-splitstuknaden. Van de taillenaad uit, onder de middenrugnaad, bevindt zich een split, breed 2 cm. De achterkant van de schoot wordt aan de splitstukken gestikt en als een platte plooi met een diepte van 1 cm overgeperst. Op beide splitstukken wordt een verticaal geplaatste tweepuntige zakklep met een lengte van ongeveer 35 cm - kordon 1,5 mm - opgestikt. De zakkleppen lopen van niets, uit de taillenaad naar beneden, tweepuntig uit, beide punten, op onderscheidenlijk ongeveer 16 cm en ongeveer 31 cm van de taillenaad uit en enigszins hol gesneden. Van de onderste punt uit loopt de zakklep met een schuine, iets aflopende zijde van ongeveer 7 cm lengte, weer op niets uit tussen de schoot- en splitstuknaad. De breedte van de kleppen bij de punten is 4 cm. De kleppen worden voorzien van drie grote vergulde ankerknopen, de bovenste - niet verzonken - 7,5 mm onder de taillenaad, de twee overige - verzonken - 15 mm van ieder punt uit. Onder iedere zakklep, aan

²⁹ Zie ook artikel 182

de binnenzijde, wordt in de voering een verticaal geplaatste schootzak aangebracht met een intastlengte van 20 cm, aanvangende van de taille uit.

6. De schoot met splitstukken wordt met een opengeperste naad in de taille aangezet. Onder de armen, in de taillenaad, wordt door de voering heen een 5 mm grote opening gelaten ter doorlating van de koppelhaak. De koppelhaak wordt zodanig aan een - van het armsgat uit komende - voeringband bevestigd, dat de onderkant van de haak 7,5 mm beneden de taillenaad vrij komt.
7. De jas wordt rondom kordon doorgestikt. Op de schouders, 2 cm uit de armsgatnaad, worden goudgeborduurde passanten aangebracht. Zie daarvoor artikel 182, tweede lid.
8. De jas - die in de regel dadelijk over het hemd wordt gedragen - is in de taille aansluitend. De lengte van de jas is zodanig, dat de onderkant juist over de knie valt.

BIJLAGE 8 TENUES CHAUFFEURS

1. In het algemeen past de chauffeur zijn tenue aan het tenue van zij passagiers aan, uitgezonderd het geval waarin zijn passagier(s) burgerkleding dra(a)g(t)en.
2. Het tenue voor chauffeurs die een luxe personenauto besturen is het blauwe daagse tenue met pet.
3. Het tenue voor chauffeurs die een bus(je) besturen is het boordtenue/kazernetenue.
4. Het tenue voor chauffeurs die een vrachtauto besturen is het boordtenue/veldtenue.
5. Het tenue voor chauffeurs die een landrover besturen is het boordtenue/veldtenue.
6. Het tenue voor chauffeurs die een ziekenauto in burgeruitvoering besturen is het boordtenue/kazernetenue.
7. Het tenue voor chauffeurs die een ziekenauto besturen in terreinuitvoering is boordtenue/veldtenue.
8. Bij voorkomende gelegenheden, wanneer de commandant dat bepaalt, mag van bovenstaande regelgeving worden afgeweken.